EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 11.3.2025
COM(2025) 101 final/2

2025/0059 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

yhteisen järjestelmän perustamisesta unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY, neuvoston direktiivin 2001/40/EY ja neuvoston päätöksen 2004/191/EY kumoamisesta

PERUSTELUT

EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unioni valmistelee yhtenäistä, kestävää ja kokonaisvaltaista muuttoliikepolitiikkaa, joka on tiukka mutta myös oikeudenmukainen. Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät vuonna 2024 yhteisymmärrykseen muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksesta[1] Se tarjoaa EU:lle oikeudellisen kehyksen ja välineet, joiden avulla se voi parantaa ulkorajojensa valvontaa ja ottaa käyttöön nopeat ja tehokkaat turvapaikkamenettelyt. Muuttoliike- ja turvapaikkasopimus on määrä panna kaikilta osin täytäntöön vuoden 2026 puoliväliin mennessä, ja työ tämän tavoitteen saavuttamiseksi etenee täyttä vauhtia.

Yksi muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen lähtökohdista on toimivan yhteisen palauttamisjärjestelmän luominen EU:lle. Muuttoliikkeen hallintajärjestelmä voi toimia vain, jos sen tukena on uskottava ja tehokas palauttamispolitiikka. Jos EU:hun jää henkilöitä, joilla ei ole oleskeluoikeutta, se horjuttaa koko muuttoliike- ja turvapaikkajärjestelmää. Se ei ole oikeudenmukaista niitä kohtaan, jotka ovat noudattaneet sääntöjä, ja se heikentää Euroopan pyrkimyksiä houkutella osaajia ja saada heidät jäämään. Viime kädessä se murentaa avointen ja suvaitsevien yhteiskuntien kannatusta Euroopassa. Lisäksi se kannustaa laittomaan maahantuloon, tekee laittomasti oleskelevien henkilöiden elämästä vaikeasti ennakoitavaa ja altistaa heidät rikollisverkostojen hyväksikäytölle. Tällä hetkellä vain noin 20 prosenttia kolmansien maiden kansalaisista, jotka on määrätty poistumaan unionista, noudattaa määräystä. Poistumaan määrätyt henkilöt pakoilevat usein viranomaisia siirtymällä toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi se, että kullakin 27 jäsenvaltiolla on oma palauttamisjärjestelmänsä toimintatapoineen ja menettelyineen, heikentää palauttamisten toteutumista unionin tasolla. Näistä syistä EU:n palauttamispolitiikan oikeudellinen kehys on uudistettava perinpohjaisesti.

Puheenjohtaja Ursula von der Leyenin poliittisissa suuntaviivoissa vuosiksi 2024–2029[2] ilmoitetaan aikomuksesta esittää palauttamista koskeva uusi yhteinen lähestymistapa, johon kuuluu uusi lainsäädäntökehys palauttamisprosessin nopeuttamiseksi ja yksinkertaistamiseksi.

Eurooppa-neuvosto on johdonmukaisesti korostanut yhtenäisen, kokonaisvaltaisen ja tuloksellisen palauttamis- ja takaisinottopolitiikan tarvetta.[3] Lokakuussa 2024 se kehotti komissiota esittämään kiireesti uuden palauttamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen.[4] Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaisesti turvapaikkahakemukset tullaan käsittelemään aiempaa nopeammin ja tehokkaammin. Kestävyyden varmistamiseksi palautukset on pantava täytäntöön nopeasti, jotta voidaan estää järjestelmien ylikuormittuminen ja ihmisten joutuminen eräänlaiseen välitilaan ja tehdä tyhjäksi yritykset jatkaa liikkumista EU:ssa.

---

1 EU:n uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus on saatavilla osoitteessa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609.

2 Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029 – ”Kunnianhimoisempi unioni: Ohjelma Euroopalle”.

3 Eurooppa-neuvoston päätelmät, 9.2.2023, EUCO 1/23; Eurooppa-neuvoston päätelmät, 17.10.2024, EUCO 25/24.

4 Eurooppa-neuvoston päätelmät, 9.2.2023, EUCO 1/23; Eurooppa-neuvoston päätelmät, 17.10.2024, EUCO 25/24.

EU:n tasolla palauttamispolitiikkaa säännellään direktiivillä 2008/115/EY[5], jäljempänä ’palauttamisdirektiivi’. Palauttamisten tehokkuutta ja tuloksellisuutta heikentävät tällä hetkellä useat eri tekijät alkaen tehottomista kansallisen tason menettelyistä ja päätyen kolmansien maiden puutteelliseen yhteistyöhön kansalaistensa takaisinotossa. Palauttamisprosessiin osallistuu usein monia viranomaisia ja toimijoita, ja monissa jäsenvaltioissa siitä on tullut hyvin monimutkaista. Nykyinen palauttamisdirektiivi jättää runsaasti liikkumavaraa siihen, miten EU:n säännöt pannaan täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä ja miten niitä tulkitaan kansallisissa tuomioistuimissa. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet ongelmista, jotka liittyvät sääntöjen epäselvyyteen ja hallinnollisten menettelyjen pitkittymiseen ja näin ollen heikentävät menettelyn oikeudenmukaisuutta. Tämä aiheuttaa hämmennystä ja epävarmuutta asianomaisille kolmansien maiden kansalaisille sekä palautuksia hallinnoiville viranomaisille. Kolmansien maiden kansalaiset saattavat vastustaa tai vaikeuttaa palauttamispyrkimyksiä tai paeta; tällainen yhteistyöhaluttomuus vaikeuttaa palauttamispäätösten täytäntöönpanoa. Jäsenvaltioilla on vaikeuksia seurata kolmansien maiden kansalaisten liikkeitä palauttamismenettelyn eri vaiheissa, mikä hidastaa edistymistä tai estää sen.

Vaikka vapaaehtoinen paluu on lisääntynyt, sitä edistäviä toimia haittaa uskottavan palauttamispolitiikan puuttuminen. Lisäksi niille kolmansien maiden kansalaisille, jotka on määrätty poistumaan yhdestä jäsenvaltiosta ja jotka sen vuoksi pakenevat toiseen jäsenvaltioon, aiheutuu toistaiseksi vain vähän seurauksia; useimmissa jäsenvaltioissa prosessi käynnistyy uudelleen alkaen uuden palauttamispäätöksen antamisesta. Tämä rapauttaa ensimmäisessä jäsenvaltiossa oikeudenmukaista menettelyä noudattaen tehtyjä päätöksiä ja johtaa käytännössä palauttamisjärjestelmän kiertämiseen.

Kansalliset järjestelmät ja käytännöt eivät ole yhteneväisiä, eikä tällä hetkellä ole olemassa järjestelmällistä ja jäsenneltyä prosessia, joka auttaisi tunnistamaan turvallisuusriskin aiheuttavat kolmansien maiden kansalaiset ja nopeuttamaan heidän palauttamistaan.

Yksi esimerkki jäsenvaltioiden käytäntöjen eroavuuksista on erilainen suhtautuminen takaisinottoprosessiin. Tämä vaikuttaa suoraan sen lähestymistavan yhtenäisyyteen, jota EU ja jäsenvaltiot soveltavat takaisinottoon suhteissaan kolmansiin maihin.

EU:n palauttamissääntöjen uudistaminen on erottamaton osa unionin pyrkimyksiä uudistaa muuttoliikkeen hallintaa koskevia sääntöjä. Lisäksi on huomattava, että tulokselliset ja nykyaikaiset menettelyt hylkäyspäätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden ja viisumin umpeuduttua EU:hun jääneiden henkilöiden palauttamiseksi ovat avainasemassa pyrittäessä turvaamaan vapaa liikkuvuus sisärajattomassa EU:ssa.

Sen jälkeen kun palauttamisdirektiivi hyväksyttiin vuonna 2008, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue ja unionin muuttoliikepolitiikka ovat uudistuneet perusteellisesti. Aiemmin muuttoliikettä koskevan EU:n lainsäädännön lähtökohtana olivat vähimmäisvaatimukset. Nykyään sillä lähennetään jäsenvaltioiden käytäntöjä, mukaan lukien operatiivisten ja käytännön toimien suunnittelu ja konkreettinen tuki lähestymistavan yhdenmukaistamiselle EU:n tasolla. Komissio on pyrkinyt virtaviivaistamaan käytäntöjä ennakoivasti, jotta palauttamisia saataisiin tehostettua. Näihin pyrkimyksiin kuuluvat suositukset vuodelta 2017[6]

---

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi.

6 Komission suositus (EU) 2017/2338, annettu 16 päivänä marraskuuta 2017, palauttamistoimenpiteitä varten laaditusta jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tarkoitetusta yhteisestä ”palauttamiskäsikirjasta”, C(2017) 6505, EUVL L 339, 19.12.2017, s. 83–159.

ja 2023[7] sekä vapaaehtoista paluuta ja uudelleenkotouttamista koskeva EU:n strategia vuodelta 2021[8]. Komissio on nimittänyt palauttamisasioiden koordinaattorin, jolla on tukenaan palauttamisasioiden korkean tason verkosto.

Palauttamissääntöjen uudistaminen on ollut poliittinen painopiste ja tavoite vuodesta 2018, jolloin komissio esitti ehdotuksensa nykyisen palauttamisdirektiivin uudelleenlaatimiseksi[9]. Uusi asetus rajalla tapahtuvasta palauttamismenettelystä[10] tuli voimaan osana muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyvää lainsäädäntöä, mutta yleisiin palauttamissääntöihin sovelletaan edelleen vuoden 2008 palauttamisdirektiiviä, joka ei enää vastaa tarkoitustaan. Tällä ehdotuksella korvataan komission 12. syyskuuta 2018 esittämä ehdotus direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD)), joka perutaan. Vuoden 2018 aloitteen muut osat eivät saaneet riittävästi tukea, jotta lainsäädäntövallan käyttäjät olisivat voineet jatkaa neuvotteluja menestyksekkäästi, minkä vuoksi osat olisi peruttava.

Tämän ehdotuksen tavoitteena on tehostaa palauttamisprosessia antamalla jäsenvaltioiden käyttöön selkeät, nykyaikaiset, yksinkertaistetut ja yhteiset säännöt palauttamisten hallitsemiseksi tuloksellisesti. Ehdotus sisältää velvollisuuksia, kannustimia ja yhteistyöstä kieltäytymisen seurauksia, joita yhdistämällä pyritään varmistamaan, että kolmansien maiden kansalaiset tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa. Sillä pyritään myös estämään sääntöjen kiertäminen ja luvaton liikkuminen Schengen-alueella. Lisäksi sillä pyritään varmistamaan, että kun henkilö määrätään poistumaan EU:sta, hän tosiasiallisesti poistuu – joko pakkokeinoin tai vapaaehtoisesti, jos olosuhteet sen sallivat – ilman, että prosessissa loukataan henkilön perusoikeuksia. Ehdotuksen tarkoituksena on lisäksi antaa jäsenvaltioiden käyttöön yhteiset säännöt turvallisuusriskin aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten tunnistamiseksi ja heidän palauttamisensa nopeuttamiseksi. Ehdotuksessa takaisinotto on otettu ensimmäistä kertaa osaksi palauttamisprosessia. Lisäksi ehdotuksessa turvataan palautettavien perusoikeudet selkeillä menettelyllisillä takeilla. Niillä varmistetaan, että palauttamispäätöksiä valvotaan, mukaan lukien muutoksenhakuoikeuden toteutuminen ja palauttamiskiellon noudattaminen, ja että haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ja lapsen etu otetaan asianmukaisesti huomioon. Ehdotuksella tilkitään prosessin porsaanreiät ja estetään siten tilanteet, joissa yhdessä jäsenvaltiossa annettua palauttamispäätöstä voidaan kiertää tai tuntuvasti pitkittää sen täytäntöönpanoa siirtymällä toiseen jäsenvaltioon. Tätä tavoitetta tuetaan ehdotuksessa esitetyllä palauttamispäätösten tunnustamismekanismilla.

Vahva ja nykyaikainen oikeudellinen kehys, joka on tiukka mutta oikeudenmukainen, joka kunnioittaa perusoikeuksia ja tarjoaa unionille ja jäsenvaltioille tarvittavat keinot tosiasiallisesti palauttaa ne kolmansien maiden kansalaiset, joilla ei ole oleskeluoikeutta, on välttämätön osa aidosti eurooppalaista muuttoliikkeen hallintajärjestelmää.

---

7 Komission suositus (EU) 2023/682, annettu 16 päivänä maaliskuuta 2023, palauttamispäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja palauttamisten nopeuttamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY täytäntöönpanon yhteydessä, EUVL L 86, 24.3.2023, s. 58–64.

8 Komission tiedonanto: Vapaaehtoista paluuta ja uudelleenkotouttamista koskeva EU:n strategia, Bryssel 27.4.2021, COM(2021) 120 final.

9 Ehdotus direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (uudelleenlaadittu teksti), Bryssel 12.9.2018, COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

10 Asetus (EU) 2024/1349, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, rajalla tapahtuvasta palauttamismenettelystä ja asetuksen (EU) 2021/1148 muuttamisesta, PE/17/2024/REV/1, EUVL L, 2024/1349, 22.5.2024.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotus on osa muuttoliikkeen hallintaa koskevaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka esitetään turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinta-asetuksessa[11], ja se täydentää toukokuussa 2024 hyväksytyn muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen lainsäädäntökehystä. Yksi kyseisen lainsäädäntökehyksen päätavoitteista on yhdessä turvapaikkamenettelyasetuksen ja rajalla tapahtuvaa palauttamismenettelyä koskevan asetuksen kanssa lähentää turvapaikka- ja palauttamismenettelyjä. Ehdotuksella tätä uudistusta täydennetään lisäämällä unionin lainsäädäntökehykseen yhteiset säännöt ilman oleskeluoikeutta olevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten.

Ehdotus on linjassa eräiden keskeisten uudistusten kanssa, joista säädetään muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavissa säädöksissä. Näin sillä pyritään varmistamaan, että menettely on oikeudenmukainen ja läpinäkyvä sekä kolmansien maiden kansalaisten että kansallisten viranomaisten näkökulmasta. Yksi esimerkki tästä on ehdotuksessa esitetty alaikäisten iän arviointi, joka vastaa turvapaikkamenettelyasetuksessa omaksuttua ratkaisua. Ehdotuksessa säädetään myös edustajan nimeämisestä ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle sen varmistamiseksi, että alaikäisiä kohdellaan asianmukaisesti koko prosessin ajan ja että he saavat tarkoituksenmukaista tukea. Lisäksi kolmannen maan kansalaista koskevaa yhteistyövelvoitetta ja yhteistyöstä kieltäytymisen seurauksia tasapainotetaan vahvistamalla kolmannen maan kansalaisen oikeus saada tietoa näistä velvoitteista. Tämä tekee prosessista selkeän ja oikeudenmukaisen niin kolmansien maiden kansalaisten kuin kansallisten viranomaisten näkökulmasta.

Ehdotus on linjassa myös niiden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavilla säädöksillä vahvistettujen sääntöjen kanssa, jotka koskevat oikeudettomasti oleskelevia, turvallisuusriskin aiheuttavia kolmansien maiden kansalaisia. Näin pyritään varmistamaan, että unionin kaikkia välineitä käytetään mahdollisimman tehokkaasti, jotta tällaiset kolmansien maiden kansalaiset voidaan tunnistaa asianmukaisesti ja palauttaa heidät tosiasiallisesti ja nopeasti.

Pakenemisen osalta ehdotus perustuu eräisiin lainsäädäntöratkaisuihin, jotka ovat osa uutta vastaanotto-olosuhteita koskevaa direktiiviä[12] ja jotka on sovitettu palauttamiskontekstiin. Näin voidaan varmistaa yhtenäisempi lähestymistapa pakenemisen torjuntaan.

Ehdotuksessa jäsenvaltioille annetaan lisää vaihtoehtoja hallita yhdessä jäsenvaltioiden välillä tapahtuvaa laitonta liikkumista. Tarkoituksena on turvata alue, jolla ei suoriteta sisärajavalvontaa.

Ehdotuksella pyritään saattamaan palauttamissäännöt samalle tavoitetasolle kuin muu muuttoliikettä ja rajaturvallisuutta koskeva oikeudellinen kehys, jotta voidaan luoda saumaton yhteys muuttoliikkeen hallintaprosessin eri vaiheiden välille ja taata niiden jatkuvuus unionissa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotuksella pannaan myös täytäntöön vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevat lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategiset suuntaviivat, jotka

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta, EUVL L, 2024/1351, 22.5.2024.

[12] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1346, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista, PE/69/2023/REV/1, EUVL L, 2024/1346, 22.5.2024.

oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi 12. joulukuuta 2024. Strategisten suuntaviivojen mukaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden on varmistettava ilman oleskeluoikeutta olevien henkilöiden tosiasiallinen palauttaminen. Tätä varten suuntaviivoissa kehotetaan laatimaan ja panemaan täytäntöön aiempaa määrätietoisempi ja kattavampi lähestymistapa palauttamiseen parantamalla oikeudellista kehystä kiireesti, kehittämällä EU:n valmiuksia ja käyttämällä tarjolla olevia sisäisiä ja ulkoisia välineitä. Lisäksi suuntaviivoissa muistutetaan, että onnistunut palauttamispolitiikka on erottamaton osa kokonaisvaltaista ja uskottavaa EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttojärjestelmää, jonka käyttöönottoon tällä asetuksella pyritään.

Ehdotus on yhdenmukainen laittoman maahanmuuton ehkäisemistä ja torjuntaa, unionin ulkorajojen valvontaa ja Schengen-alueen säilyttämistä ilman sisärajatarkastuksia koskevan unionin toiminnan kanssa.

Ehdotus on myös linjassa sen EU:n lähestymistavan kanssa, jonka mukaan kolmansien maiden kanssa pyritään solmimaan tasapainoisia ja kokonaisvaltaisia kumppanuuksia, joissa muuttoliikeasiat ovat keskeisellä sijalla. Tavoitteena on tehdä kolmansien maiden kanssa tiivistä yhteistyötä palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen aloilla. Lisäämällä palauttamisjärjestelmänsä tuloksellisuutta EU saa suuremman hyödyn tehostetusta takaisinottoyhteistyöstä, jota tuetaan asiaankuuluvilla politiikoilla ja välineillä, kuten viisumi-, kauppa- ja kehitysyhteistyöpolitiikalla ja diplomatialla.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen sisältö huomioon ottaen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohta.

Eriytetyn yhdentymisen osalta tässä ehdotuksessa on omaksuttu palauttamisdirektiivin järjestelmää vastaava järjestelmä.

Perussopimuksiin liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevan 4 artiklan mukaan Tanska päättää kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt ehdotetun asetuksen, saattaako se kyseisen asetuksen, jolla kehitetään Schengenin säännöstöä, osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Irlannin näkökulmasta palauttamisdirektiivi on sekamuotoinen, kuten sen johdanto-osan kappaleista käy ilmi. Saman lähestymistavan mukaisesti tähän ehdotukseen sovelletaan sekä perussopimuksiin liitettyä, osaksi Euroopan unionia sisällytetystä Schengenin säännöstöstä tehtyä pöytäkirjaa N:o 19 sekä perussopimuksiin liitettyä, Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehtyä pöytäkirjaa N:o 21.

Siltä osin kuin ehdotetulla asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, sen säännöksiä sovelletaan Islantiin, Norjaan, Sveitsiin ja Liechtensteiniin niiden sopimusten mukaisesti, joiden nojalla kyseiset maat osallistuvat Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen.

- **Toissijaisuusperiaate**

Tämän ehdotuksen tavoitteena on ottaa käyttöön yhteinen palauttamismenettely, korjata pahimmat palauttamiskäytäntöihin liittyvät puutteet ja vastata suurimpiin haasteisiin, joita jäsenvaltioilla on niiden palauttaessa oikeudettomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia. Laittoman maahanmuuton ehkäiseminen ja torjuminen sekä sellaisten henkilöiden paluun varmistaminen, joilla ei ole laillista oleskeluoikeutta, on jäsenvaltioiden yhteinen etu, jota ne eivät voi turvata yksin toimimalla. Tällä hetkellä monet puutteet palauttamispolitiikan

täytäntöönpanossa ovat seurausta siitä, ettei kansallisten järjestelmien välillä ole riittävästi kytköksiä; käytännössä tilanne on korjattavissa ainoastaan EU:n tasolla.

Tavoitteena on, että kaikkien jäsenvaltioiden käyttöön saadaan saumaton ja tehokas menettely ja että vältetään palauttamismenettelyä vaikeuttava liikkuminen jäsenvaltioiden välillä.

Kaikkien jäsenvaltioiden olisi sovellettava uuteen menettelyyn samoja sääntöjä, jotta voidaan varmistaa oikeudettomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten tasapuolinen ja yhtenäinen kohtelu sekä selkeys ja oikeusvarmuus yksilön kannalta.

Ongelma ei ratkeaisi sillä, että kansallisella tasolla otettaisiin käyttöön säännöt, joilla pyritään vähentämään kannustimia palauttamista vaikeuttavaan luvattomaan liikkumiseen jäsenvaltioiden välillä. Sen vuoksi jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän ehdotuksen tavoitteita, vaan ne voidaan asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Unionin on tämän vuoksi ryhdyttävä toimiin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

- **Suhteellisuusperiaate**

SEU-sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteena on ottaa käyttöön yhteinen palauttamismenettely ja sen myötä palauttamispäätösten tunnustamis- ja täytäntöönpanomekanismi, tiukemmat turvallisuusriskin aiheuttavia henkilöitä koskevat säännöt ja selkeät menettelylliset takeet. Siksi ehdotuksen kaikki osatekijät on rajattu siihen, mikä on tarpeen tällaisen yhteisen menettelyn luomiseksi ja mahdollistamiseksi, sen virtaviivaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi, sen varmistamiseksi, että kolmansien maiden kansalaisia kohdellaan oikeuksien ja takeiden suhteen yhdenvertaisesti EU:n ja kansainvälistä oikeutta noudattaen, ja kansallisten menettelyjen välisten erojen välttämiseksi, koska tällaisten erojen ei-toivottu seuraus on se, että ne kannustavat luvattomaan liikkumiseen. Näillä muutoksilla tavoitellaan sopivaa tasapainoa kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukaisen kohtelun ja sen varmistamisen välillä, etteivät järjestelmää voi kiertää ne kolmansien maiden kansalaiset, jotka pyrkivät estämään poistamisensa unionin alueelta. Käytössä on kaikki tarvittavat suojatoimet sen varmistamiseksi, että kolmansien maiden kansalaisia kohdellaan inhimillisesti ja oikeudenmukaisesti perusoikeuskirjaa kaikilta osin noudattaen.

- **Toimintatavan valinta**

Komissio ehdottaa asetuksen antamista. Huolimatta vuosina 2017 ja 2023 annetuista suosituksista ja säännöllisistä Schengen-arvioinneista, joilla jäsenvaltioita kannustetaan hyödyntämään kaikkia palauttamisdirektiivin tarjoamia joustomahdollisuuksia, olemassa on edelleen merkittäviä menettelyllisiä esteitä.

Toimet täytäntöönpanon tehostamiseksi eivät ole osoittautuneet riittäviksi, jotta niillä voitaisiin puuttua eroihin käytetyissä menettelytyypeissä ja kolmansien maiden kansalaisten oikeuksissa ja menettelyllisissä takeissa ja varmistaa yhtenäinen lähestymistapa jäsenvaltioiden kesken.

Unionin yhteisen palauttamisjärjestelmän perustamista koskevalla asetuksella, jonka säännöksiä sovelletaan sellaisenaan, säädetään palauttamista koskevan uuden yhteisen lähestymistavan edellyttämästä yhdenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta. Asetuksella varmistetaan, että kaikki jäsenvaltiot suhtautuvat yhdenmukaisella tavalla tärkeisiin uudistuksiin, joiden tarkoituksena on parantaa tuloksellisuutta. Niitä ovat esimerkiksi menettelysäännöt, kolmansien maiden kansalaisten velvoitteet ja vastavuoroinen

tunnustaminen. Tämä auttaa estämään vääristävät vaikutukset ja porsaanreiät EU:n palauttamisjärjestelmän toiminnassa. Lisäksi tämä yhdenmukaistaisi laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista koskevat säännöt rajalla tapahtuvaa palauttamismenettelyä koskevassa asetuksessa vahvistettujen sääntöjen kanssa.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Komission johtamassa palauttamisdirektiiviä käsittelevässä yhteyskomiteassa, jossa on jäseninä jäsenvaltioiden asiantuntijoita sekä perusoikeusviraston ja Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) edustajia, on palauttamisdirektiivin voimaantulon jälkeen analysoitu direktiivin tiettyjen osien tulkintaa. Tämän ansiosta komissiolla on vuosien mittaan ollut selkeä yleiskuva palauttamisdirektiivin tulkinnan ja soveltamisen suurimmista ongelmista. Takaisinottoasioita käsittelevä asiantuntijaryhmä ja Frontexin perustamat maakohtaiset työryhmät ovat säännöllisesti keskustelleet takaisinottoprosessin haasteista ja analysoineet niitä.

Säännölliset Schengen-arvioinnit ja palauttamisista vuonna 2024 tehty temaattinen Schengen-arviointi[13] ovat antaneet yksityiskohtaisen kuvan nykyisestä palauttamisjärjestelmästä. Vertaislähestymistavan mukaisesti jäsenvaltioiden ja komission asiantuntijoista koostuva ryhmä arvioi vähintään seitsemän vuoden välein jokaista jäsenvaltiota ja niitä Schengenin säännöstöön osallistuvia maita, jotka soveltavat Schengenin säännöstöä kokonaisuudessaan. EU:n virastot tukevat ryhmän työtä. Näissä arvioinneissa on usein noussut esiin ongelmia kansallisessa lainsäädännössä, jolla palauttamisdirektiivi on pantu täytäntöön, ja niiden avulla komissio on saanut yleiskuvan suurimmista direktiivin täytäntöönpanoon liittyvistä haasteista.

Ehdotuksessa on otettu huomioon myös muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston teettämän tutkimuksen ”Gaps and needs of EU law in the area of return” alustavat tulokset. ICF-konsortion yhteistyössä Migration Policy Instituten (MPI Europe), European Policy Centren (EPC) ja Odysseus-verkoston kanssa tekemä tutkimus on tuottanut laadukkaita analyyseja eri vaihtoehdoista palauttamista koskevaa uutta lainsäädäntökehystä varten. Tutkimus perustuu perusteellisiin kuulemisiin, joita on järjestetty kyselytutkimusten, työpajojen ja keskeisten sidosryhmien haastattelujen muodossa. Vaikka tutkimus saadaan päätökseen vasta myöhemmin vuoden 2025 aikana, ehdotusta laadittaessa on hyödynnetty tutkimuksen puitteissa järjestettyä, edelleen käynnissä olevaa kuulemista samoin kuin tutkimuksen alustavia tuloksia.

Komissio kuulee säännöllisesti jäsenvaltioiden toimijoita, kansainvälisiä järjestöjä ja kansalaisjärjestöjä Euroopan muuttoliikeverkoston alaisessa palauttamisasioiden asiantuntijaryhmässä (EMN-REG). Asiantuntijaryhmässä meneillään oleva työ on tarjonnut arvokasta näyttöä, jonka ansiosta ehdotus perustuu käytännön kokemuksiin. Ryhmällä on tärkeä rooli, sillä se tukee jatkuvaa yhteistyötä ja jakaa parhaita käytäntöjä palauttamisen ja uudelleenkotouttamisen aloilla. Ryhmä järjestää säännöllisesti työpajoja ja seminaareja tärkeistä teemoista, joita ovat esimerkiksi paluuneuvonta, vapaaehtoinen paluu ja uudelleenkotoutuminen, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden paluu ja säilöönoton

[13] Temaattisen Schengen-arvioinnin raportti – Kansallisten puutteiden korjaaminen: kohti tehokasta EU:n palauttamisjärjestelmää.

vaihtoehdot. Asiantuntijaryhmä saa kokoonpanonsa ansiosta jatkuvaa palautetta, jota on hyödynnetty ehdotuksen toimintavaihtoehtoja mietittäessä.

Ehdotusta laadittaessa on hyödynnetty myös monia EU:n rahoittamia palauttamiseen ja sääntöjenvastaiseen muuttoliikkeeseen liittyviä tutkimushankkeita, joista osa on edelleen käynnissä. Erityisesti voidaan mainita sääntöjenvastaista muuttoliikettä yleisesti käsittelevä Measuring Irregular Migration and related Policies (MIrreM), De-centring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond (GAPS), Motivations, experiences and consequences of returns and readmissions policy: revealing and developing effective alternatives (MORE) sekä palauttamista, takaisinottoa ja uudelleenkotoutumista käsittelevä Finding Agreement in Return (FAIR). Näihin tutkimushankkeisiin osallistuu tutkijoita sekä kansalaisyhteiskunnan, hallitusten ja kansainvälisten järjestöjen edustajia, ja niissä selvitetään muun muassa laillistamista, palauttamiseen liittyvän kansainvälisen yhteistyön esteitä ja mahdollistajia, palauttamis- ja takaisinottopolitiikan vaikuttimia, seurauksia ja siitä saatuja kokemuksia sekä vapaaehtoisen ja pakkoon perustuvan paluun ihmisoikeusnäkökohtia.

Ehdotusta laadittaessa on otettu tarkkaan huomioon Euroopan parlamentin tekemä korvaava vaikutustenarviointi[14], joka liittyy palauttamisdirektiivin uudelleenlaadinnasta esitettyyn ehdotukseen, ja Euroopan parlamentin mietintö palauttamisdirektiivin täytäntöönpanosta[15].

Piakkoin julkaistavassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa on yksityiskohtainen selvitys kuulemisprosessista ja tämän ehdotuksen valmistelua tukeneesta näytöstä.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotuksen valmistelussa on kuultu monenlaisia sidosryhmiä, esimerkiksi jäsenvaltioita, EU:n toimielimiä, kansainvälisiä järjestöjä, kansalaisjärjestöjä, kansalaisyhteiskuntaa, tutkimuslaitoksia ja kolmansia maita.

Komissio lisäsi lokakuun 2024 ja helmikuun 2025 välisenä aikana tärkeimpien sidosryhmien eli jäsenvaltioiden, palauttamisasioiden asiantuntijoiden ja alan toimijoiden sekä kansalaisyhteiskunnan jo ennestään tiivistä kuulemista. Kuulemiset käytiin poliittisella, strategisella ja teknisellä tasolla sen varmistamiseksi, että kaikkien osapuolten realiteetit ja tarpeet tulevat huomioiduksi. Tässä yhteydessä sidosryhmät antoivat komissiolle pääsyn asiaankuuluviin resursseihin ja esittivät kohdennettuja näkemyksiä.

EMN-REG-asiantuntijaryhmässä meneillään oleva työ on tarjonnut arvokasta näyttöä, jonka ansiosta ehdotus perustuu todellisiin kokemuksiin ja käytäntöihin. Ryhmä järjestää säännöllisesti työpajoja ja seminaareja, joissa on kuluneen vuoden aikana käsitelty tärkeitä teemoja, kuten vastavuoroista tunnustamista, paluuneuvontaa, vapaaehtoista paluuta ja uudelleenkotoutumista, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden paluuta ja säilöönoton vaihtoehtoja. Ryhmää on marraskuusta 2024 lähtien kuultu kohdennetusti sen näkemyksistä varsinkin koskien palauttamisprosessissa olevia haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä.

EU:n palauttamisasioiden koordinaattorin johtama palauttamisasioiden korkean tason verkosto on sekin käynyt keskusteluja ehdotuksen eri toimintavaihtoehdoista ja näkökohdista. Keskusteluja käytiin syyskuussa 2024 ja tammikuussa 2025.

Komissio järjesti marraskuussa 2024 Euroopan muuttoliikefoorumissa useita tilaisuuksia, joissa käsiteltiin palauttamisasioista valmisteilla olevaa lainsäädäntöä. Niiden ansiosta saatiin varsinkin kansalaisyhteiskunnan edustajilta lisää näkemyksiä ja ideoita.

---

14 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2019)631727.

15 Hyväksytyt tekstit – Mietintö palauttamisdirektiivin täytäntöönpanosta – torstai, 17.12.2020.

Myös muuttajiin keskittyvä komission asiantuntijaryhmä kävi 15. tammikuuta 2025 keskustelua valmisteilla olevasta lainsäädännöstä.

Neuvosto on kuluneen vuoden aikana järjestänyt vaihtuvien puheenjohtajamaiden johdolla lukuisia keskusteluja palauttamisasioista valmisteilla olevasta lainsäädännöstä teknisellä, strategisella ja ministeritasolla.

Muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston teettämän tutkimuksen ”Gaps and needs of EU law in the area of return” puitteissa järjestettiin intensiivinen kuulemiskierros marraskuun 2024 ja helmikuun 2025 välisenä aikana. Tämä ICF-konsortion yhteistyössä Migration Policy Instituten (MPI Europe), European Policy Centren (EPC) ja Odysseus-verkoston kanssa tekemä tutkimus on tarjonnut tilaisuuden syvällekäyvään kuulemiseen kyselytutkimusten, työpajojen ja keskeisten sidosryhmien haastattelujen avulla.

Sitä mukaa kuin ehdotuksen valmistelu kiihtyi, komissio sai lukuisia kannanottoja, muistioita ja analyyseja, joissa tuodaan esiin haasteita ja ongelmia ja ehdotuksia niiden ratkaisemiseksi. Kaikki nämä on otettu asianmukaisesti huomioon ehdotusta valmisteltaessa.

Piakkoin julkaistavassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa on yksityiskohtainen selvitys kuulemisprosessista ja tämän ehdotuksen valmistelua tukeneesta näytöstä.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio on hyödyntänyt asiantuntemusta, jota on kerätty monilta palauttamisasioiden parissa toimivilta verkostoilta ja asiantuntijaryhmiltä, kuten EMN-REG-asiantuntijaryhmältä, palauttamisdirektiiviä käsittelevältä yhteyskomitealta, takaisinottoa käsittelevältä asiantuntijaryhmältä, EU:n palauttamisasioiden koordinaattorin johtamalta palauttamisasioiden korkean tason verkostolta ja ”Gaps and needs of EU law in the area of return”-tutkimuksessa mukana olevilta asiantuntijoilta.

Komissio on ottanut huomioon myös lukuisat asiakirjat, kannanotot ja tutkimusaineiston, jotka on toimitettu komissiolle erityisesti viime kuukausina sitä mukaa kuin ehdotuksen valmistelu on käynyt intensiivisemmäksi.

- **Vaikutustenarviointi**

Palauttamista koskevista uusista säännöistä ei tehty vaikutustenarviointia, koska ehdotuksella oli kiire, mutta kuten edellä esitetystä käy ilmi, sen valmistelu pohjaa lukuisiin kuulemisiin, tutkimuksiin ja arviointeihin.

Pian julkaistavassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään ehdotuksen antamiseen johtanut kuulemisprosessi sekä analyysi tärkeimmistä toimintavaihtoehdoista.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ehdotuksella pyritään yksinkertaistamaan ja virtaviivaistamaan nykyistä oikeudellista kehystä, joka on muokkautunut Euroopan unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytännön perusteella. Tämän seurauksena sääntöjen täytäntöönpanosta on tullut erittäin monimutkaista.

Yhteistyövelvoite vähentää jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa, sillä kolmansien maiden kansalaiset aiotaan velvoittaa osallistumaan aktiivisesti palauttamisprosessiin toimittamalla kaikki tarvittavat tiedot ja olemalla koko ajan saavutettavissa. Palauttamispäätösten tunnustamis- ja täytäntöönpanomekanismilla vältetään päällekkäiset toimet eri jäsenvaltioissa ja useat samasta kolmannen maan kansalaisesta tehtävät arvioinnit. Lisäksi eurooppalainen palauttamismääräys tulee helpottamaan muiden jäsenvaltioiden palauttamispäätösten tunnustamiseen tarvittavien tietojen vaihtoa.

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on tunnustettu erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa[16], sekä velvoitteita, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, erityisesti pakolaisten oikeusasemaa koskevasta Geneven yleissopimuksesta[17], ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdystä eurooppalaisesta yleissopimuksesta[18], kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevasta kansainvälisestä yleissopimuksesta, kidutuksen vastaisesta YK:n yleissopimuksesta[19] ja lapsen oikeuksia koskevasta YK:n yleissopimuksesta[20].

Ehdotuksella varmistetaan, että henkilöitä palautettaessa kunnioitetaan kaikilta osin ihmisarvoa, oikeutta elämään, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen tai kohtelun kieltoa, oikeutta vapauteen ja turvallisuuteen, oikeutta yksityis- ja perhe-elämään, mukaan lukien henkilötietojen suoja, oikeutta suojeluun maastapoistamisen ja karkottamisen yhteydessä eli käytännössä palauttamiskiellon ja joukkokarkotusten kiellon periaatetta, syrjintäkieltoa sekä oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

Oikeus vapauteen turvataan rajaamalla säilöönottomahdollisuus hyvin tiukasti: säilöönotto on perusteltu ainoastaan erityisistä asetuksessa selkeästi määritellyistä syistä, kun se on tarpeellista ja oikeasuhteista ja kunkin laillisuusvalvonnan piiriin kuuluvan tapauksen yksilöllisen arvioinnin perusteella. Asetuksessa ohjataan myös säilöönoton vaihtoehtojen käyttöä, koska nekin rajoittavat yksilön vapauksia, vaikkakin säilöönottoa vähemmän. Ehdotuksella taataan, että asetusta sovellettaessa lapsen etu on ensisijainen. Alaikäisiin sovelletaan palauttamisprosessissa erityissääntöjä etenkin säilöönotto-olosuhteiden osalta. Lisäksi osa muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyvän lainsäädännön keskeisistä uudistuksista, jotka koskevat alaikäisten iän arvioimista ja käytäntöä nimetä ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle edustaja, otetaan nyt käyttöön myös tämän asetuksen mukaisessa palauttamismenettelyssä. Ehdotuksen mukaan ilman huoltajaa olevia alaikäisiä ja perheitä, joissa on alaikäisiä, ei palauteta maihin, joiden kanssa on tehty palauttamista koskeva sopimus tai järjestely. Ehdotuksella myös edistetään oikeutta turvallisuuteen, koska siinä tiukennetaan turvallisuusriskin aiheuttavia kolmansien maiden kansalaisia koskevia sääntöjä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Kuten säädökseen liittyvässä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskevassa selvityksessä esitetään, EU:ssa ja jäsenvaltioissa tarvittavat investoinnit ovat yhteensopivia vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja ne voidaan rahoittaa kyseisen rahoituskehyksen voimassaoloaikana sisäasioiden rahastoista, tarkemmin sanoen turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) määrärahoista[21]. Vuoden 2027 jälkeinen rahoitus kuuluu seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävien neuvottelujen piiriin. Ehdotuksen mukaan Frontexin palauttamismäärärahoja lisätään tarvittaessa vuosina 2025, 2026 ja 2027 tekemällä määrärahasiirtoja Frontexin talousarvion puitteissa menojen tosiasiallisen toteutumisen mukaan.

---

16 Euroopan unionin perusoikeuskirja, EUVL C 326, 26.10.2012, s. 391–407.

17 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva Geneven yleissopimus, 1951, YK:n sopimussarja.

18 Euroopan ihmisoikeussopimus, 1950, Euroopan neuvosto.

19 Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, 1966, YK.

20 Yleissopimus lapsen oikeuksista, 1989,YK.

21 Siltä osin kuin toimet rahoitetaan AMIF-rahaston temaattisesta rahoitusvälineestä, niihin voidaan soveltaa suoraa, välillistä tai yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia.

Jäsenvaltiot voivat käyttää AMIF-rahastosta niiden kansallisiin ohjelmiin myönnettyjä varoja tämän asetuksen täytäntöönpanossa tarvittavaan infrastruktuuriin ja asiaankuuluviin menettelyihin tehtäviin investointeihin. Frontex voi tukea jäsenvaltioita toimivaltansa puitteissa henkilöstönsä avulla ja erilaisin toimin, esimerkiksi koordinoimalla palauttamisoperaatioita ja vastaamalla niihin liittyvistä kustannuksista, vuokraamalla lentokoneita tai varaamalla lippuja kaupallisilla lennoilla tapahtuvaa palauttamista varten.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Komissio seuraa asetuksen soveltamista säännöllisesti muun muassa Schengenin arviointimekanismin avulla. Komission olisi raportoitava asetuksen täytäntöönpanosta viiden vuoden kuluttua sen voimaantulosta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen päätavoitteena on yksinkertaistaa palauttamisprosessia ja selkeyttää sitä kansallisten viranomaisten ja asianomaisten kolmansien maiden kansalaisten näkökulmasta.

Ehdotus on muodoltaan asetus, mistä seuraa, että sääntöjä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa ja että palautuksia hallinnoidaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa. Tämä luo selkeyttä ja ennakoitavuutta ja vähentää mahdollisuuksia kiertää palauttamisjärjestelmää yhdessä jäsenvaltiossa siirtymällä toiseen jäsenvaltioon.

Palauttamiseen liittyvien päätösten tekemistä koskevat yhteiset menettelysäännöt: Ehdotus sisältää yhteiset säännöt palauttamispäätösten tekemistä ja maahantulokieltojen määräämistä varten. Näin varmistetaan kolmansien maiden kansalaisten yhdenvertainen kohtelu kaikissa jäsenvaltioissa ja estetään jäsenvaltioiden järjestelmien välisten erojen hyväksikäyttö. Määritelmiä on päivitetty vastaamaan palauttamisdirektiivin antamisen jälkeen omaksuttuja käytäntöjä, ja ne on tapauksen mukaan sovitettu yhteen muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien hiljattain annettujen säädösten määritelmien kanssa. Näin voidaan varmistaa yhdenmukaisuus, selkeys ja ennakoitavuus prosessin kaikissa vaiheissa. Palautettavien perusoikeudet turvataan selkeillä menettelyllisillä takeilla. Näin varmistetaan, että palauttamispäätöksiä valvotaan, mukaan lukien muutoksenhakuoikeuden toteutuminen ja palauttamiskiellon noudattaminen, ja että ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja lapsen etu otetaan asianmukaisesti huomioon.

Pakkokeinoihin perustuvan palauttamisen käytön selkeyttäminen ja vapaaehtoiseen paluuseen kannustaminen: Ehdotuksessa selvennetään, milloin palauttamispäätös olisi pantava täytäntöön maastapoistamisella, ja määritellään vapaaehtoinen paluu, mikä on omiaan lisäämään selkeyttä ja ennakoitavuutta sekä vastuuviranomaisten että kolmansien maiden kansalaisten näkökulmasta. Tämä puolestaan lisää vapaaehtoista paluuta, kun pakkokeinoihin perustuvasta palauttamisesta tulee selkeä ja uskottava väline. Ehdotuksessa selvennetään pakkokeinoihin perustuvan palauttamisen valvontaa koskevia säännöksiä.

Menettelylliset takeet: Ehdotukseen sisältyvien sääntöjen täytäntöönpanossa on aina noudatettava perusoikeuskirjaa sen kaikilta osin, mukaan lukien palauttamiskiellon periaate, oikeus vapauteen, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja lapsen etu. Määräaika muutoksen hakemiselle palauttamispäätökseen vaihtelee suuresti jäsenvaltioittain: lyhimmillään se on muutamia päiviä, pisimmillään yli kuukauden. Perusoikeuksien kunnioittamisen nimissä määräajan on oltava riittävän pitkä, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja ilman, että palauttamismenettely viivästyy. Ehdotuksella yhdenmukaistetaan säännöt, jotka koskevat maksuttoman oikeusavun tarjoamista ja/tai oikeudellisen edustajan nimeämistä pyynnöstä äskettäin hyväksyttyjen

muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen sääntöjen mukaisesti. Ehdotus myös vastaa turvapaikkasäännöstön sääntöjä, jotka koskevat alaikäisten iän arviointia sekä edustajan nimeämistä ilman huoltajaa oleville alaikäisille palauttamisprosessissa. Kytköksellä turvapaikkaprosessiin varmistetaan alaikäisten asianmukainen ja yhtenäinen kohtelu kaikissa muuttoliikkeen hallintaa koskevissa unionin säännöissä ja tehdään näin prosessista selkeämpi, yksinkertaisempi ja ennakoitavampi.

Yhteistyövelvoite ja tiedonsaantioikeus: Yksi keskeinen palauttamista vaikeuttava tekijä on se, ettei kolmannen maan kansalainen tee yhteistyötä. Sen vuoksi ehdotuksella otetaan käyttöön kolmansien maiden kansalaisia koskeva velvoite tehdä yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa palauttamismenettelyn kaikissa vaiheissa. Erityisesti tämä koskee henkilöllisyyden toteamista ja todentamista voimassa olevan matkustusasiakirjan ja siihen tarvittavien henkilö-, matkustus- ja biometristen tietojen saamiseksi. Ehdotetuissa säännöissä esitetään, mitä yhteistyö pitää sisällään, ja seuraukset siitä kieltäytymisestä. Yhteistyön varmistamiseksi niihin sisältyy myös kannustimia, mukaan lukien paluuneuvonta ja toimet vapaaehtoisen paluun tukemiseksi. Jotta voidaan varmistaa, että kolmannen maan kansalaisella on tarvittavat tiedot siitä, mitä häneltä odotetaan palauttamisprosessissa, ehdotuksessa vahvistetaan kolmannen maan kansalaisen oikeus tiedonsaantiin. Siinä on otettu mallia eräistä jäsenvaltioiden käytännöistä, ja se vastaa turvapaikkamenettelyasetukseen sisältyviä samankaltaisia säännöksiä. Järjestelmä mahdollistaa myös tiettyjen päätösten riitauttamisen ja oikeussuojakeinojen käytön.

Pakenemisen ja jäsenvaltioiden välillä tapahtuvan luvattoman liikkumisen hallinta ja ehkäisy: Ehdotuksen myötä jäsenvaltiot saavat käyttöönsä tiukemmat säännöt, joilla varmistetaan palautettavien kolmansien maiden kansalaisten saavutettavuus luomalla järjestelmä, jolla kyetään paremmin arvioimaan ja hallitsemaan pakenemisen riskiä. Ehdotuksella otetaan käyttöön myös kattava luettelo pakenemisriskin arviointia varten, millä varmistetaan yhtenäinen lähestymistapa jäsenvaltioissa, sekä tyhjentävä luettelo säilöönottoperusteista. Yhteistyövelvoitetta täydentävillä säännöillä varmistetaan, että palautettava henkilö on saavutettavissa koko palauttamisprosessin ajan. Nämä säännöt vastaavat osittain turvapaikkamenettelyn puitteissa sovittuja ratkaisuja, joista säädetään muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavissa säädöksissä, esimerkiksi mahdollisuutta vaatia kolmannen maan kansalaista oleskelemaan tietyllä maantieteellisellä alueella.

Turvallisuusriskin aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen: Kolmansien maiden kansalaiset, joilla ei ole oikeutta oleskella unionissa ja jotka aiheuttavat turvallisuusriskin, on tunnistettava ja palautettava nopeasti. Sen vuoksi ehdotukseen sisältyy vastuuviranomaisia koskeva yleinen velvoite suorittaa tarvittavat todentamiset palauttamisprosessin varhaisessa vaiheessa, mikä auttaa tunnistamisessa ja mahdollisen turvallisuusriskin todentamisessa. Ehdotuksessa määritellään tietyt kolmansien maiden kansalaisten ryhmät, jotka kuuluvat turvallisuusriskin aiheuttavia henkilöitä koskevien erityisten menettelysääntöjen soveltamisalaan. Sääntöjä sovelletaan esimerkiksi, jos henkilö on syyllistynyt vakavuudeltaan tietynasteiseen rikokseen. Tällaisiin kolmansien maiden kansalaisiin sovelletaan pakkokeinoihin perustuvaa palauttamista, pidempiä maahantulokieltoja ja erillistä säilöönottoperustetta. Nämä säännöt heijastelevat äskettäin hyväksyttyyn muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen kuuluvaan lainsäädäntöön ja Schengenin rajasäännöstöön sisältyviä sääntöjä turvallisuusriskin aiheuttavien maahantulijoiden kohtelusta ja samalla niillä yhdenmukaistetaan palauttamista koskevia sääntöjä. Ehdotuksessa vahvistetaan myös selkeät takeet perusoikeuksien suojelemisesta.

Eurooppalainen palauttamismääräys: Palauttamispäätökset tehdään jatkossakin jäsenvaltioissa, mutta ehdotuksella otetaan käyttöön eurooppalainen palauttamismääräys, joka

täydentää jäsenvaltioiden tekemiä palauttamispäätöksiä ja samalla lisää selkeyttä jäsenvaltioiden keskuudessa. Eurooppalainen palauttamismääräys on lomake, joka sisältää palauttamispäätöksen keskeiset osat ja on saatavilla Schengenin tietojärjestelmässä. Teknisiä muutoksia, joita tarvitaan eurooppalaisen palauttamismääräyksen saatavuuden nopeuttamiseksi, tullaan käsittelemään suunniteltaessa mahdollisia muutoksia Schengenin tietojärjestelmän käytöstä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi annettuun asetukseen (EU) 2018/1860. Eurooppalainen palauttamismääräys otetaan käyttöön täytäntöönpanosäädöksellä.

Toisessa jäsenvaltiossa tehtyjen päätösten tunnustamis- ja täytäntöönpanomekanismi: Ehdotuksella menettelyjä yksinkertaistetaan tuntuvasti ottamalla käyttöön mekanismi, jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa tehty palauttamispäätös voidaan panna suoraan täytäntöön. Nykysääntöjen mukaan useimmat jäsenvaltiot ovat velvollisia tekemään henkilöstä uuden palauttamispäätöksen, vaikka sellainen olisi jo tehty toisessa jäsenvaltiossa. Ehdotus tarjoaa jäsenvaltioille välineen, jonka avulla ne voivat panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa aiemmin tehdyn palauttamispäätöksen. Tämä karsisi yhden vaiheen prosessista ja auttaisi välttämään päällekkäisyyttä. Komissio aikoo tarkastella 1. heinäkuuta 2027 mennessä, ovatko jäsenmaat ottaneet käyttöön asianmukaiset oikeudelliset ja tekniset järjestelyt, joilla taataan eurooppalaisten palauttamismääräysten käsittely Schengenin tietojärjestelmässä. Lisäksi se aikoo antaa täytäntöönpanopäätöksen, jolla toisen jäsenmaan tekemän palauttamispäätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tulee pakollista. Ehdotukseen sisältyy joitakin poikkeuksia. Palauttamispäätöksen tehnyt jäsenvaltio on vastuussa päätöksen täytäntöönpanosta, ja sen on käytettävä kaikki tarkoituksenmukaiset keinot varmistaakseen henkilön tosiasiallisen palauttamisen. Edellä kuvattu eurooppalainen palauttamismääräys tukee toisissa jäsenvaltioissa tehtyjen palauttamispäätösten tunnustamismekanismia ja helpottaa sen käyttöä. Ehdotuksella myös selkeytetään prosessia ja asiaankuuluvia menettelyllisiä takeita ja oikeussuojakeinoja palauttamispäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta vuonna 2023 annetun komission suosituksen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten pohjalta.

Palauttaminen kolmanteen maahan, jonka kanssa on tehty palauttamista koskeva sopimus tai järjestely: Ehdotuksessa säädetään mahdollisuudesta palauttaa kolmannen maan kansalainen, josta on tehty palauttamispäätös, kolmanteen maahan, jonka kanssa on tehty palauttamista koskeva sopimus tai järjestely (nk. palauttamiskeskus). Mahdollisuutta palauttaa laittomasti oleskelevia henkilöitä tällaisiin maihin olisi rajattava erityisehdoin sen varmistamiseksi, että asianomaisten henkilöiden perusoikeuksia kunnioitetaan. Tällainen sopimus tai järjestely voidaan tehdä ainoastaan sellaisen kolmannen maan kanssa, joka noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja ja -periaatteita kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien palauttamiskiellon periaate. Tällaisessa sopimuksessa tai järjestelyssä on vahvistettava siirtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä ehdot, jotka koskevat ajanjaksoa, jonka kolmannen maan kansalainen oleskelee kyseisessä maassa ja joka voi olla lyhyt tai pitkä. Tällaiseen sopimukseen tai järjestelyyn on liitettävä seurantamekanismi, jolla arvioidaan täytäntöönpanoa ja jossa otetaan huomioon mahdolliset muutokset kolmannen maan olosuhteissa. Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä ja perheitä, joissa on alaikäisiä, ei palauteta maahan, jonka kanssa on tehty palauttamista koskeva sopimus tai järjestely.

Takaisinotto palauttamisprosessin erottamattomana osana: Ehdotuksella takaisinotosta tehdään erottamaton osa palauttamisprosessia. Siinä vahvistetaan yhteinen menettelytapa takaisinottopyyntöjen esittämiseen, mukaan lukien vakiolomakkeen käyttö ja takaisinottopyynnön sisältävien palauttamispäätösten järjestelmällinen seuranta. Ehdotus lisää läpinäkyvyyttä ja koordinointia sen suhteen, miten kolmansia maita lähestytään

takaisinottoasioissa, ja jäsenvaltioille se tarjoaa jatkossakin joustoa. Ehdotuksessa esitetään tekijöitä, joiden avulla kolmansiin maihin voidaan soveltaa yhtenäisempää lähestymistapaa, ja siinä vahvistetaan selkeä oikeusperusta tietojen siirtämiselle kolmansiin maihin takaisinottoa varten. Lisäksi siinä selvennetään, että takaisinottomenettelyn toteuttamista koskeva yhteydenpito kolmansien maiden tunnustamattomien yhteisöjen kanssa ei merkitse niiden tunnustamista.

2025/0059 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

yhteisen järjestelmän perustamisesta unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY, neuvoston direktiivin 2001/40/EY ja neuvoston päätöksen 2004/191/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[22],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[23],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Koska unioni muodostaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, sillä olisi oltava yhteinen toimintapolitiikka sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, joilla ei ole oikeutta oleskella unionissa. Tehokas palauttamispolitiikka on muuttoliikkeen uskottavan hallintajärjestelmän keskeinen osatekijä.

(2) Tällä asetuksella perustetaan yhteiseen palauttamis- ja takaisinottomenettelyyn perustuva yhteinen järjestelmä sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, joilla ei ole oikeutta oleskella unionissa. Järjestelmän tarkoituksena on edistää pakenemisen vaaran ehkäisemistä ja hallintaa sekä jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen perustuvaa yhteistyötä.

(3) Jotta voidaan edistää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1351[24] esitetyn kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttamista, olisi otettava käyttöön yhteinen järjestelmä, jolla voidaan tuloksellisesti hallita laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista. Järjestelmän olisi perustuttava yhdennettyyn päätöksentekoon, jotta voidaan varmistaa unionin ja sen jäsenvaltioiden toimivaltansa puitteissa toteuttamien toimien ja toimenpiteiden yhtenäisyys ja vaikuttavuus.

---

22 EUVL C [...], [...], s. [...].

23 EUVL C [...], [...], s. [...].

24 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta (EUVL L 222, 22.5.2024, s. 1).

(4) Eurooppa-neuvosto on korostanut johdonmukaisesti, kuinka tärkeää on toteuttaa määrätietoisia toimia kaikilla tasoilla, jotta palauttamista Euroopan unionista voidaan helpottaa, lisätä ja nopeuttaa. Lokakuussa 2024 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota esittämään kiireellisesti uuden lainsäädäntöehdotuksen.

(5) Oikeus- ja sisäasioiden neuvoston 12 päivänä joulukuuta 2024 hyväksymissä lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan eteenpäin viennin strategisissa suuntaviivoissa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella muistutetaan, että onnistunut palauttamispolitiikka on unionin kattavan ja uskottavan turvapaikka- ja muuttoliikejärjestelmän peruspilari. Tätä varten strategisissa suuntaviivoissa kehotetaan laatimaan ja panemaan täytäntöön entistä määrätietoisempi ja kattavampi lähestymistapa palauttamiseen parantamalla oikeudellista kehystä kiireellisesti.

(6) Jotta palauttamispolitiikka olisi tuloksellista, sen olisi oltava yhdenmukaista muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen kanssa ja myötävaikutettava sen eheyteen, edistettävä unioniin suuntautuvan laittoman maahanmuuton hallintaa ja estettävä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten luvatonta liikkumista jäsenvaltioiden välillä, jotta voidaan perusoikeuksia kunnioittaen turvata alue, jolla ei suoriteta sisärajavalvontaa.

(7) Unioni ja sen jäsenvaltiot ovat lisänneet pyrkimyksiään tehostaa palauttamispolitiikkaa. Näistä pyrkimyksistä huolimatta nykyinen oikeudellinen kehys, joka koostuu neuvoston direktiivistä 2001/40/EY[25] ja direktiivistä 2008/115/EY[26], ei enää vastaa unionin muuttoliikepolitiikan tarpeita. Sen jälkeen, kun direktiivi 2008/115/EY hyväksyttiin vuonna 2008, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue sekä unionin muuttoliikepolitiikka ovat muuttuneet huomattavasti. Muuttoliikettä koskeva EU:n lainsäädäntö on siirtynyt vähimmäisvaatimukset sisältävästä lainsäädännöstä kohti jäsenvaltioiden käytäntöjen lähentämistä. Komissio pyrki uudistamaan palauttamissääntöjä vuonna 2018 antamalla ehdotuksen palauttamisdirektiivin uudelleenlaatimisesta[27]. Lisäksi komissio on pyrkinyt tukemaan jäsenvaltioita direktiivin 2008/115/EY joustomahdollisuuksien käytössä suositusten (EU) 2017/2338[28] ja (EU) 2023/682[29] avulla. Nykyisen oikeudellisen kehyksen rajat ovat kuitenkin tulleet vastaan.

(8) Sen varmistamiseksi, että kolmansien maiden kansalaiset, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä jäsenvaltioiden alueelle tulon taikka siellä oleskelun tai asumisen

---

25 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta (EUVL L 222, 22.5.2024, s. 1).

26 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

27 Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (uudelleenlaadittu teksti), Bryssel 12.9.2018, COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

28 Komission suositus (EU) 2017/2338, annettu 16 päivänä marraskuuta 2017, palauttamistoimenpiteitä varten laaditusta jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tarkoitetusta yhteisestä ”palauttamiskäsikirjasta” (EUVL L 339, 19.12.2017, s. 83, ELI http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

29 Komission suositus (EU) 2023/682, annettu 16 päivänä maaliskuuta 2023, palauttamispäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja palauttamisten nopeuttamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY täytäntöönpanon yhteydessä, C/2023/1763, EUVL L 86, 24.3.2023, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj.

edellytyksiä, palautetaan inhimillisellä tavalla sekä perusoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta kaikilta osin kunnioittaen, olisi luotava tiukka mutta oikeudenmukainen yhteinen palauttamismenettely. Asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle ja toimivaltaisille viranomaisille olisi luotava varmuutta kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavien selkeiden ja läpinäkyvien sääntöjen avulla. On tärkeää yksinkertaistaa, helpottaa ja nopeuttaa palauttamismenettelyjä sekä varmistaa, että luvaton liikkuminen muihin jäsenvaltioihin ei estä palauttamista.

(9) Tämän asetuksen mukaisten sääntöjen soveltamisen ei tulisi vaikuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1348[30] mukaisiin kansainvälisen suojelun piiriin pääsemistä koskeviin sääntöihin. Tämän asetuksen sääntöjä täydennetään tarvittaessa erityissäännöillä, joilla kielteiset turvapaikkapäätökset kytketään palauttamispäätöksiin ja jotka sisältyvät palauttamispäätösten tekemisen ja oikeussuojakeinojen osalta asetukseen (EU) 2024/1348, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1349[31] säädetyllä rajalla tapahtuvalla palauttamismenettelyllä.

(10) Tässä asetuksessa kunnioitetaan kolmansien maiden kansalaisten perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka tunnustetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, sekä pakolaisten oikeusasemaa koskevassa 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyssä Geneven yleissopimuksessa, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, jäljempänä ’Geneven yleissopimus’. Asetusta olisi sovellettava perusoikeuskirjan, unionin oikeuden yleisten periaatteiden ja asiaa koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

(11) Tätä asetusta sovellettaessa olisi noudatettava palauttamiskiellon periaatetta ja perusoikeuskirjan 19 artiklassa määrättyä joukkokarkotusten kieltoa. Ketään ei saa palauttaa, karkottaa tai luovuttaa sellaiseen kolmanteen maahan, jossa häntä vakavasti uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai halventava rangaistus tai kohtelu.

(12) Jäsenvaltio, jonka alueella laittomasti oleskeleva kolmannen maan kansalainen havaitaan, on vastuussa hänen palauttamisensa varmistamisesta. Kun laiton oleskelu havaitaan, jäsenvaltioiden olisi nopeasti tunnistettava kolmannen maan kansalainen ja selvitettävä mahdolliset turvallisuusriskit tekemällä hakuja asiaan liittyvissä unionin ja kansallisissa tietokannoissa. Jäsenvaltioiden olisi tarkistettava, onko henkilöllä haavoittuvuustekijöitä, ja tarvittaessa tehtävä terveystarkastus.

(13) Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen yksilöllisen arvioinnin perusteella ottaen huomioon kaikki merkitykselliset olosuhteet. Asianomaisen kolmannen maan kansalaisen olisi toimitettava mahdollisimman nopeasti todisteita henkilökohtaisista olosuhteistaan. Olisi oltava mahdollista tukeutua menettelyn aiemmissa vaiheissa tehdyn kaikkien merkityksellisten olosuhteiden perusteelliseen arviointiin. Kaikki olosuhteiden muutokset ja mahdolliset riskin osoittavat uudet seikat olisi tutkittava.

---

30 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1348, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (EUVL L 222, 22.5.2024, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

31 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1349, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, rajalla tapahtuvasta palauttamismenettelystä ja asetuksen (EU) 2021/1148 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(14) Jäsenvaltioiden on tarpeen voida tehdä yhteistyötä joustavammin muun muassa uusien kahdenvälisten sopimusten tai järjestelyjen mukaisesti sekä kohdennetummin, jotta voidaan vähentää laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten liikkumista yhteisten sisärajojen yli ja samalla turvata Schengen-alue, jolla ei ole sisärajavalvontaa.

(15) Kun on todettu, että kolmannen maan kansalainen ei täytä tai ei enää täytä jäsenvaltioiden alueelle tulon, siellä oleskelun tai asumisen edellytyksiä, palauttamispäätös olisi tehtävä nopeasti yksilöllisen arvioinnin perusteella ottaen huomioon kaikki tosiseikat ja olosuhteet.

(16) On tarpeen varmistaa, että jäsenvaltion tekemän palauttamispäätöksen olennaiset tiedot tallennetaan tietyssä muodossa eurooppalaisena palauttamismääräyksenä ja asetetaan saataville Schengenin tietojärjestelmään yhdessä palauttamista koskevan kuulutuksen kanssa tai kahdenvälisellä tiedonvaihdolla toisen jäsenvaltion kanssa. Jos kolmannen maan kansalainen siirtyy luvattomasti toiseen jäsenvaltioon, eurooppalaisen palauttamismääräyksen olisi tuettava toisen jäsenvaltion tekemien palauttamispäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

(17) Toimivaltaisten viranomaisten on palauttamispäätöstä tehdessään usein vaikea määrittää paluumaata, erityisesti tapauksissa, joissa kolmannen maan kansalainen ei tee yhteistyötä. Tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten olisi määritettävä paluumaa käytettävissä olevien tietojen perusteella ja ilmoitettava palauttamispäätöksessä todennäköisin maa tai todennäköisimmät maat.

(18) Jos jäsenvaltion alueella oleskelevasta kolmannen maan kansalaisesta on tehty täytäntöönpanokelpoinen palauttamispäätös toisessa jäsenvaltiossa, kyseinen päätös olisi tunnustettava ja pantava täytäntöön. Palauttamispäätösten tunnustamisella ja täytäntöönpanolla olisi helpotettava ja nopeutettava palauttamisprosessia jäsenvaltioiden välisen tiiviimmän yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen pohjalta. Tämä voi myös osaltaan ehkäistä laitonta muuttoliikettä ja luvatonta edelleen liikkumista unionissa sekä vähentää palauttamisprosessin viivästyksiä. Oikeussuojakeinoja palauttamispäätöstä vastaan olisi käytettävä päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa.

(19) Jäsenvaltioiden olisi otettava tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä alkaen käyttöön oikeudelliset ja tekniset järjestelyt sen varmistamiseksi, että eurooppalainen palauttamismääräys voidaan asettaa saataville Schengenin tietojärjestelmässä. Komission olisi 1 päivään heinäkuuta 2027 mennessä eli hieman yli vuoden kuluttua asetuksen (EU) 2024/1351 soveltamisen alkamispäivästä tarkasteltava, ovatko jäsenvaltiot ottaneet käyttöön asianmukaiset oikeudelliset ja tekniset järjestelyt eurooppalaisten palauttamismääräysten käsittelemiseksi tehokkaasti Schengenin tietojärjestelmässä. Komission olisi annettava tämän tarkastelun perusteella täytäntöönpanopäätös, jonka myötä eurooppalaisella palauttamismääräyksellä tuettujen täytäntöönpanokelpoisten palauttamispäätösten tunnustamisesta tehdään pakollista.

(20) Kansallisten palauttamistoimenpiteiden vaikutuksille olisi edelleen annettava unionin laajuinen ulottuvuus ottamalla käyttöön maahantulokielto, jolla kielletään tulo kaikkien jäsenvaltioiden alueelle ja oleskelu siellä. Maahantulokiellon pituutta määritettäessä olisi otettava asianmukaisesti huomioon kaikki yksittäistapauksen merkitykselliset olosuhteet, eikä se saisi pääsääntöisesti ylittää kymmentä vuotta. Kun laittomasti oleskeleva kolmannen maan kansalainen havaitaan ulkorajoilla maastalähtötarkastuksissa, voi olla aiheellista määrätä maahantulokielto uuden

maahantulon estämiseksi tulevaisuudessa ja sen myötä laittoman maahanmuuton riskin vähentämiseksi.

(21) Kolmansien maiden kansalaiset voidaan palauttaa pakkokeinoin poistamalla heidät maasta tai siten, että he noudattavat vapaaehtoisesti velvoitetta poistua maasta. Nämä kaksi palauttamistyyppiä olisi kytkettävä toisiinsa, jotta järjestelmään ei jää aukkoja. Yhteistyötä tekevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen olisi edelleen tapahduttava ensisijaisesti vapaaehtoisen paluun muodossa, mutta maastapoistamista koskevilla tiukennetuilla säännöillä pyritään varmistamaan suora ja välitön seuraus siinä tapauksessa, että kolmannen maan kansalainen ei noudata määräpäivää, johon mennessä hänen on poistuttava. Pakkokeinojen käytössä olisi noudatettava oikeasuhteisuuden ja vaikuttavuuden periaatteita suhteessa käytettyihin keinoihin ja tavoiteltuihin päämääriin.

(22) On tarpeen laatia yhteiset säännöt sen varmistamiseksi, että turvallisuusriskejä aiheuttavat kolmansien maiden kansalaiset, joilla ei ole oikeutta oleskella unionissa, tunnistetaan tehokkaasti ja palautetaan nopeasti. On varmistettava, että turvallisuusriskejä aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten tunnistamiseksi ja heistä ilmoittamiseksi tehdään asiaankuuluvat tarkastukset, mukaan lukien käyttämällä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1356[32] säädettyä seulontamenettelyä. Sääntönä olisi oltava turvallisuusriskejä aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten maastapoistaminen, ja yleisistä säännöistä olisi voitava poiketa, jotta voidaan määrätä pidemmistä maahantulokielloista ja pidemmistä säilöönottoajoista sekä poiketa erityisten säilöönottoyksikköjen käytöstä, jotta unionin turvallisuutta uhkaavat henkilöt voidaan poistaa maasta nopeasti.

(23) Uusiin sääntöihin olisi sisällyttävä lisävälineitä, joilla laajennetaan jäsenvaltioiden mahdollisuuksia varmistaa palautukset kolmansiin maihin. Jotta jäsenvaltioilla olisi enemmän palauttamista koskevia vaihtoehtoja, kolmansien maiden kanssa olisi voitava tehdä erityisiä sopimuksia tai järjestelyjä edellyttäen, että kyseinen kolmas maa noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja ja palauttamiskiellon periaatetta. Sopimuksessa tai järjestelyssä olisi määritettävä siirtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt, maassa oleskelun edellytykset, lähtömaahan edelleen palauttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, sopimuksen tai järjestelyn noudattamatta jättämisen tai kolmannen maan tilanteeseen kielteisesti vaikuttavien merkittävien muutosten seuraukset sekä riippumaton valvontaelin tai -mekanismi sopimuksen tai järjestelyn täytäntöönpanon arvioimiseksi. Tällaisella sopimuksella tai järjestelyllä sovelletaan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(24) Toimiva Schengen-alue ilman sisärajoja perustuu siihen, että jäsenvaltiot soveltavat asiaankuuluvaa säännöstöä tosiasiallisesti ja tehokkaasti. Neuvoston asetuksella (EU) 2022/922 perustetaan arviointi- ja valvontamekanismi, jolla varmistetaan Schengenin säännöstön soveltaminen säännöllisten arviointien, yllätysarviointien ja temaattisten arviointien avulla, myös siltä osin kuin on kyse ilman oleskeluoikeutta olevien kolmansien maiden kansalaisten tosiasiallisesta palauttamisesta ja perusoikeuksien kunnioittamisesta. Mekanismin avulla voidaan havaita nopeasti puutteet, jotka voivat

[32] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1356, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kolmansien maiden kansalaisia ulkorajoilla koskevan seulonnan käyttöönotosta ja asetusten (EY) N:o 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 ja (EU) 2019/817 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

häiritä Schengen-alueen moitteetonta toimintaa, ja varmistaa, että puutteet korjataan asianmukaisesti.

(25) Jäsenvaltioiden olisi palauttamismenettelyjä soveltaessaan otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu perusoikeuskirjan 24 artiklan ja lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi lapsen yksilöllistä etua arvioidessaan otettava asianmukaisesti huomioon erityisesti alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, turvallisuusnäkökohdat sekä alaikäisen näkemykset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti, mukaan lukien hänen taustansa. Ilman huoltajaa olevalla alaikäisellä olisi oltava edustaja ohjaamassa häntä palauttamisprosessin kaikissa vaiheissa.

(26) Jos on syytä epäillä, onko kolmannen maan kansalainen alaikäinen, olisi tehtävä iän arviointi. Muuttoliikkeen hallinnan yhtenäisyyden varmistamiseksi unionissa olisi noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1348[33] säädettyä menettelyä. Jäsenvaltioiden olisi ikää arvioidessaan otettava huomioon erityisesti Euroopan unionin turvapaikkaviraston asiaa koskevat suuntaviivat.

(27) Palauttamismenettelyn tuloksellisuuden lisäämiseksi kolmansien maiden kansalaisille olisi vahvistettava selkeät vastuut. Kolmansien maiden kansalaisten olisi tehtävä yhteistyötä viranomaisten kanssa palauttamismenettelyn kaikissa vaiheissa. Kolmansien maiden kansalaisten olisi pysyteltävä saavutettavissa ja annettava tarvittavat tiedot palauttamisen valmistelemiseksi. Ellei yhteistyövelvoitteita noudateta, olisi määrättävä tehokkaita ja oikeasuhteisia seurauksia, kuten kansallisen lainsäädännön mukaisesti myönnettyjen etuuksien ja avustusten supistaminen, matkustusasiakirjojen takavarikointi tai maahantulokiellon keston pidentäminen. Toimivaltaisten viranomaisten olisi tiedotettava kolmasien maiden kansalaisille palauttamismenettelyn eri vaiheista, heidän velvoitteistaan ja näiden velvoitteiden noudattamatta jättämisen seurauksista.

(28) Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa jäsenvaltioiden mahdollisuuteen määrätä tarvittaessa kansallisen rikoslainsäädännön mukaisia rikosoikeudellisia seuraamuksia tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluville kolmansien maiden kansalaisille.

(29) Olisi säädettävä palauttamiseen liittyviä päätöksiä vastaan käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista, joilla taataan se, että asianomaisten henkilöiden edut suojataan tehokkaasti. Henkilöille, joilla ei ole riittäviä varoja, olisi pyynnöstä tarjottava tarvittavaa oikeusapua tapauksissa, jotka koskevat muutoksenhakua tai uudelleenkäsittelyä oikeusviranomaisessa.

(30) Jotta voidaan parantaa palauttamismenettelyjen tuloksellisuutta ja varmistaa samalla, että oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin kunnioitetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisesti, palauttamiseen liittyviä päätöksiä koskevat muutoksenhaut olisi niin pitkälti kuin mahdollista riitautettava vain yhdessä oikeusasteessa. Muutoksenhakuun ja lykkäävään vaikutukseen liittyvien tämän asetuksen säännösten olisi oltava perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden mukaiset.

---

[33] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1348, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (EUVL L 222, 22.5.2024, s. 1).

(31) Jäsenvaltioiden olisi saatava tarvittavat välineet pakenemisen vaaran arvioimiseksi, hallitsemiseksi ja ehkäisemiseksi. Yhteisillä säännöillä olisi sujuvoitettava tämän riskin arviointia yksittäisissä tapauksissa ja pyrittävä lisäämään tehokkaiden säilöönoton vaihtoehtojen käyttöä jäsenvaltioissa, jotta palauttamisprosessia voidaan hallita tehokkaasti.

(32) Säilöönotosta olisi voitava määrätä vain palauttamisen valmistelemiseksi edellyttäen, että se on oikeasuhteista ja välttämätöntä kunkin tapauksen yksilöllisen arvioinnin jälkeen, mukaan lukien haavoittuvuustekijöiden tarkastelu. Säilöönotosta voitaisiin määrätä, kun on olemassa kolmannen maan kansalaisen pakenemisen vaara, kun kolmannen maan kansalainen vaikeuttaa tai välttelee palauttamista, aiheuttaa turvallisuusriskin tai ei suostu säilöönoton vaihtoehtoihin, taikka säilöönotto on tarpeen henkilöllisyyden tai kansalaisuuden määrittämiseksi tai todentamiseksi. Viranomaisten olisi noudatettava asianmukaista huolellisuutta, säilöönotto olisi pidettävä mahdollisimman lyhytkestoisena, ja sen pituus saa olla enintään 24 kuukautta. Jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään alaikäisten säilöönotosta, lapsen etu olisi otettava huomioon ensisijaisesti. Muita säilöönottoa lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä olisi käytettävä silloin, kun niitä voidaan tosiasiallisesti käyttää laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten tapauksessa.

(33) Turvallisuusriskin aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen edellyttää täsmällisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Tällaiset kolmansien maiden kansalaiset olisi sen vuoksi voitava ottaa säilöön pidemmäksi ajaksi, mutta tällaisen säilöönoton on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaista.

(34) Säilöönotettuja kolmansien maiden kansalaisia olisi kohdeltava inhimillisellä ja ihmisarvoisella tavalla kunnioittaen heidän perusoikeuksiaan sekä noudattaen kansainvälistä ja kansallista oikeutta ja ottaen huomioon kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi perustetun Euroopan neuvoston komitean antamat käytännön ohjeet. Säilöönoton olisi pääsääntöisesti tapahduttava erityisissä säilöönottoyksiköissä tai muiden laitosten tätä varten tarkoitetuissa osastoissa. Jos jäsenvaltio ei voi tarjota tällaisia tiloja, voidaan turvautua vankilamajoitukseen, mutta kolmansien maiden kansalaiset olisi pidettävä erillään vangeista.

(35) Tässä asetuksessa säädetyt säilöönoton perusteet eivät vaikuta muihin säilöönoton perusteisiin, mukaan lukien rikosoikeudenkäynteihin liittyvät säilöönottoperusteet, joita sovelletaan kansallisen lainsäädännön nojalla ja jotka eivät liity kolmannen maan kansalaisen laittomaan oleskeluun.

(36) Valtioiden suvereniteetin ja kansainvälisen yhteistyön perusperiaatteisiin kuuluu jokaisen valtion velvollisuus ottaa takaisin omat kansalaisensa. Valtioiden velvollisuutta ottaa takaisin omat kansalaisensa pidetään kansainvälisen tapaoikeuden periaatteena. Tällaisen velvollisuuden olemassaolosta todistaa myös valtioiden vakiintunut käytäntö panna täytäntöön takaisinottosopimuksia ja -järjestelyjä sekä se, että ne tunnustavat tämän periaatteen välttämättömäksi osaksi muuttoliikkeen hallitsemiseksi tehtävää kansainvälistä yhteistyötä.

(37) Kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen helpottamisessa ratkaisevan tärkeässä asemassa on jäsenvaltioiden välinen järjestelmällinen ja koordinoitu takaisinottoa koskeva toimintamalli. Palauttamista koskevan yhteisen toimintamallin tehokkuutta saattavat heikentää täytäntöönpanokelpoisten palauttamispäätösten riittämättömät jatkotoimet. Täytäntöönpanokelpoisten palauttamispäätösten jatkotoimena olisi

toteutettava järjestelmällisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet palauttamisen toteuttamiseksi, mukaan lukien takaisinottopyyntöjen esittäminen kolmansien maiden viranomaisille tapauksissa, joissa kansalaisuudesta ei ole varmuutta tai on saatava matkustusasiakirja.

(38) Vaikka takaisinotto riippuu myös kolmansien maiden yhteistyöstä, jäsenvaltioiden olisi omaksuttava yhdenmukainen toimintamalli takaisinottomenettelyjen tehokkuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi ja jäsenvaltioiden välisen yhtenäisyyden varmistamiseksi. Unionin yhdenmukaisen toimintamallin lujittamiseksi olisi varmistettava kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön avoimuus ja koordinointi, myös takaisinottovälineistä neuvoteltaessa. Jotta voidaan varmistaa palauttamisen tuloksellisuus, yhteydenpidon asianomaisten kolmansien maiden entiteettien kanssa takaisinottomenettelyn toteuttamiseksi ei tulisi merkitä asianomaisten kolmansien maiden entiteettien diplomaattista tunnustamista.

(39) Palauttamismenettelyjen tuloksellisuus perustuu tehokkaaseen hallinnolliseen yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon jäsenvaltioiden välillä. Tietojenvaihdon, mukaan lukien kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyttä ja kansalaisuutta, matkustusasiakirjoja ja muita merkityksellisiä tietoja koskevien tietojen jakaminen, olisi perustuttava selkeisiin sääntöihin, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1860[34] vahvistetut säännöt. Näissä säännöissä olisi noudatettava tietosuojan periaatteita ja asianomaisen henkilön oikeuksia sekä varmistettava, että tällaiset tiedot ovat paikkansapitäviä ja että niitä käytetään ainoastaan palauttamis-, takaisinotto- ja uudelleenkotouttamistarkoituksiin ja että ne on suojattu luvattomalta pääsyltä, luovuttamiselta ja käytöltä.

(40) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaiset viranomaiset noudattavat rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin 2012/29/EU muuttamisesta annettua direktiiviä [...], jotta voidaan kannustaa rikoksista ilmoittamiseen ja lujittaa luottamusta oikeusjärjestelmään.

(41) Tässä asetuksessa tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679[35]. Tässä asetuksessa tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn unionin toimielimissä ja muissa elimissä sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725. Kun otetaan huomioon takaisinoton taustalla olevat yleistä etua koskevat tärkeät syyt, palauttamispäätöksen kohteena olevien kolmansien maiden kansalaisten henkilötietojen siirtäminen, mukaan lukien heidän henkilöllisyyttään, matkustusasiakirjojaan, asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa heidän rikostuomioitaan ja terveyttään koskevat tiedot sekä muut merkitykselliset tiedot, voi olla tarpeen takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista varten. Tällaiset siirrot on toteutettava tapauksen mukaan asetuksen (EU) 2016/679 V

---

34 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1860, annettu 28 päivänä marraskuuta 2018, Schengenin tietojärjestelmän käytöstä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 312, 7.12.2018, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

35 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

luvun ja asetuksen (EU) 2018/1725[36] V luvun sekä palauttamiskiellon, suhteellisuus- ja tarpeellisuusperiaatteiden sekä perusoikeuskirjan mukaisesti.

(42) Palauttamisprosessin tehostamisen keskeisenä rakenteellisena haasteena ovat turvapaikka-asioista ja palauttamismenettelyistä vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten välisen yhteistyön ja viestinnän esteet. Palauttamisprosessin eri vaiheisiin osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä ja koordinoitava toimintaansa tiiviisti. Jos jäsenvaltiot nimeävät lainvalvontaviranomaisia tämän asetuksen mukaisiksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi, nimeäminen on rajattu koskemaan ainoastaan niiden toimintaa palauttamispäätösten täytäntöönpanemiseksi. Tällaisen nimeämisen ei tulisi kohdistua lainvalvontaviranomaisiin, jotka toimivat tutkintaviranomaisina rikosoikeudenkäynneissä.

(43) Yhteisessä palauttamisjärjestelmässä olisi hyödynnettävä täysimittaisesti digitaalisia järjestelmiä, joilla tuetaan palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallintaa ja joiden operatiivinen hallinnointi tapahtuu joko unionin tasolla tai siitä vastaavat jäsenvaltiot, ja sen yhteydessä olisi painotettava tehokasta hallinnollista menettelyä, yhteistyötä, tietojenvaihtoa ja yhteentoimivuutta.

(44) Unioni antaa taloudellista ja operatiivista tukea tämän asetuksen panemiseksi tuloksellisesti täytäntöön. Siltä osin kuin toimet olisi rahoitettava turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston temaattisesta rahoitusvälineestä, ne voidaan toteuttaa suoralla, välillisellä tai yhteistyöhön perustuvalla hallinnoinnilla. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla palauttamisen alalla, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1147[37] nojalla käytettävissä olevia unionin rahoitusvälineitä, ohjelmia ja hankkeita, sekä Euroopan raja- ja merivartioviraston operatiivista apua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1896[38] mukaisesti. Tällaista tukea olisi käytettävä erityisesti sellaisten palauttamisen hallintajärjestelmien ja -ohjelmien perustamiseen, joista tarjotaan logistista, taloudellista ja muuta aineellista tai luontoissuorituksina annettavaa apua laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen tukemiseksi.

(45) On äärimmäisen tärkeää kerätä ja analysoida palauttamista, takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista koskevia luotettavia ja vertailukelpoisia tilastotietoja, jotta voidaan seurata tämän asetuksen vaikuttavuutta ja määrittää parannuskohteita, koska tilastotiedot antavat arvokasta tietoa palauttamismenettelyjen tehokkuudesta, kolmansien maiden tekemästä yhteistyöstä ja uudelleenkotouttamistoimien tuloksista. Merkityksellisten tietojen keruuta ja raportointia varten olisi vahvistettava yhteiset standardit ja määritelmät, jotta komissio ja jäsenvaltiot voivat arvioida tämän asetuksen vaikutusta ja osallistua tietoon perustuvien päätösten tekemiseen toimintapolitiikan tulevasta kehityksestä.

---

[36] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

[37] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1147, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

[38] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

(46) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa eurooppalaisen palauttamismääräyksen ja takaisinottopyyntöihin käytettävän yhteisen lomakkeen vahvistamiseksi. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011[39] mukaisesti.

(47) Direktiivit 2001/40/EY ja 2008/115/EY sekä neuvoston päätös 2004/191/EY olisi kumottava.

(48) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita eli parantaa palauttamisen tuloksellisuutta sisärajattoman alueen turvaamiseksi, vaan ne voidaan jäsenvaltioiden yhteisen johdonmukaisen toimintamallin varmistamiseen tähtäävän toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

(49) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään – siltä osin kuin sitä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399[40] mukaisia maahantulon edellytyksiä – Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

(50) Siltä osin kuin tätä asetusta sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä asetuksen (EU) 2016/399 mukaisia maahantulon edellytyksiä, sillä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY[41] mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, ja jollei Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, osaksi Euroopan unionia sisällytetystä Schengenin säännöstöstä tehdyssä pöytäkirjassa N:o 19 olevan 4 artiklan soveltamisesta muuta johdu, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin. [Irlanti on kuitenkin, siltä osin kuin tällä asetuksella ei kehitetä Schengenin säännöstöä, ilmoittanut [... päivätyllä kirjeellä] Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja

---

39 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

40 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö), EUVL L 2016/399, 15.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

41 Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).

oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.]

[tai]

[Lisäksi siltä osin kuin tällä asetuksella ei kehitetä Schengenin säännöstöä, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.]

(51) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään – siltä osin kuin sitä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä asetuksen (EU) 2016/399 mukaisia maahantulon edellytyksiä – niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[42] ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan C kohdassa tarkoitettuun alaan.

(52) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään – siltä osin kuin sitä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä asetuksen (EU) 2016/399 mukaisia maahantulon edellytyksiä – niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[43] ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan C kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY[44] 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(53) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään – siltä osin kuin sitä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä asetuksen (EU) 2016/399 mukaisia maahantulon edellytyksiä – niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan C kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU[45] 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

---

42 EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

43 EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

44 Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

45 Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

(54) Kun tässä asetuksessa viitataan velvoitteeseen poistua Euroopan unionista, se olisi ymmärrettävä velvoitteeksi poistua kaikkien niiden jäsenvaltioiden alueelta, joihin tätä asetusta sovelletaan, mukaan lukien edellä olevien johdanto-osan kappaleiden perusteella.

(55) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa [...],

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku
YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla
Kohde

1. Tällä asetuksella perustetaan yhteinen järjestelmä unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi noudattaen erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, tunnustettuja perusoikeuksia sekä sovellettavia kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteita, mukaan lukien pakolaisten suojelu ja ihmisoikeudet.

2. Tämän asetuksen tavoitteena on varmistaa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten tosiasiallinen palauttaminen ja takaisinotto asetuksen (EU) 2024/1351 3 artiklassa, 4 artiklan h alakohdassa ja 5 artiklan e alakohdassa vahvistetun kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti.

2 artikla
Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden alueella laittomasti oleskeleviin kolmansien maiden kansalaisiin.

2. Tätä asetusta ei sovelleta asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 5 alakohdassa määriteltyihin unionin oikeuden mukaisen vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden piiriin kuuluviin henkilöihin.

3 artikla
Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot voivat poiketa tämän asetuksen säännöksistä seuraavien kolmansien maiden kansalaisten osalta:

   a. henkilöt, joilta on evätty pääsy ulkorajoilla asetuksen (EU) 2016/399 14 artiklan mukaisesti;

   b. henkilöt, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat ottaneet kiinni tai pysäyttäneet heidän ylittäessään laittomasti jäsenvaltion ulkorajan maa-, meri- tai ilmateitse ja joille ei ole sen jälkeen myönnetty lupaa tai oikeutta oleskella kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Kun jäsenvaltiot soveltavat tämän artiklan 1 kohdan mukaisia poikkeuksia, niiden on tukeuduttava kansalliseen lainsäädäntöön varmistaakseen näiden kolmansien maiden kansalaisten ryhmien palauttamisen ja noudatettava palauttamiskiellon periaatetta.

Seuraavia artikloja sovelletaan: 12 artiklan 4 ja 5 kohta, 14 artiklan 2 kohta ja 6 kohdan c ja e alakohta, 34 artikla ja 35 artikla.

4 artikla
Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ’kolmannen maan kansalaisella’ henkilöä, joka ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 20 artiklassa tarkoitettu unionin kansalainen ja joka ei ole asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 5 alakohdassa määritelty unionin oikeuden mukaisen vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden piiriin kuuluva henkilö;

2) ’laittomalla oleskelulla’ sellaisen kolmannen maan kansalaisen oleskelua jäsenvaltion alueella, joka ei täytä tai ei enää täytä asetuksen (EU) 2016/399 6 artiklassa säädettyjä maahantuloedellytyksiä tai muita maahantulon, maassa oleskelun tai asumisen edellytyksiä kyseisessä jäsenvaltiossa;

3) ’paluumaalla’ jotakin seuraavista:

   a) kolmas maa, joka on kolmannen maan kansalaisen lähtömaa;

   b) kolmas maa, joka on kolmannen maan kansalaisen virallinen pysyvä asuinmaa;

   c) kauttakulkumaana matkalla unioniin ollut kolmas maa unionin tai jäsenvaltioiden takaisinottosopimusten tai -järjestelyjen mukaisesti;

   d) muu kuin a, b tai g alakohdassa tarkoitettu kolmas maa, johon kolmannen maan kansalaisella on oikeus tulla ja jossa hänellä on oikeus oleskella;

   e) turvallinen kolmas maa, jonka osalta kolmannen maan kansalaisen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi asetuksen (EU) 2024/1348 59 artiklan 8 kohdan nojalla;

   f) ensimmäinen turvapaikkamaa, jonka osalta kolmannen maan kansalaisen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi asetuksen (EU) 2024/1348 58 artiklan 4 kohdan nojalla;

   g) kolmas maa, jonka kanssa on tehty sopimus tai järjestely, jonka perusteella kolmannen maan kansalainen otetaan vastaan tämän asetuksen 17 artiklan mukaisesti.

4) ’palauttamispäätöksellä’ hallinnollista tai oikeudellista päätöstä, jolla kolmannen maan kansalaisen oleskelu todetaan laittomaksi ja jolla asetetaan tai todetaan velvoite poistua Euroopan unionista;

5) ’maastapoistamisella’ toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa kuljettamalla henkilö fyysisesti pois jäsenvaltion alueelta;

6) ’vapaaehtoisella paluulla’ sitä, että laittomasti oleskeleva kolmannen maan kansalainen noudattaa velvoitetta poistua jäsenvaltioiden alueelta viimeistään palauttamispäätöksessä tämän asetuksen 13 artiklan mukaisesti määritettynä päivänä;

7) ’pakenemisella’ toimintaa, jonka seurauksena kolmannen maan kansalainen ei pysyttele toimivaltaisten hallinto- tai oikeusviranomaisten saavutettavissa vaan

esimerkiksi poistuu jäsenvaltion alueelta ilman toimivaltaisten viranomaisten lupaa syistä, jotka eivät ole kolmannen maan kansalaisesta riippumattomia;

8) ’maahantulokiellolla’ hallinnollista tai oikeudellista päätöstä tai muuta toimenpidettä, jolla kielletään määrätyksi ajaksi tulo jäsenvaltioiden alueelle ja siellä oleskelu;

9) ’takaisinottomenettelyllä’ kaikkia toimivaltaisen viranomaisen tai tarvittaessa Euroopan raja- ja merivartioviraston, jäljempänä ’Frontex’, toteuttamia toimia, jotka liittyvät kolmannen maan kansalaisen kansalaisuuden vahvistamiseen, matkustusasiakirjan myöntämiseen kolmannen maan kansalaiselle ja palauttamisoperaation järjestämiseen;

10) ’takaisinottopyynnöllä’ toimivaltaisen viranomaisen kolmannen maan toimivaltaiselle viranomaiselle esittämää takaisinottoa koskevaa pyyntöä, joka koostuu tapauksen mukaan kansalaisuuden vahvistamista koskevasta pyynnöstä ja matkustusasiakirjan myöntämistä koskevasta pyynnöstä;

11) ’palauttamisoperaatiolla’ toimivaltaisen viranomaisen järjestämää tai koordinoimaa operaatiota, jossa palautetaan kolmansien maiden kansalaisia yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta;

12) ’takaisinottovälineellä’ oikeudellisesti sitovaa tai ei-sitovaa välinettä, joka sisältää määräyksiä jäsenvaltion tai unionin ja kolmannen maan välisestä yhteistyöstä takaisinottomenettelyssä, kuten takaisinottoa koskevia tai muita kansainvälisiä sopimuksia ja järjestelyjä;

13) ’muulla oleskeluun oikeuttavalla luvalla’ jäsenvaltion kolmannen maan kansalaiselle myöntämää asiakirjaa, joka oikeuttaa oleskelemaan sen alueella ja joka ei ole asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 16 alakohdassa tarkoitettu oleskelulupa eikä asetuksen (EU) 2018/1860 2 artiklan 14 alakohdassa tarkoitettu pitkäaikainen viisumi eikä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1346[46] 6 artiklassa tarkoitettu asiakirja.

5 artikla
Perusoikeudet

Jäsenvaltioiden on tätä asetusta soveltaessaan noudatettava asiaan liittyvää unionin oikeutta kaikilta osin, mukaan lukien perusoikeuskirja, asian kannalta merkityksellistä kansainvälistä oikeutta, kansainvälisen suojelun saatavuuteen liittyviä velvoitteita, erityisesti palauttamiskiellon periaatetta, ja perusoikeuksia.

[46] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1346, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (EUVL L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

II luku
PALAUTTAMISMENETTELY

1 JAKSO
PALAUTTAMISMENETTELYN ALOITTAMINEN

6 artikla
Havaitseminen ja alkutarkastukset

1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tehokkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä niiden alueella laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten havaitsemiseksi, jotta voidaan toteuttaa palauttamismenettely, ja tarvittavien lisätarkastusten tekemiseksi, mukaan lukien mahdolliset haavoittuvuus- ja turvallisuustarkastukset.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa toimivaltaisten viranomaisten on tukeuduttava aiempiin kolmansien maiden kansalaisille tehtyihin tarkastuksiin, mukaan lukien asetuksen (EU) 2024/1356 mukainen seulonta tai vastaavat kansallisen lainsäädännön mukaiset tarkastukset.

3. Tämän asetuksen mukaisen palauttamismenettelyn toteuttamiseksi voidaan tarvittaessa tehdä lisäturvallisuustarkastuksia riskinarvioinnin ja kansallisessa lainsäädännössä vahvistettujen objektiivisten kriteerien perusteella.

2 JAKSO
PALAUTTAMISESTA MÄÄRÄÄMISTÄ KOSKEVA MENETTELY

7 artikla
Palauttamispäätöksen tekeminen

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä palauttamispäätös kaikista niiden alueella laittomasti oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8 artiklassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamista.

2. Palauttamispäätös on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on esitettävä tosiseikkoihin liittyvät ja oikeudelliset perusteet sekä tiedot käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista ja niiden käyttöä koskevista määräajoista. Palauttamispäätös on annettava kolmannen maan kansalaiselle tiedoksi ilman aiheetonta viivytystä.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää olla antamatta tosiseikkoihin liittyviä tietoja tai päättää rajoittaa niitä, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään tiedonsaantioikeuden rajoittamisesta tai jos se on tarpeen yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden turvaamiseksi sekä rikosten ennalta ehkäisemiseksi, tutkimiseksi ja paljastamiseksi ja niihin liittyviä syytetoimia varten. Tällaisissa tapauksissa kolmannen maan kansalaiselle on ilmoitettava olennaisilta osiltaan perusteet, joiden pohjalta palauttamispäätös on tehty, jotta käytettävissä on tehokkaat oikeussuojakeinot.

4. Jos paluumaata ei voida määrittää toimivaltaisilla viranomaisilla palauttamispäätöksen tekohetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella, palauttamispäätökseen voidaan kirjata alustava maininta yhdestä tai useammasta paluumaasta.

5. Kolmannen maan kansalaiselle on pyynnöstä annettava kirjallinen tai suullinen käännös 2 kohdassa tarkoitetun palauttamispäätöksen keskeisestä sisällöstä sekä käytettävissä

olevista oikeussuojakeinoista kielelle, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän.

6. Edellä olevan 2 kohdan mukainen palauttamispäätös on tehtävä samalla toimenpiteellä tai samanaikaisesti ja yhdessä kolmannen maan kansalaisen laillisen oleskelun lopettamista koskevan päätöksen kanssa, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta IV luvussa ja muissa merkityksellisissä unionin ja kansainvälisen oikeuden säännöksissä säädettyihin menettelytakeisiin.

7. Palauttamispäätöksen tekemisen yhteydessä sen keskeinen sisältö on kirjattava 8 kohdan nojalla laadittuun lomakkeeseen, jäljempänä ’eurooppalainen palauttamismääräys’, ja asetettava saataville Schengenin tietojärjestelmässä asetuksen (EU) 2018/1860 mukaisesti tai osana 38 artiklan mukaista tietojenvaihtoa.

8. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen 7 kohdassa tarkoitetun eurooppalaisen palauttamismääräyksen muodon vahvistamiseksi. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

9. Tämä artikla ei vaikuta jäsenvaltioiden päätöksiin myöntää alueellaan laittomasti oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle milloin tahansa erillinen oleskelulupa, pitkäaikainen viisumi tai muu oleskeluun oikeuttava lupa inhimillisten syiden, humanitaaristen syiden tai muiden syiden perusteella. Tehty palauttamispäätös on tällaisissa tapauksissa peruttava tai sen täytäntöönpanoa on lykättävä oleskeluluvan, pitkäaikaisen viisumin tai muun oleskeluun oikeuttavan luvan voimassaoloajaksi.

10. Jäsenvaltion, joka tekee palauttamispäätöksen tämän artiklan mukaisesti, on toteutettava kaikki tämän asetuksen mukaiset tarpeelliset toimenpiteet, jotta voidaan varmistaa tuloksellinen palauttaminen.

8 artikla

Poikkeukset palauttamispäätöksen tekemistä koskevasta velvoitteesta

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää olla tekemättä palauttamispäätöstä, jos kolmannen maan kansalainen

   a. siirretään toiseen jäsenvaltioon asetuksen (EU) 2016/399 23 a artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti;

   b. siirretään toiseen jäsenvaltioon kahdenvälisten sopimusten tai järjestelyjen nojalla tai 44 artiklan mukaisen jäsenvaltioiden välisen yhteistyön perusteella; tai

   c. on henkilö, jonka laiton oleskelu havaitaan ulkorajalla maastalähdön yhteydessä asetuksen (EU) 2016/399 8 artiklan nojalla tehtävien rajatarkastusten tai vastaavien kansallisen lainsäädännön nojalla tehtävien tarkastusten yhteydessä, jos se on perusteltua tapauksen erityisolosuhteiden vuoksi, suhteellisuusperiaatetta ja puolustautumisoikeuksia noudattaen ja välttäen niin pitkälti kuin mahdollista asianomaisen kolmannen maan kansalaisen poistumisen lykkäämistä.

2. Palauttamispäätöstä ei saa tehdä tapauksissa, joissa kolmannen maan kansalaisella on toisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva oleskelulupa, pitkäaikainen viisumi tai muu oleskeluun oikeuttava lupa tai hänen osaltaan on vireillä menettely oleskeluluvan, pitkäaikaisen viisumin tai muun toisessa jäsenvaltiossa oleskeluun oikeuttavan luvan uusimiseksi.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltion on vaadittava kolmannen maan kansalaista siirtymään välittömästi kyseisen toisen jäsenvaltion alueelle. Jos kolmannen

maan kansalainen ei noudata tätä vaatimusta tai jos kolmannen maan kansalaisen välitön poistuminen on tarpeen yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä, jäsenvaltiot voivat pyytää muiden jäsenvaltioiden yhteistyötä 44 artiklan nojalla tai tehdä palauttamispäätöksen 7 artiklan mukaisesti.

4. Palauttamispäätöstä ei saa tehdä tapauksissa, joissa toinen jäsenvaltio on tehnyt asianomaisesta kolmannen maan kansalaisesta täytäntöönpanokelpoisen palauttamispäätöksen. Tällöin noudatetaan 9 artiklassa esitettyä menettelyä.

9 artikla

Toisen jäsenvaltion tekemien palauttamispäätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Jäsenvaltio, jossa kolmannen maan kansalainen oleskelee laittomasti, jäljempänä ’täytäntöönpaneva jäsenvaltio’, voi 7 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun eurooppalaisen palauttamismääräyksen perusteella tunnustaa täytäntöönpanokelpoisen palauttamispäätöksen, jonka toinen jäsenvaltio, jäljempänä ’päätöksen tehnyt jäsenvaltio’, on tehnyt asianomaisen kolmannen maan kansalaisen osalta 7 artiklan 1 kohdan nojalla, ja sen on tämän perusteella määrättävä maastapoistamisesta 12 artiklan mukaisesti.

2. Komissio antaa 1 päivään heinäkuuta 2027 mennessä 3 kohdan soveltamista koskevan täytäntöönpanopäätöksen, joka perustuu arvioon siitä, ovatko ne jäsenvaltioiden käyttöön ottamat oikeudelliset ja tekniset järjestelyt toimivia, joiden avulla eurooppalainen palauttamismääräys asetetaan 7 artiklan 7 kohdan mukaisesti saataville Schengenin tietojärjestelmässä. Komissio ilmoittaa arvioinnin tuloksista Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Täytäntöönpanopäätös hyväksytään 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

3. Kun 2 kohdan mukaisesti annettu täytäntöönpanopäätös on julkaistu, jäsenvaltioiden on 7 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun eurooppalaisen palauttamismääräyksen perusteella tunnustettava täytäntöönpanokelpoiset palauttamispäätökset, jotka muut jäsenvaltiot ovat 7 artiklan 1 kohdan nojalla tehneet niiden alueella laittomasti oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista, ja määrättävä heidän maastapoistamisestaan 12 artiklan mukaisesti.

4. Sovellettaessa 3 kohtaa jäsenvaltio voi päättää olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön päätöksen tehneen jäsenvaltion palauttamispäätöstä, jos täytäntöönpano on selkeästi täytäntöönpanevan jäsenvaltion oikeusjärjestyksen vastaista tai jos asianomainen kolmannen maan kansalainen on määrä poistaa maasta muuhun kolmanteen maahan kuin päätöksen tehneen jäsenvaltion palauttamispäätöksessä ilmoitettuun maahan.

5. Jos jäsenvaltio ei tunnusta palauttamispäätöstä tai pane sitä täytäntöön 1 tai 3 kohdan nojalla, kyseisen jäsenvaltion on tehtävä palauttamispäätös 7 artiklan mukaisesti.

6. Täytäntöönpanevan jäsenvaltion on lykättävä palauttamisen täytäntöönpanoa, jos palauttamispäätöksen vaikutuksia lykätään päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa.

7. Jos päätöksen tehnyt jäsenvaltio peruu palauttamispäätöksen tai oikeusviranomainen kumoaa sen, täytäntöönpanevan jäsenvaltion on tehtävä palauttamispäätös 7 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

8. Päätöksen tehneen jäsenvaltion on toimitettava täytäntöönpanevalle jäsenvaltiolle asetuksen (EU) 2018/1860 mukaisesti tai osana 38 artiklan mukaista jäsenvaltioiden

välistä tietojenvaihtoa kaikki saatavilla olevat tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen palauttamispäätöksen täytäntöönpanemiseksi.

9. Täytäntöönpaneva jäsenvaltio voi pyytää Frontexia tukemaan palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa asetuksen (EU) 2019/1896 II luvun 8 jakson mukaisesti. Jos Frontex ei tue palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa, päätöksen tehneen jäsenvaltion on täytäntöönpanevan jäsenvaltion pyynnöstä korvattava täytäntöönpanevalle jäsenvaltiolle määrä, joka ei saa ylittää täytäntöönpanevalle jäsenvaltiolle aiheutuneita tosiasiallisia kustannuksia. Komissio antaa täytäntöönpanopäätöksen, jossa esitetään asianmukaiset perusteet korvauksen määrän määrittämiseksi ja asiaa koskevat käytännön järjestelyt. Täytäntöönpanosäädös hyväksytään 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

10. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu komission päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3 JAKSO
MAAHANTULOKIELTO

10 artikla
Maahantulokiellon määrääminen

1. Palauttamispäätöksiin on liitettävä maahantulokielto, kun

   a. kolmannen maan kansalainen on 12 artiklan mukaisen maastapoistamisen kohteena;

   b. paluuvelvoitetta ei ole noudatettu 13 artiklan mukaisesti asetetussa määräajassa;

   c. kolmannen maan kansalainen aiheuttaa 16 artiklassa tarkoitetun turvallisuusriskin.

2. Muissa kuin 1 kohdassa luetelluissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä, onko palauttamispäätökseen liitettävä maahantulokielto, ottaen huomioon asiaan liittyvät olosuhteet, erityisesti sen, missä määrin kolmannen maan kansalainen on tehnyt yhteistyötä.

3. Maahantulokielto on määrättävä osana palauttamispäätöstä tai erikseen kirjallisesti. Se on annettava kolmannen maan kansalaiselle tiedoksi kielellä, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän.

4. Toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä maahantulokiellon ilman palauttamispäätöksen tekemistä sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle, joka on oleskellut laittomasti jäsenvaltioiden alueella ja jonka laiton oleskelu havaitaan maastalähdön yhteydessä asetuksen (EU) 2016/399 8 artiklan mukaisesti tehtyjen rajatarkastusten yhteydessä, jos tämä on perusteltua tapauksen erityisolosuhteiden vuoksi, noudattaen suhteellisuusperiaatetta, kunnioittaen puolustautumisoikeuksia ja välttäen niin pitkälti kuin mahdollista asianomaisen kolmannen maan kansalaisen poistumisen lykkäämistä.

5. Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla määräämättä maahantulokieltoa yksittäistapauksissa humanitaarisista syistä tai jos kolmannen maan kansalainen tekee yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, mukaan lukien ilmoittautumalla paluu- ja uudelleenkotoutumisohjelmaan.

6. Maahantulokiellon kestoa määritettäessä on otettava asianmukaisesti huomioon kaikki tapauksen erityispiirteet, ja sen kesto saa olla enintään 10 vuotta.

7. Edellä olevan 6 kohdan mukaisen maahantulokiellon kestoa voidaan pidentää peräkkäisillä enintään viiden vuoden jaksoilla. Tällaisen pidentämisen on perustuttava yksilölliseen arviointiin, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkitykselliset olosuhteet ja erityisesti toimivaltaisten viranomaisten asianmukaisesti perustelemat syyt, joiden vuoksi on tarpeen edelleen estää asianomaisen kolmannen maan kansalaisen pääsy jäsenvaltioiden alueelle.

8. Maahantulokiellon on alettava päivästä, jona kolmannen maan kansalainen poistui jäsenvaltioiden alueelta.

11 artikla

Maahantulokiellon kumoaminen, lykkääminen tai lyhentäminen

1. Maahantulokielto voidaan kumota, sitä voidaan lykätä tai sen kestoa voidaan lyhentää, jos

   a. kolmannen maan kansalainen osoittaa, että hän on palannut vapaaehtoisesti palauttamispäätöstä noudattaen;

   b. kolmannen maan kansalaisesta ei ole aiemmin tehty palauttamis- eikä maastapoistamispäätöstä;

   c. kolmannen maan kansalainen ei ole tullut jäsenvaltion alueelle maahantulokiellon ollessa voimassa.

2. Maahantulokielto voidaan kumota, sitä voidaan lykätä tai sen kestoa voidaan lyhentää myös perustelluissa yksittäistapauksissa, mukaan lukien humanitaarisista syistä, ottaen huomioon kaikki merkitykselliset olosuhteet.

3. Kolmannen maan kansalaiselle on annettava mahdollisuus pyytää tällaista maahantulokiellon kumoamista, lykkäämistä tai sen keston lyhentämistä.

4 JAKSO
PALAUTTAMISEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

12 artikla

Maastapoistaminen

1. Palauttamispäätöksen kohteena oleva kolmannen maan kansalainen on poistettava maasta, jos

   a. hän kieltäytyy yhteistyöstä viranomaisten kanssa palauttamisprosessin aikana;

   b. hän muuttaa toiseen jäsenvaltioon ilman lupaa, mukaan lukien 13 artiklan mukaisesti määritetyn ajanjakson aikana;

   c. hän kuuluu 16 artiklan soveltamisalaan;

   d. hän ei ole poistunut jäsenvaltioiden alueelta 13 artiklan mukaisesti määritettyyn päivään mennessä.

2. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä erillisen kirjallisen hallinnollisen tai oikeudellisen päätöksen, jossa määrätään maastapoistamisesta.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava palauttamiskiellon periaatteen noudattamista paluumaan perusteella. Ne voivat tukeutua menettelyn aiemmissa vaiheissa tehtyyn kaikkien merkityksellisten olosuhteiden perusteelliseen arviointiin. Olosuhteiden muutokset ja riskin osoittavat uudet seikat olisi tutkittava asianmukaisesti.

Asianomaisen kolmannen maan kansalaisen on esitettävä mahdollisimman nopeasti kaikki henkilökohtaisia olosuhteitaan koskevat merkitykselliset tekijät.

4. Maastapoistamisen varmistamiseksi toteutettavien pakkokeinojen on oltava välttämättömiä ja oikeasuhteisia, eikä niihin saa missään tapauksessa liittyä kohtuutonta voimankäyttöä. Pakkokeinot on pantava täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti kunnioittaen perusoikeuksia sekä asianomaisen kolmannen maan kansalaisen ihmisarvoa ja fyysistä koskemattomuutta.

5. Lentoteitse tapahtuvan maastapoistamisen aikana jäsenvaltioiden on otettava huomioon neuvoston päätöksen 2004/573/EY[47] liitteessä esitetyt yhteiset ohjeet, jotka koskevat lentoteitse tapahtuvaan yhteiseen maastapoistamiseen sovellettavia turvallisuusmääräyksiä.

6. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja kolmannen maan kansalaisen tehdessä selvästi yhteistyötä toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää ilmoittaa päivän, johon mennessä kolmannen maan kansalaisen on poistuttava jäsenvaltioiden alueelta 13 artiklan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten on seurattava tiiviisti, että kolmannen maan kansalainen noudattaa velvoitetta, mukaan lukien järjestämällä kuljetusapua asianomaiseen unionista poistumispaikkaan.

13 artikla
Vapaaehtoinen paluu

1. Jos kolmannen maan kansalainen ei ole 12 artiklan mukaisen maastapoistamisen kohteena, palauttamispäätöksessä on ilmoitettava päivä, johon mennessä hänen on poistuttava jäsenvaltioiden alueelta, ja ilmoitettava mahdollisuudesta poistua aikaisemmin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu päivä on määritettävä ottaen huomioon tarkasteltavana olevan tapauksen erityisolosuhteet. Päivän, johon mennessä kolmannen maan kansalaisen on poistuttava, on oltava 30 päivän kuluessa palauttamispäätöksen tiedoksiantopäivästä.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää pidemmästä ajanjaksosta tai pidentää alueeltaan poistumiseen annettua 1 kohdan mukaista ajanjaksoa ottaen huomioon tapauksen erityisolosuhteet, kuten perhesiteet, mahdolliset koulua käyvät lapset, 46 artiklan 3 kohdan mukaiseen paluuta ja uudelleenkotoutumista tukevaan ohjelmaan osallistumisen ja 21 artiklassa säädetyn yhteistyövelvoitteen noudattamisen. Poistumiseen annetun ajanjakson pidentämisestä on ilmoitettava kolmannen maan kansalaiselle kirjallisesti.

4. Kolmannen maan kansalaisen on poistuttava jäsenvaltioiden alueelta 1 kohdan nojalla määritettyyn päivään mennessä. Jos kolmannen maan kansalainen ei noudata tätä velvoitetta, häneen sovelletaan 12 artiklan mukaista maastapoistamista.

[47] Neuvoston päätös 2004/573/EY, tehty 29 päivänä huhtikuuta 2004, yhteisten lentojen järjestämisestä henkilökohtaisen maastapoistamispäätöksen saaneiden kolmansien maiden kansalaisten poistamiseksi kahden tai useamman jäsenvaltion alueelta (EUVL L 261, 6.8.2004, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

14 artikla

Maastapoistamisen lykkäämisedellytykset

1. Edellä olevan 12 artiklan mukaista maastapoistamista on lykättävä seuraavissa olosuhteissa:

   a. kun se loukkaisi palauttamiskiellon periaatetta; tai

   b. kun ja niin pitkäksi aikaa kuin palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa on lykätty 28 artiklan mukaisesti.

2. Edellä olevan 12 artiklan mukaista maastapoistamista voidaan lykätä sopivaksi katsotuksi ajaksi ottaen huomioon tapauksen erityisolosuhteet.

3. Jos kolmannen maan kansalainen pyytää maastapoistamisen lykkäämistä, pyyntö on perusteltava asianmukaisesti.

4. Kun jäsenvaltiot tekevät päätöksen 1 tai 2 kohdan mukaisesti, niiden on toimitettava asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle kirjallinen vahvistus, josta käy ilmi lykkäämisen kesto ja hänen oikeutensa kyseisenä aikana.

5. Edellä olevien 1 tai 2 kohdan nojalla tehtyä päätöstä maastapoistamisen lykkäämisestä on tarkasteltava uudelleen säännöllisesti ja vähintään kuuden kuukauden välein.

6. Maastapoistamisen lykkäämisen aikana on otettava huomioon seuraavat kolmannen maan kansalaisen tilannetta koskevat seikat:

   a. perustarpeet;

   b. perheen yhtenäisyys jäsenvaltion alueella olevien perheenjäsenten kesken;

   c. kiireellinen terveydenhoito ja välttämätön sairaanhoito;

   d. alaikäisten pääsy peruskoulutusjärjestelmään heidän oleskelunsa pituudesta riippuen;

   e. haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeet.

7. Jos maastapoistamista lykätään, voidaan soveltaa 31 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä, jos niitä koskevat edellytykset täyttyvät.

15 artikla

Maastapoistamisen seuranta

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä riippumattomasta mekanismista, jolla seurataan perusoikeuksien kunnioittamista maastapoistamisoperaatioiden aikana. Jäsenvaltioiden on osoitettava riippumattomalle seurantamekanismille riittävät resurssit.

2. Riippumattoman seurantamekanismin on valittava seurattavat maastapoistamisoperaatiot riskinarvioinnin perusteella ja hoidettava tehtävänsä asiakirjatarkastusten perusteella ja paikalla tehtävin tarkastuksin, jotka voivat olla ennalta ilmoittamattomia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava seurantamekanismille tulevista maastapoistamisoperaatioista etukäteen ja varmistettava sen pääsy asiaankuuluviin paikkoihin.

3. Seurantamekanismin on ilmoitettava toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle perustellut väitteet, jotka koskevat perusoikeuksien kunnioittamatta jättämistä maastapoistamisoperaatioiden aikana. Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä tällaiset väitteet tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä.

16 artikla

Turvallisuusriskejä aiheuttavien kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen

1. Tätä artiklaa sovelletaan kolmannen maan kansalaiseen, kun

   a. hän aiheuttaa uhkan yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle;

   b. on vakavia perusteita uskoa, että hän on syyllistynyt neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS[48] 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun vakavaan rikokseen;

   c. on selviä viitteitä hänen aikomuksestaan tehdä tämän kohdan b alakohdassa tarkoitettu rikos jäsenvaltion alueella.

2. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluviin kolmansien maiden kansalaisiin on sovellettava 12 artiklan mukaista maastapoistamista.

3. Poiketen siitä, mitä tämän asetuksen asiaan liittyvissä säännöksissä säädetään, tämän artiklan soveltamisalaan kuuluviin kolmansien maiden kansalaisiin voidaan soveltaa seuraavaa:

   a. heille voidaan määrätä 10 artiklan mukaisesti maahantulokielto, jonka pituus ylittää 10 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun enimmäiskeston enintään kymmenellä lisävuodella;

   b. heidät voidaan ottaa säilöön 29 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti;

   c. heitä voidaan pitää säilössä vankilassa, mutta erillään vangeista;

   d. heitä voidaan pitää säilössä ajanjakson, joka ylittää 32 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun enimmäiskeston ja jonka oikeusviranomainen määrittää ottaen huomioon tapauksen olosuhteet ja jota oikeusviranomainen tarkastelee uudelleen vähintään kolmen kuukauden välein.

4. Poiketen siitä, mitä 28 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvasta kolmannen maan kansalaisesta tehdyn palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa ei saa lykätä, ellei ole olemassa palauttamiskiellon periaatteen rikkomisen vaaraa.

17 artikla

Palauttaminen kolmanteen maahan, jonka kanssa on tehty sopimus tai järjestely

1. Edellä olevassa 4 artiklan 3 alakohdan g alakohdassa tarkoitettu laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen edellyttää sopimuksen tai järjestelyn tekemistä kolmannen maan kanssa. Tällainen sopimus tai järjestely voidaan tehdä ainoastaan sellaisen kolmannen maan kanssa, joka noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja ja -periaatteita kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien palauttamiskiellon periaate.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla tehtävässä sopimuksessa tai järjestelyssä on vahvistettava seuraavat seikat:

[48] Neuvoston puitepäätös 2002/584/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä – Tiettyjen jäsenvaltioiden lausumat puitepäätöksen tekemisestä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

a. menettelyt, joita sovelletaan laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten siirtämiseen jäsenvaltioiden alueelta 1 kohdassa tarkoitettuun kolmanteen maahan;

b. edellytykset kolmannen maan kansalaisen oleskelulle 1 kohdassa tarkoitetussa kolmannessa maassa, mukaan lukien jäsenvaltion ja kyseisen kolmannen maan velvoitteet ja vastuut;

c. tarvittaessa yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat edelleen palauttamista lähtömaahan tai muuhun maahan, johon kolmannen maan kansalainen päättää vapaaehtoisesti palata, sekä aiheutuvat seuraukset siinä tapauksessa, että tämä ei ole mahdollista;

d. edellä 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetut kolmannen maan velvoitteet;

e. riippumaton elin tai mekanismi, jolla seurataan sopimuksen tai järjestelyn tosiasiallista soveltamista;

f. seuraukset, joita aiheutuu sopimuksen tai järjestelyn rikkomisesta tai merkittävästä muutoksesta, joka vaikuttaa kielteisesti kolmannen maan tilanteeseen.

3. Ennen kuin jäsenvaltio tekee 1 kohdan nojalla sopimuksen tai järjestelyn, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

4. Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä ja perheitä, joissa on alaikäisiä, ei saa palauttaa 1 kohdassa tarkoitettuun kolmanteen maahan.

5 JAKSO
ALAIKÄISTEN PALAUTTAMINEN

18 artikla
Lapsen etu

Tämän asetuksen säännöksiä sovellettaessa on otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu.

19 artikla
Alaikäisen iän arviointi

Jos kolmannen maan kansalaisen lausuntojen, saatavilla olevien asiakirjatodisteiden tai muiden merkityksellisten seikkojen perusteella on epäilystä siitä, onko hän alaikäinen, toimivaltainen viranomainen voi teettää pätevillä ammattilaisilla monitieteisen arvioinnin, psykososiaalinen arviointi mukaan lukien, kyseisen henkilön iän määrittämiseksi. Tällaiseen arviointiin sovelletaan vastaavasti asetuksen (EU) 2024/1348 25 artiklaa.

20 artikla
Ilman huoltajaa olevien alaikäisten palauttaminen

1. Ennen kuin päätetään tehdä ilman huoltajaa olevaa alaikäistä koskeva palauttamispäätös, muiden asianmukaisten elinten kuin palauttamisen täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten on annettava tukea ottaen asianmukaisesti huomioon lapsen etu.

2. Ilman huoltajaa olevaa alaikäistä edustamaan ja avustamaan sekä tarvittaessa toimimaan tämän puolesta palauttamisprosessissa on nimitettävä edustaja tai muu henkilö, joka on koulutettu turvaamaan lapsen etu. On varmistettava, että nimetyllä edustajalla on asianmukainen koulutus lapsiystävälliseen ja ikätasolle sopivaan viestintään ja että hän puhuu kieltä, jota alaikäinen ymmärtää. Kyseisen henkilön on oltava henkilö, joka on

nimetty toimimaan edustajana direktiivin (EU) 2024/1346 nojalla, edellyttäen, että nimeäminen on tapahtunut mainitun direktiivin 27 artiklan nojalla.

3. Ilman huoltajaa olevaa alaikäistä on kuultava joko suoraan tai 2 kohdassa tarkoitetun edustajan tai muun koulutetun henkilön välityksellä, myös lapsen edun määrittämisen yhteydessä. Ennen kuin ilman huoltajaa oleva alaikäinen poistetaan jäsenvaltion alueelta, kyseisen jäsenvaltion viranomaisten on varmistuttava siitä, että hänet palautetaan jollekin perheenjäsenelleen tai nimetylle holhoojalle taikka asianmukaiseen vastaanottolaitokseen paluumaassa.

III luku
KOLMANNEN MAAN KANSALAISEN VELVOITTEET

21 artikla
Yhteistyövelvoite

1. Kolmannen maan kansalaisella on velvoite tehdä yhteistyötä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa palauttamis- ja takaisinottomenettelyjen kaikissa vaiheissa ja noudattaa velvoitetta poistua jäsenvaltioiden alueelta. Kolmannen maan kansalaisen on ilman aiheetonta viivytystä toimitettava toimivaltaisille viranomaisille tiedot kaikista 5 artiklan soveltamisen kannalta merkityksellisistä henkilökohtaisen tilanteensa muutoksista.

2. Kolmannen maan kansalaisen on

   a. pysyttävä sen jäsenvaltion alueella, joka on toimivaltainen toteuttamaan palauttamismenettelyn, jonka kohteena kolmannen maan kansalainen on, eikä hän saa paeta toiseen jäsenvaltioon;

   b. toimitettava toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä ja ilman aiheetonta viivytystä kaikki hallussaan olevat tiedot ja fyysiset asiakirjat, jotka ovat tarpeen henkilöllisyyden toteamiseksi tai todentamiseksi tai joilla on muuta merkitystä palauttamis- ja takaisinottomenettelyn kannalta;

   c. oltava tuhoamatta tai muulla tavoin hävittämättä tällaisia asiakirjoja, käyttämättä peitenimiä vilpillisessä tarkoituksessa, antamatta muita vääriä tietoja suullisesti tai kirjallisesti ja muulla tavoin vastustamatta palauttamis- tai takaisinottomenettelyä vilpillisesti;

   d. annettava selitys, jos hänellä ei ole hallussaan henkilö- tai matkustusasiakirjaa;

   e. annettava tiedot kolmansista maista, joiden kautta hän on kulkenut;

   f. annettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1358[49] 2 artiklan 1 alakohdan s alakohdassa tarkoitetut biometriset tiedot;

[49] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1358, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Eurodac-järjestelmän perustamisesta biometristen tietojen vertailua varten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2024/1351 ja (EU) 2024/1350 ja neuvoston direktiivin 2001/55/EY tehokkaaksi soveltamiseksi ja laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksia varten tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2018/1240 ja (EU) 2019/818 muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 603/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

g. annettava tarkat yhteystiedot, mukaan lukien senhetkinen asuinpaikka, osoite ja puhelinnumero, josta hänet voidaan tavoittaa, sekä mahdollinen sähköpostiosoite;

h. annettava ilman aiheetonta viivytystä tiedot g alakohdassa tarkoitettujen yhteystietojen muutoksista;

i. oltava 23 artiklan mukaisesti saavutettavissa koko palauttamis- ja takaisinottomenettelyn ajan ja erityisesti saavuttava paikalle palauttamista varten tapahtuvan kuljetuksen lähtöä varten;

j. annettava kaikki vaaditut tiedot ja lausunnot asianomaisten kolmansien maiden toimivaltaisille viranomaisille esitettyjen, matkustusasiakirjojen saamista koskevien pyyntöjen yhteydessä ja tehtävä tarvittaessa yhteistyötä kyseisten viranomaisten kanssa;

k. käytävä tarvittaessa henkilökohtaisesti tai sen ollessa hankalaa videoyhteyden välityksellä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja kolmannen maan viranomaisten kuultavana kyseisten viranomaisten määrittämässä paikassa, jos se on tarpeen hänen kansalaisuutensa toteamiseksi;

l. osallistuttava paluu- ja uudelleenkotoutumisneuvontaan, jos toimivaltaiset viranomaiset sitä edellyttävät.

3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin ja fyysisiin asiakirjoihin tai, jos niitä ei ole saatavilla, niiden jäljennöksiin on sisällyttävä erityisesti kolmannen maan kansalaisen lausunnot ja hänen hallussaan olevat asiakirjat, jotka koskevat seuraavia:

a. kolmannen maan kansalaisen nimi, syntymäaika ja -paikka, sukupuoli ja kansalaisuus tai kansalaisuudet tai se, että hän on kansalaisuudeton;

b. kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenet sekä muut henkilötiedot, jos niillä on merkitystä palauttamis- tai takaisinottomenettelyn toteuttamisen tai paluumaan määrittämisen kannalta;

c. sellaisten kolmannen maan kansalaisen henkilö- tai matkustusasiakirjojen ja muiden hänen toimittamiensa asiakirjojen tyyppi, numero, voimassaoloaika ja myöntämismaa, joita toimivaltainen viranomainen pitää merkityksellisinä hänen tunnistamisensa, palauttamis- tai takaisinottomenettelyn toteuttamisen ja paluumaan määrittämisen kannalta;

d. toisen jäsenvaltion tai jonkin kolmannen maan myöntämät oleskeluluvat tai muut kolmannen maan kansalaisen oleskeluun oikeuttavat luvat;

e. toisen jäsenvaltion tekemä palauttamispäätös;

f. aiempi asuinmaa tai -maat ja aiempi asuinpaikka tai -paikat, matkareitit ja matkustusasiakirjat.

4. Jos toimivaltaiset viranomaiset päättävät pitää itsellään minkä tahansa 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun, palauttamisen valmistelemiseksi tarvittavan asiakirjan, niiden on varmistettava, että kolmannen maan kansalainen saa välittömästi jäljennökset tai valintansa mukaan sähköiset tallenteet alkuperäisistä asiakirjoista. Toimivaltaisten viranomaisten on 13 artiklan nojalla tapahtuvan paluun yhteydessä joko palautettava tällaiset asiakirjat kolmannen maan kansalaiselle lähtöhetkellä tai kolmanteen maahan saavuttaessa.

5. Kolmannen maan kansalaisen on vastaanotettava kaikki toimivaltaisten viranomaisten puhelimitse, sähköpostitse tai postitse lähettämät tiedoksiannot käyttäen tuoreimpia

yhteystietoja, jotka hän on ilmoittanut toimivaltaisille viranomaisille 2 kohdan g ja h alakohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on joko vahvistettava kansallisessa lainsäädännössä tiedoksiantotapa ja ajankohta, jona kolmannen maan kansalaisen katsotaan vastaanottaneen tiedoksiannon ja saaneen siitä tiedon, tai käytettävä unionin kehittämiä ja/tai tukemia digitaalisia järjestelmiä tällaista tiedoksiantoa varten.

6. Kolmannen maan kansalainen tai hänen henkilökohtaiset tavaransa voidaan tarkastaa, jos se on tarpeen ja perusteltua palauttamis- tai takaisinottomenettelyä varten, tämän vaikuttamatta mahdolliseen turvallisuussyistä tehtävään tarkastukseen. Kolmannen maan kansalaiselle tämän asetuksen nojalla tehtävän henkilöntarkastuksen yhteydessä on kunnioitettava perusoikeuksia, erityisesti ihmisarvon sekä ruumiillisen ja henkisen koskemattomuuden periaatteita, ja siihen on sovellettava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä takeita ja oikeussuojakeinoja.

22 artikla

Yhteistyövelvoitteen noudattamatta jättämisen seuraukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että jos 21 artiklan 2 kohdan a–k alakohdassa säädettyjä velvoitteita ei noudateta, kolmannen maan kansalaiselle voidaan yksilöllisen arvioinnin perusteella määrätä seuraavia tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia toimenpiteitä:

1) tiettyjen asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti myönnettyjen etuuksien ja avustusten epääminen tai supistaminen, paitsi jos tämä johtaisi siihen, että henkilö ei pysty huolehtimaan perustarpeistaan;

2) 13 artiklan mukaisen vapaaehtoisen paluun edistämiseksi myönnettyjen kannustimien epääminen tai supistaminen tai 46 artiklan 3 kohdan mukaisiin paluu- ja uudelleenkotoutumisohjelmiin sisältyvän tuen supistaminen;

3) henkilö- tai matkustusasiakirjojen takavarikointi edellyttäen, että kolmannen maan kansalainen saa jäljennöksen;

4) työluvan epääminen tai peruuttaminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

5) maahantulokiellon keston pidentäminen 10 artiklan 7 kohdan mukaisesti; ja/tai

6) taloudelliset seuraamukset.

23 artikla

Saavutettavissa olo palauttamisprosessia varten

1. Kolmansien maiden kansalaisiin on nopean, tehokkaan ja tuloksellisen palauttamisen varmistamiseksi sovellettava palauttamismenettelyn ajan yhtä tai useampaa seuraavista toimenpiteistä:

   a. sellaisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan maantieteellisen alueen osoittaminen, jolla he voivat liikkua vapaasti;

   b. asuminen tietyssä osoitteessa;

   c. ilmoittautuminen toimivaltaisille viranomaisille tiettynä ajankohtana tai kohtuullisin väliajoin.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan ainoastaan siltä osin kuin se sopii yhteen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeiden ja lapsen edun kanssa.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat pyynnöstä myöntää kolmannen maan kansalaiselle luvan

a. poistua väliaikaisesti kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta perustelluista kiireellisistä ja vakavista perhesyistä tai sellaista välttämätöntä lääketieteellistä hoitoa varten, jota ei ole saatavilla kyseisellä maantieteellisellä alueella;

b. asua väliaikaisesti muualla kuin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa osoitteessa;

c. olla väliaikaisesti noudattamatta ilmoittautumisvelvoitetta.

4. Edellä 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa lueteltuja lupia koskevat päätökset on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti asianomaisen tapauksen näkökohtien perusteella ja perusteltava, jos tällaista lupaa ei myönnetä.

5. Kolmannen maan kansalaisen ei tarvitse pyytää lupaa mennäkseen sovittuun tapaamiseen viranomaisten kanssa tai tuomioistuimeen, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä. Kolmannen maan kansalaisen on ilmoitettava tällaisista sovituista tapaamisista toimivaltaisille viranomaisille.

6. Edellä olevan 1 kohdan b ja c alakohdan mukaiset päätökset on tehtävä kirjallisesti, niiden on oltava oikeasuhteisia ja niissä on otettava huomioon asianomaisen kolmannen maan kansalaisen erityisolosuhteet.

IV luku
TAKEET JA OIKEUSSUOJAKEINOT

1 JAKSO
MENETTELYLLISET TAKEET

24 artikla
Tiedonsaantioikeus

1. Palauttamismenettelyn kohteena oleville kolmansien maiden kansalaisille on tiedotettava ilman aiheetonta viivytystä seuraavista seikoista:

a. palauttamismenettelyn tarkoitus, kesto ja vaiheet sekä tiedot käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista ja niiden käytön määräajoista;

b. kolmansien maiden kansalaisten 21 ja 23 artiklassa säädetyt oikeudet ja velvollisuudet palauttamismenettelyn aikana, 22 artiklan mukaiset noudattamatta jättämisen seuraukset, kyseisestä henkilöstä tehdyn palauttamista koskevan kuulutuksen olemassaolo Schengenin tietojärjestelmässä ja toisen jäsenvaltion tekemän palauttamispäätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano 9 artiklan mukaisesti;

c. 46 artiklan mukainen paluu- ja uudelleenkotoutumisneuvonta ja -ohjelmat;

d. heidän tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaiset menettelylliset oikeutensa ja velvollisuutensa koko palauttamismenettelyn ajan, erityisesti oikeus oikeusapuun ja oikeudelliseen edustajaan 25 artiklan nojalla.

2. Tiedot on annettava ilman aiheetonta viivytystä käyttäen selkeää ja helposti ymmärrettävää kieltä ja kielellä, jota kolmannen maan kansalainen ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, mukaan lukien käännös ja/tai tulkkaus tarvittaessa. Tiedot on annettava vakiomuotoisilla tietolomakkeilla, joko paperilla tai sähköisessä muodossa. Alaikäisille tiedot on annettava lapselle sopivalla ja ikätasoa vastaavalla tavalla ja siten, että mukana on vanhempainvastuunkantaja tai 20 artiklan 2

kohdassa tarkoitettu edustaja. Kolmannen maan kansalaiselle on annettava mahdollisuus vahvistaa, että hän on saanut tiedot.

25 artikla
Oikeusapu ja oikeudellinen edustus

1. Kun kyseessä on 27 artiklan mukainen muutoksenhaku tai uudelleentarkastelu oikeusviranomaisessa, jäsenvaltioiden on kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä varmistettava, että tarpeen mukaan myönnetään maksutonta oikeusapua ja nimetään oikeudellinen edustaja, jotta voidaan taata oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen.
2. Ilman huoltajaa oleville alaikäisille annetaan maksutonta oikeusapua ja nimetään oikeudellinen edustaja automaattisesti.
3. Oikeusapuun ja oikeudelliseen edustukseen on sisällyttävä muutoksenhaun tai uudelleentarkastelupyynnön valmistelu, mukaan lukien vähintään kansallisen lainsäädännön nojalla vaadittavien menettelyyn liittyvien asiakirjojen laatiminen ja, jos järjestetään tuomioistuinkäsittely, osallistuminen tähän käsittelyyn oikeusviranomaisessa, jotta voidaan varmistaa puolustautumisoikeuden tosiasiallinen toteutuminen. Tällainen apu ei vaikuta asetuksessa (EU) 2024/1348 säädettyyn apuun.
4. Maksutonta oikeusapua saavat antaa ja oikeudellisena edustajana toimia oikeudelliset avustajat tai muut kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksytyt tai luvan saaneet riittävän pätevät henkilöt, joiden etu ei ole tai ei voisi olla ristiriidassa kolmannen maan kansalaisen edun kanssa.
5. Jäsenvaltiot voivat evätä maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen muutoksenhakumenettelyssä, jos
   a. kolmannen maan kansalaisella katsotaan olevan riittävät varat oikeusapuun ja oikeudelliseen edustajaan omalla kustannuksellaan;
   b. muutoksenhaulla ei katsota olevan todellisia edellytyksiä menestyä tai sen katsotaan olevan vilpillinen;
   c. muutoksenhaku tai uudelleentarkastelu on toisella tai korkeammalla muutoksenhakutasolla kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien muutoksenhaun uudelleenkäsittely tai uudelleenarviointi;
   d. kolmannen maan kansalaista avustaa tai edustaa jo oikeudellinen neuvonantaja.
6. Maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa pyytävän kolmannen maan kansalaisen on ilmoitettava taloudellinen tilanteensa.
7. Jäsenvaltiot voivat, ilman huoltajaa oleville alaikäisille annettavaa apua lukuun ottamatta ja tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden keskeistä sisältöä kunnioittaen
   a. asettaa rahallisia tai aikarajoituksia maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustajan tarjoamiselle edellyttäen, että tällaiset rajoitukset eivät ole mielivaltaisia eivätkä aiheettomasti rajoita mahdollisuutta saada maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa eivätkä heikennä puolustautumisoikeuden käyttöä;
   b. pyytää korvaamaan kokonaan tai osittain mahdollisesti aiheutuneet kustannukset, jos kolmannen maan kansalaisen taloudellinen tilanne on parantunut palauttamismenettelyn aikana tai jos päätös maksuttoman oikeusavun antamisesta ja oikeudellisen edustajan nimeämisestä on tehty kolmannen maan kansalaisen toimittamien väärien tietojen perusteella;

c. säätää, että palkkioiden ja muiden kustannusten ja korvausten osalta kolmansien maiden kansalaisten kohtelun on oltava samanlaista mutta ei suosiollisempaa kuin jäsenvaltioiden omille kansalaisilleen oikeusapuun liittyvissä asioissa yleensä myöntämä kohtelu.

8. Jäsenvaltioiden on säädettävä maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa koskevien pyyntöjen esittämis- ja käsittelytapaa koskevista erityisistä menettelysäännöistä tai sovellettava voimassa olevia sääntöjä, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia, edellyttäen, että näissä säännöissä ei tehdä maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustajan saamista kohtuuttoman vaikeaksi tai mahdottomaksi.

9. Kun päätöksen olla myöntämättä maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa tekee viranomainen, joka ei ole oikeusviranomainen, sillä perusteella, että muutoksenhaulla ei katsota olevan todellisia edellytyksiä menestyä tai sen katsotaan olevan vilpillinen, hakijalla on oltava oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin oikeusviranomaisessa muutoksen hakemiseksi tähän päätökseen. Tätä varten hakijalla on oikeus pyytää maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa.

10. Jäsenvaltiot voivat säätää maksuttomasta oikeusavusta ja oikeudellisesta edustuksesta hallinnollisessa menettelyssä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2 JAKSO
OIKEUSSUOJAKEINOT

26 artikla
Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin

1. Kolmannen maan kansalaiselle on annettava mahdollisuus käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotta hän voi hakea muutosta 7 ja 10 artiklassa ja 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin päätöksiin toimivaltaisessa oikeusviranomaisessa.

2. Tehokkaiden oikeussuojakeinojen on sisällettävä sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen *ex nunc* -tutkiminen kaikilta osin.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltainen oikeusviranomainen tarkistaa palauttamiskiellon periaatteesta johtuvien vaatimusten noudattamisen kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä tai viran puolesta.

27 artikla
Muutoksenhaku toimivaltaisessa oikeusviranomaisessa

1. Jotta voidaan varmistaa 26 artiklan mukainen oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, jäsenvaltioiden on vahvistettava kansallisessa lainsäädännössään kohtuulliset määräajat, joiden kuluessa ensimmäisen oikeusasteen toimivaltaisen oikeusviranomaisen on tutkittava 7 ja 10 artiklassa sekä 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut päätökset, ja säädettävä muutoksenhaun asianmukaisesta ja perusteellisesta tutkinnasta. Muutoksen hakemiseen ensimmäisen oikeusasteen oikeusviranomaisessa sovellettava määräaika saa olla enintään 14 päivää.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen on alettava kulua päivästä, jona 7 ja 10 artiklassa sekä 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut päätökset annetaan tiedoksi kolmannen maan kansalaiselle, tai muusta kansallisessa lainsäädännössä määriteltävästä päivästä, erityisesti jos asianomainen kolmannen maan kansalainen on paennut.

3. Jos palauttamispäätös perustuu päätökseen laillisen oleskelun epäämisestä tai lopettamisesta tai se on tehty samalla toimenpiteellä kuin viimeksi mainittu päätös, palauttamispäätöstä koskevan muutoksenhaun määräajat voivat olla ne, joista säädetään kansallisessa lainsäädännössä laillisen oleskelun lopettamista tai epäämistä koskevaan päätökseen kohdistuvan muutoksenhaun osalta.

4. Jos yhdessä 7 artiklassa tarkoitetun palauttamispäätöksen kanssa määrätään maahantulokielto, siihen on haettava muutosta yhdessä kyseistä palauttamispäätöstä koskevan muutoksenhaun kanssa samassa oikeusviranomaisessa, samoja oikeudenkäyntimenettelyjä noudattaen ja samoissa määräajoissa. Jos maahantulokielto määrätään erillään palauttamispäätöksestä tai se on ainoa riitautettava päätös, siihen voidaan hakea muutosta erikseen. Tällaisen erillisen oikeudenkäyntimenettelyn vireillepanon määräaikojen on oltava samat kuin ne, joita sovelletaan silloin kun maahantulokieltoon haetaan muutosta yhdessä palauttamispäätöksen kanssa.

5. Jos asiakirjoja ei toimiteta toimivaltaisen oikeusviranomaisen määrittämässä määräajassa siinä tapauksessa, että hakijan on toimitettava niiden käännös, tai asiakirjoja ei toimiteta riittävän ajoissa, jotta oikeusviranomainen ehtii varmistaa niiden kääntämisen siinä tapauksessa, että kääntäminen on toimivaltaisen oikeusviranomaisen vastuulla, oikeusviranomainen voi kieltäytyä ottamasta kyseisiä asiakirjoja huomioon.

28 artikla
Lykkäävä vaikutus

1. Edellä olevien 7 ja 10 artiklan sekä 12 artiklan 2 kohdan nojalla tehtyjen päätösten täytäntöönpanoa on lykättävä siihen saakka, kunnes määräaika, johon mennessä voidaan käyttää 27 artiklassa tarkoitettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ensimmäisen oikeusasteen oikeusviranomaisessa, on kulunut umpeen.

2. Kolmansien maiden kansalaisille on annettava oikeus esittää hakemus palauttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ennen kuin määräaika, johon mennessä he voivat käyttää 27 artiklassa tarkoitettua oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ensimmäisen oikeusasteen oikeusviranomaisessa, on kulunut umpeen. Oikeusviranomaisella on oltava valtuudet päättää tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen tarkastelun jälkeen, olisiko palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa lykättävä, kunnes oikeussuojakeinojen käytön lopputulos on selvillä. Palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa on lykättävä, jos on olemassa palauttamiskiellon periaatteen rikkomisen vaara.

3. Jos ensimmäiseen tai myöhempään muutoksenhakua koskevaan päätökseen haetaan uudestaan muutosta, palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa ei saa lykätä, paitsi jos kolmannen maan kansalainen pyytää lykkäämistä ja toimivaltainen oikeusviranomainen päättää myöntää sen ottaen huomioon tarkasteltavana olevan tapauksen erityisolosuhteet.

4. Päätös palauttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevasta hakemuksesta on tehtävä 48 tunnin kuluessa. Tämä määräaika voidaan ylittää tapauksissa, joihin liittyy monimutkaisia tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja.

V luku
PAKENEMISEN EHKÄISEMINEN JA SÄILÖÖNOTTO

29 artikla
Säilöönoton perusteet

1. Jäsenvaltiot voivat ottaa kolmannen maan kansalaisen säilöön tämän asetuksen nojalla tapauskohtaisen arvioinnin perusteella ja vain, jos säilöönotto on oikeasuhteinen.
2. Jäsenvaltiot voivat pitää kolmannen maan kansalaista säilöönotettuna ainoastaan palauttamisen valmistelemiseksi tai maastapoistamisen toteuttamiseksi.
3. Kolmannen maan kansalaisen säilöönoton on perustuttava yhteen tai useampaan seuraavista säilöönottoperusteista:
   a. on olemassa 30 artiklan mukaisesti määritetty pakenemisen vaara;
   b. kolmannen maan kansalainen välttelee tai vaikeuttaa palauttamisen tai maastapoistamisprosessin valmistelemista;
   c. kolmannen maan kansalainen aiheuttaa 16 artiklassa tarkoitettuja turvallisuusriskejä;
   d. kolmannen maan kansalaisen henkilöllisyys tai kansalaisuus on tarpeen määrittää tai varmentaa;
   e. 31 artiklan nojalla määrättyjä toimenpiteitä ei ole noudatettu.
4. Säilöönoton perusteista on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.
5. Säilöönottomääräyksen antaa hallinto- tai oikeusviranomainen. Säilöönotosta on tehtävä kirjallinen päätös, jossa esitetään päätöksen perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat sekä tiedot käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Päätös on annettava kolmannen maan kansalaiselle tiedoksi kielellä, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän.
6. Kun kolmannen maan kansalainen otetaan säilöön 2 kohdan nojalla, jäsenvaltioiden on otettava huomioon kaikki näkyvät kolmannen maan kansalaiseen liittyvät merkit, hänen esittämänsä lausunnot tai käyttäytymisensä, jotka viittaavat siihen, että hän on haavoittuvassa asemassa oleva henkilö.

30 artikla
Pakenemisen vaara

1. Jollei toisin todisteta, yksittäistapauksessa on olemassa pakenemisen vaara, jos jokin seuraavista kriteereistä täyttyy:
   a. kolmannen maan kansalainen on liikkunut ilman lupaa toisen jäsenvaltion tai toisten jäsenvaltioiden alueelle, mukaan lukien kolmannen maan kautta tapahtuneen kauttakulun jälkeen, tai yrittää tehdä niin;
   b. kolmannen maan kansalaisesta on tehty palauttamispäätös tai sen täytäntöönpanopäätös, jonka on tehnyt jokin muu jäsenvaltio kuin se, jonka alueella hän tällä hetkellä oleskelee laittomasti, mukaan lukien tilanteet, joissa tämä on havaittu Schengenin tietojärjestelmään asetuksen (EU) 2018/1860 nojalla tehtyjen kuulutusten välityksellä;
   c. 23 artiklan nojalla määrättyjä toimenpiteitä ei ole noudatettu.

2. Tapauksissa, jotka eivät kuulu 1 kohdan soveltamisalaan, pakenemisen vaara on määritettävä tapauksen erityisolosuhteiden kokonaisarvioinnin perusteella, jos jokin seuraavista kriteereistä täyttyy asianomaisen kolmannen maan kansalaisen osalta:

   a. asuinpaikan, vakinaisen oleskelupaikan tai luotettavan osoitteen puuttuminen;

   b. nimenomaisesti ilmaistu aikomus olla noudattamatta tämän asetuksen nojalla sovellettavia palauttamiseen liittyviä toimenpiteitä, tai toiminta, joka selvästi osoittaa aikomuksen olla noudattamatta tällaisia toimenpiteitä;

   c. palauttamispäätöksessä asetettujen velvoitteiden noudattamatta jättäminen siihen 13 artiklan mukaisesti määritettyyn päivämäärään saakka, johon mennessä kolmannen maan kansalaisen on poistuttava jäsenvaltioiden alueelta;

   d. 21 artiklan 2 kohdan a–k alakohdassa tarkoitetun, tämän asetuksen mukaisten menettelyjen kaikissa vaiheissa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä koskevan velvoitteen noudattamatta jättäminen;

   e. poistumisajankohdan käsillä ollessa esiintyvät vakavat syyt uskoa, että kolmannen maan kansalainen aikoo rikkoa 21 artiklan 2 kohdan l alakohdassa säädettyä yhteistyövelvoitetta;

   f. väärien tai väärennettyjen henkilö- tai matkustusasiakirjojen, oleskelulupien tai viisumien taikka maahantuloedellytysten perusteena olevien asiakirjojen käyttäminen, tällaisten asiakirjojen tuhoaminen tai muulla tavoin hävittäminen, peitenimien käyttäminen petollisessa tarkoituksessa, muiden väärien tietojen antaminen suullisesti tai kirjallisesti tai palauttamis- tai takaisinottomenettelyn vilpillinen vastustaminen muulla tavoin;

   g. palauttamismenettelyn väkivaltainen vastustaminen;

   h. palaaminen unioniin voimassa olevan maahantulokiellon vastaisesti.

31 artikla
Säilöönoton vaihtoehdot

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä säilöönotolle vaihtoehtoisista toimenpiteistä. Tällaiset toimenpiteet on määrättävä ottaen huomioon asianomaisen kolmannen maan kansalaisen yksilölliset olosuhteet, mukaan lukien mahdolliset haavoittuvuudet, ja niiden on oltava oikeassa suhteessa 30 artiklan mukaisesti arvioituun pakenemisen vaaraan.

2. Tätä varten jäsenvaltioiden on säädettävä yhdestä tai useammasta seuraavista toimenpiteistä:

   a. velvollisuus ilmoittautua toimivaltaisille viranomaisille säännöllisin, yksilöllisten olosuhteiden mukaan määritettävin väliajoin, vähintään joka kolmas päivä;

   b. velvollisuus luovuttaa henkilö- tai matkustusasiakirjat toimivaltaisille viranomaisille;

   c. velvollisuus asua toimivaltaisten viranomaisten osoittamassa paikassa;

   d. asianmukaisen rahavakuuden tallettaminen;

   e. sähköisen seurannan käyttö, mukaan lukien kansallisessa lainsäädännössä säädetyt takeet ja menettelyt.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista koskevassa päätöksessä on esitettävä asiaan liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat.

4. Kolmannen maan kansalaiselle on annettava tiedoksi tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista koskeva päätös, ja hänelle on ilmoitettava kyseisen päätöksen noudattamatta jättämisen seurauksista, myös 29 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla määrättävistä seurauksista, ja tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitetuista oikeussuojakeinoista.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomainen tarkastelee tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyjä päätöksiä uudelleen nopeasti asianomaisen henkilön hakemuksesta tai viran puolesta ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa.

32 artikla
Säilöönoton kesto

1. Säilöönoton on oltava mahdollisimman lyhytkestoinen, ja se voi jatkua niin kauan kuin 29 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja se on välttämätöntä onnistuneen palauttamisen varmistamiseksi.

2. Jos käy ilmi, että 29 artiklassa säädetyt edellytykset eivät enää täyty, säilöönotto lakkaa olemasta perusteltu ja kolmannen maan kansalainen on vapautettava. Tällainen vapauttaminen ei estä sellaisten toimenpiteiden soveltamista, joilla ehkäistään pakenemisen vaaraa 31 artiklan mukaisesti.

3. Säilöönoton kesto ei saa ylittää 12:ta kuukautta yhdessä jäsenvaltiossa. Säilöönottoa voidaan jatkaa enintään 12 kuukaudella yhdessä jäsenvaltiossa, jos palauttamismenettely todennäköisesti kestää kauemmin, koska asianomainen kolmannen maan kansalainen ei tee yhteistyötä tai koska tarvittavien asiakirjojen saaminen kolmansista maista viivästyy.

4. Säilöönoton 3 kohdan mukaisen enimmäiskeston päättyminen ei estä 31 artiklan mukaisten toimenpiteiden soveltamista.

33 artikla
Säilöönottopäätösten uudelleentarkastelu

1. Säilöönottoa on tarkasteltava uudelleen säännöllisin väliajoin ja vähintään kolmen kuukauden välein joko asianomaisen kolmannen maan kansalaisen hakemuksesta tai viran puolesta.

2. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten säilöönottoa on tarkasteltava uudelleen viran puolesta säännöllisin väliajoin ja vähintään kolmen kuukauden välein.

3. Jos hallintoviranomaiset ovat päättäneet säilöönotosta tai jatkaneet sitä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki menettelyn aikana toimitetut merkitykselliset tosiseikat, todisteet ja huomautukset kuuluvat laillisuusvalvonnan piiriin, säätämällä, että

   a. säilöönoton laillisuusvalvonta on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti säilöönoton alkamisen jälkeen ja viimeistään 15 päivän kuluttua siitä; tai

   b. asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle on annettava oikeus panna vireille menettely, jossa säilöönoton laillisuus tutkitaan ja joka saatetaan päätökseen mahdollisimman nopeasti kyseisen menettelyn alkamisen jälkeen ja viimeistään 15 päivän kuluttua siitä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on välittömästi säilöönoton yhteydessä ilmoitettava asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle mahdollisuudesta tällaisen menettelyn vireillepanoon.

34 artikla

Säilöönotto-olosuhteet

1. Säilöönoton on tapahduttava pääsääntöisesti siihen tarkoitetuissa laitoksissa, mukaan lukien muiden laitosten erityisosastot. Jos jäsenvaltio ei voi järjestää säilöönottoa tällaisissa laitoksissa vaan joutuu turvautumaan vankilamajoitukseen, kolmannen maan kansalaiset on pidettävä erillään vangeista.
2. Säilöönotetuilla kolmansien maiden kansalaisilla on oltava mahdollisuus ulkoiluun.
3. Säilöönotetuille kolmannen maan kansalaisille on pyynnöstä annettava asianmukaisen ajan kuluessa mahdollisuus ottaa yhteys oikeudellisiin edustajiin, perheenjäseniin ja toimivaltaisiin konsuliviranomaisiin.
4. On kiinnitettävä erityistä huomiota säilöönotettujen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeisiin, ja heille on tarjottava erityismajoitus. Säilöönotetuille kolmansien maiden kansalaisille on annettava kiireellistä terveydenhoitoa ja välttämätöntä sairaanhoitoa.
5. Oikeudellisilla edustajilla, perheenjäsenillä, toimivaltaisilla konsuliviranomaisilla sekä asiaan liittyvillä ja toimivaltaisilla kansallisilla, kansainvälisillä ja valtiosta riippumattomilla järjestöillä ja elimillä on oltava mahdollisuus vierailla kaikissa säilöönottoyksiköissä sekä olla yhteydessä niissä oleviin kolmansien maiden kansalaisiin ja vierailla heidän luonaan yksityisyyden suojan takaavissa olosuhteissa. Tällaisiin vierailuihin voidaan soveltaa lupavaatimusta.
6. Säilöönotetuille kolmansien maiden kansalaisille on annettava tiedot kyseisen yksikön säännöistä ja heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan käyttäen yksinkertaista ja ymmärrettävää kieltä ja kielellä, jota hakija ymmärtää. Tällaisiin tietoihin on kuuluttava myös tiedot kansallisen lainsäädännön nojalla heille kuuluvasta oikeudesta ottaa yhteyttä 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin henkilöihin ja elimiin.

35 artikla

Alaikäisten ja perheiden säilöönotto-olosuhteet

1. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja perheet, joissa on alaikäisiä, saadaan ottaa säilöön vasta viimeisenä keinona ja mahdollisimman lyhyeksi ajaksi ottaen huomioon lapsen etu.
2. Palauttamisen valmistelemiseksi säilöönotetuille perheille ja ilman huoltajaa oleville alaikäisille on tarjottava erilliset majoitustilat, jotka takaavat riittävän yksityisyyden. Henkilöstöllä on oltava asianmukainen koulutus, ja tilat on mukautettava vastaamaan säilöönotettujen iän ja sukupuolen asettamia tarpeita, mukaan lukien asianmukainen hygienia, ruoka, terveyspalvelut ja muu infrastruktuuri.
3. Säilöönotetuilla alaikäisillä on oltava mahdollisuus vapaa-ajan toimintaan, mukaan lukien heidän ikäänsä sopiva leikki- ja virkistystoiminta, ja heillä on oltava mahdollisuus säilöönoton kestoon parhaiten soveltuvaan koulutukseen.

VI luku
TAKAISINOTTO

36 artikla
Takaisinottomenettely

1. Sen estämättä, mitä 28 artiklassa säädetään, toimivaltaisten viranomaisten on täytäntöönpanokelpoisen palauttamispäätöksen tekemisen yhteydessä käynnistettävä takaisinottomenettely järjestelmällisesti ja ilman aiheetonta viivytystä, tarvittaessa Frontexin tuella.

2. Kun kolmannen maan viranomaisilta on tarpeen saada matkustusasiakirja, toimivaltaisten viranomaisten on esitettävä takaisinottopyyntö. Tällaiseen takaisinottopyyntöön on tarvittaessa liitettävä kansalaisuuden vahvistamista koskeva pyyntö ja matkustusasiakirjan myöntämistä koskeva pyyntö. Takaisinottopyynnöt on toimitettava viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan käyttäen 6 kohdan mukaista vakiolomaketta.

3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat esittää matkustusasiakirjaa koskevan pyynnön erikseen, jos se on oikeudellisista tai operatiivisista syistä parempi vaihtoehto, esimerkiksi myönnettävän matkustusasiakirjan voimassaoloajan vuoksi tai sen vuoksi, että kolmannen maan kansalainen ei ole saavutettavissa saadakseen matkustusasiakirjan välittömästi kansalaisuuden vahvistamisen jälkeen. Tarvittaessa on käytettävä palauttamista varten myönnettävää eurooppalaista matkustusasiakirjaa sovellettavan takaisinottovälineen ja asetuksen (EU) 2016/1953[50] mukaisesti.

4. Toimivaltaisen viranomaisen on ladattava Schengenin tietojärjestelmään tiedot kansalaisuuden vahvistamista koskevan pyynnön tuloksesta ja saadusta matkustusasiakirjasta. Tällaiset tiedot ja matkustusasiakirja on pyynnöstä asetettava muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saataville.

5. Jäsenvaltiot voivat sopia asianmukaisista järjestelyistä helpottaakseen tunnistamishaastattelujen järjestämistä toisessa jäsenvaltiossa, mukaan lukien 44 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

6. Siirretään komissiolle valta antaa 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti täytäntöönpanosäädös 2 kohdassa tarkoitettujen takaisinottopyyntöjen esittämisessä käytettävän vakiolomakkeen laatimiseksi. Vakiolomakkeessa on määritettävä

   a. takaisinottopyyntöjen muoto;

   b. takaisinottopyynnön olennaiset seikat, mukaan lukien kansalaisuuden vahvistamista koskeva pyyntö ja matkustusasiakirjan myöntämistä koskeva pyyntö.

7. Kolmansissa maissa takaisinottomenettelyä tukevat unionin rahoittamat unionin palauttamisasioiden yhteyshenkilöt. Tällaiset yhteyshenkilöt ovat osa unionin edustustojen rakennetta, ja he koordinoivat toimintaansa tiiviisti komission kanssa unionin asiaan liittyvien toimintapoliittisten painopisteiden saavuttamiseksi.

---

[50] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1953, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, eurooppalaisen matkustusasiakirjan käyttöönotosta laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten ja 30 päivänä marraskuuta 1994 annetun neuvoston suosituksen kumoamisesta (EUVL L 311, 17.11.2016, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

37 artikla

Yhteydenpito kolmansien maiden tunnustamattomien entiteettien kanssa

1. Toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa olla yhteydessä kolmansien maiden tunnustamattomiin entiteetteihin, jotka vastaavat yhdestä tai useammasta takaisinottomenettelyn vaiheesta.

2. Tällainen yhteydenpito on rajoitettava siihen, mikä on tarpeen takaisinottomenettelyn toteuttamiseksi, eikä se merkitse asianomaisten entiteettien diplomaattista tunnustamista.

VII luku
HENKILÖTIETOJEN JAKAMINEN JA SIIRTÄMINEN

38 artikla

Tietojen jakaminen jäsenvaltioiden kesken

1. Jäsenvaltioiden on hyödynnettävä kaikkia soveltuvia yhteistyö- ja tietojenvaihtokeinoja tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

2. Tietojenvaihto on toteutettava jäsenvaltion pyynnöstä ja ainoastaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

3. Jäsenvaltioiden on pyynnöstä toimitettava toisilleen tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa henkilöä koskevat tiedot palauttamismenettelyn ja takaisinottomenettelyn toteuttamista ja uudelleenkotouttamistuen antamista varten.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja voidaan vaihtaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/818[51] 4 artiklan 15 alakohdassa tarkoitettujen EU:n tietojärjestelmien kautta tai asetuksen (EU) 2018/1860 mukaisten lisätietojen välityksellä, tällaisia tietoja on vaihdettava ainoastaan näillä tavoilla.

5. Pyydettyjen tietojen on oltava riittäviä, olennaisia ja paikkansapitäviä, ja niiden on rajoituttava siihen, mikä on tarpeen aiottua tarkoitusta varten, ja pyyntö on perusteltava.

6. Edellä 3 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin on sisällyttävä erityisesti

   a. tiedot, jotka ovat tarpeen kolmannen maan kansalaisen henkilöllisyyden ja tarvittaessa hänen perheenjäsentensä, sukulaistensa ja muiden omaistensa henkilöllisyyden toteamiseksi, erityisesti sukunimi tai -nimet; etunimi tai -nimet; tapauksen mukaan aiempi nimi tai aiemmat nimet ja muu nimi tai muut nimet (peitenimi tai -nimet, salanimi tai -nimet); syntymäaika, -paikka ja -maa; sukupuoli;

   b. kolmannen maan kansalaisesta asetuksen (EU) 2024/1358 mukaisesti otettuihin biometrisiin tietoihin liittyvät tiedot, erityisesti kasvokuva tai -kuvat; sormenjälkitiedot; päivämäärä, jolloin biometriset tiedot on otettu; lähettävän jäsenvaltion käyttämä Eurodac-viitenumero;

   c. tiedot kolmannen maan kansalaisen kansalaisuudesta ja matkustusasiakirjasta tai -asiakirjoista, erityisesti nykyisestä kansalaisuudesta tai nykyisistä kansalaisuuksista sekä aiemmasta kansalaisuudesta tai aiemmista kansalaisuuksista;

[51] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja asetusten (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ja (EU) 2019/816 muuttamisesta (EUVL L 135, 22.5.2019, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

matkustusasiakirjan tai -asiakirjojen tyyppi, numero ja myöntämismaa; matkustusasiakirjan tai -asiakirjojen myöntämispäivä ja voimassaolon päättymispäivä;

d. tiedot kolmannen maan kansalaisen asuinpaikoista, matkareiteistä ja kielitaidosta sekä yhteystiedot (sähköpostiosoite (-osoitteet) ja puhelinnumero(t));

e. tiedot jonkin jäsenvaltion tai kolmannen maan myöntämistä oleskeluasiakirjoista tai viisumeista;

f. kolmannen maan kansalaisen palauttamisoperaatioon liittyvät tiedot, erityisesti lentotiedot; muut matkustusjärjestelyt; tieto siitä, onko kolmannen maan kansalainen erityisen vaarallinen henkilö, mikä edellyttää erityisjärjestelyjä palauttamisoperaation aikana; saattamiseen liittyvät tiedot;

g. kolmannen maan kansalaisen uudelleenkotouttamiseen liittyvät tiedot, erityisesti perheen kokoonpano, siviilisääty, perheenjäsenten yhteystiedot paluumaassa, työkokemus, koulutustaso, tutkintotodistukset;

h. kolmannen maan kansalaisesta mahdollisesti tehtyjen palauttamispäätösten perustelut;

i. tieto siitä, onko kolmannen maan kansalainen otettu säilöön tai onko häneen sovellettu säilöönoton vaihtoehtoja;

j. tiedot, jotka liittyvät rikosrekisteriin tai kolmannen maan kansalaisen yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle aiheuttamaan uhkaan;

k. tiedot kolmannen maan kansalaisen haavoittuvuudesta, terveydentilasta ja lääketieteellisistä tarpeista.

7. Pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on vastattava mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen viikon kuluessa.

8. Vaihdettuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan 3 kohdassa esitettyihin tarkoituksiin. Tällaiset tiedot voidaan kussakin jäsenvaltiossa toimittaa niiden tyypistä ja vastaanottavan viranomaisen toimivallasta riippuen ainoastaan viranomaisille tai oikeusviranomaisille, jotka vastaavat palauttamismenettelystä, takaisinottomenettelystä tai uudelleenkotouttamistuen antamisesta.

39 artikla

Kolmansien maiden kansalaisiin liittyvien tietojen siirtäminen kolmansiin maihin takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista varten

1. Rajoittamatta 40 ja 41 artiklan soveltamista toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voivat käsitellä 38 artiklan 6 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettuja tietoja ja siirtää niitä kolmannen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jos kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa kolmannen maan viranomaisten kanssa edellyttäen, että se on tarpeen takaisinottomenettelyn toteuttamista varten.

2. Rajoittamatta 40 ja 41 artiklan soveltamista toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voivat käsitellä 38 artiklan 6 kohdan a, c, f ja g alakohdassa tarkoitettuja tietoja ja siirtää niitä uudelleenkotouttamistuesta vastaaville kolmansille osapuolille, jos kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa uudelleenkotouttamistuesta vastaavien kolmansien

osapuolten kanssa edellyttäen, että se on tarpeen uudelleenkotouttamistuen antamista varten.

3. Henkilötietoja 1 tai 2 kohdan nojalla siirtävien jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällaiset siirrot ovat asetuksen (EU) 2016/679 V luvun mukaisia, ja Frontex varmistaa, että ne ovat asetuksen (EU) 2018/1725 V luvun mukaisia.

4. Jos siirto tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, se on dokumentoitava ja asiakirjat on pyynnöstä asetettava asetuksen (EU) 2016/679 51 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EU) 2018/1725 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen saataville, mukaan lukien siirron päivämäärä ja kellonaika sekä tiedot vastaanottavan kolmannen maan toimivaltaisesta viranomaisesta.

40 artikla

Kolmansien maiden kansalaisten rikostuomioihin liittyvien tietojen siirtäminen kolmansiin maihin takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista varten

1. Toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voi yksittäistapauksissa käsitellä kolmannen maan kansalaisen yhteen tai useampaan rikostuomioon liittyviä tietoja ja siirtää ne kolmannen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

   a. kolmannen maan kansalainen, jonka henkilötietoja siirretään, on tuomittu viimeksi kuluneiden 25 vuoden aikana terrorismirikoksesta tai viimeksi kuluneiden 15 vuoden aikana mistä tahansa muusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1240[52] liitteessä mainitusta rikoksesta, jos siitä voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on tuomiojäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan vähintään kolme vuotta;

   b. tietojen siirto on tarpeen 36 artiklassa tarkoitetun takaisinottomenettelyn toteuttamiseksi;

   c. kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa kolmannen maan viranomaisten kanssa takaisinottomenettelyn toteuttamiseksi;

   d. toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex ovat ennen siirtoa varmistuneet siitä, että tietojen siirtäminen ei uhkaa rikkoa palauttamiskiellon periaatetta;

   e. toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex ovat ennen siirtoa varmistuneet siitä, että tietojen siirtäminen ei uhkaa rikkoa perusoikeuskirjan 50 artiklaa.

2. Toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voi yksittäistapauksissa käsitellä kolmannen maan kansalaisen yhteen tai useampaan rikostuomioon liittyviä tietoja ja siirtää ne uudelleenkotouttamistuesta vastaavalle kolmannelle osapuolelle, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

---

[52] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1240, annettu 12 päivänä syyskuuta 2018, Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1077/2011, (EU) N:o 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 ja (EU) 2017/2226 muuttamisesta (EUVL L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

a. kolmannen maan kansalainen, jonka henkilötietoja siirretään, on tuomittu viimeksi kuluneiden 25 vuoden aikana terrorismirikoksesta tai viimeksi kuluneiden 15 vuoden aikana mistä tahansa muusta asetuksen (EU) 2018/1240 liitteessä mainitusta rikoksesta, jos siitä voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on tuomiojäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan vähintään kolme vuotta;

b. tietojen siirto on tarpeen 46 artiklassa tarkoitetun räätälöidyn ja muun kuin taloudellisen uudelleenkotouttamistuen antamiseksi;

c. kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa uudelleenkotouttamistuesta vastaavan kolmannen osapuolen kanssa räätälöidyn ja muun kuin taloudellisen uudelleenkotouttamistuen antamiseksi;

d. toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex ovat ennen siirtoa varmistuneet siitä, että tietojen siirtäminen ei uhkaa rikkoa palauttamiskiellon periaatetta.

3. Henkilötietoja 1 tai 2 kohdan nojalla siirtävien jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällaiset siirrot ovat asetuksen (EU) 2016/679 V luvun mukaisia, ja Frontex varmistaa, että ne ovat asetuksen (EU) 2018/1725 V luvun mukaisia.

4. Jos siirto tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, se on dokumentoitava ja asiakirjat on pyynnöstä asetettava asetuksen (EU) 2016/679 51 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EU) 2018/1725 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen saataville, mukaan lukien siirron päivämäärä ja kellonaika, tiedot vastaanottavan kolmannen maan toimivaltaisesta viranomaisesta sekä perustelut sille, että siirto on 1 tai 2 kohdassa säädettyjen edellytysten mukainen, sekä siirretyt henkilötiedot.

41 artikla

Kolmansien maiden kansalaisten terveystietojen siirtäminen kolmansille maille palauttamisoperaation ja uudelleenkotouttamisen toteuttamista varten

1. Toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voi yksittäistapauksissa käsitellä kolmannen maan kansalaiselle palauttamisoperaation aikana annettavaa lääketieteellistä apua koskevia tietoja ja siirtää ne kolmannen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a. tietojen siirto on tarpeen palauttamisoperaation toteuttamiseksi;

b. kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa kolmannen maan viranomaisten kanssa palauttamisoperaation toteuttamiseksi;

c. toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex ovat ennen siirtoa varmistuneet siitä, että tietojen siirtäminen ei uhkaa rikkoa palauttamiskiellon periaatetta.

2. Toimivaltainen viranomainen ja tapauksen mukaan Frontex voi yksittäistapauksissa käsitellä kolmannen maan kansalaisten terveystietoja ja siirtää ne uudelleenkotouttamistuesta vastaavalle kolmannelle osapuolelle, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a. tietojen siirto on tarpeen 46 artiklassa tarkoitetun, kolmannen maan kansalaisen lääketieteellisiin tarpeisiin räätälöidyn uudelleenkotouttamistuen antamiseksi;

b. kolmannen maan kansalaiselle, jonka henkilötietoja siirretään, on ilmoitettu, että hänen henkilötietojaan saatetaan jakaa uudelleenkotouttamistuesta vastaavan kolmannen osapuolen kanssa, jotta tällainen tuki voidaan räätälöidä vastaamaan hänen lääketieteellisiä tarpeitaan, ja hän on antanut suostumuksensa tällaiseen siirtoon.

3. Henkilötietoja 1 tai 2 kohdan nojalla siirtävien jäsenvaltioiden on varmistettava, että tällaiset siirrot ovat asetuksen (EU) 2016/679 V luvun mukaisia, ja Frontex varmistaa, että ne ovat asetuksen (EU) 2018/1725 V luvun mukaisia.

4. Jos siirto tehdään 1 tai 2 kohdan nojalla, se on dokumentoitava ja asiakirjat on pyynnöstä asetettava asetuksen (EU) 2016/679 51 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EU) 2018/1725 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen saataville, mukaan lukien siirron päivämäärä ja kellonaika, tiedot vastaanottavan kolmannen maan toimivaltaisesta viranomaisesta sekä perustelut sille, että siirto on 1 tai 2 kohdassa säädettyjen edellytysten mukainen, sekä siirretyt henkilötiedot.

VIII luku
YHTEINEN PALAUTTAMISJÄRJESTELMÄ

42 artikla
Yhteisen palauttamisjärjestelmän osatekijät

1. Tämän asetuksen mukainen yhteinen palauttamisjärjestelmä koostuu seuraavista:

   a. yhteinen menettely sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, joilla ei ole oikeutta oleskella unionissa, mukaan lukien siihen erottamattomana osana kuuluva yhteinen takaisinottomenettely;

   b. jäsenvaltioiden välinen palauttamispäätösten tunnustamis- ja täytäntöönpanojärjestelmä;

   c. tarvittavat resurssit ja riittävä pätevä henkilöstö jäsenvaltioissa tämän asetuksen täytäntöönpanoa varten, säilöönotto mukaan lukien;

   d. digitaaliset järjestelmät kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallintaan;

   e. jäsenvaltioiden välinen yhteistyö;

   f. unionin elimien, toimistojen ja virastojen 43 artiklan 4 kohdan nojalla ja omien toimeksiantojensa mukaisesti antama tuki.

2. Unioni ja jäsenvaltiot määrittävät palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen yhteiset painopisteet ja varmistavat tarvittavat jatkotoimet ottaen huomioon asetuksen (EU) 2024/1351 8 artiklan nojalla hyväksytyn eurooppalaisen turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategian, asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisen rajalla tapahtuvan palauttamismenettelyn täytäntöönpanon, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009[53] 25 a artiklan mukaisen, kolmansien maiden jäsenvaltioiden kanssa takaisinoton alalla tekemän yhteistyön tason arvioinnin sekä

[53] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 810/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) (EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

unionin takaisinottovälineet ja muut takaisinottoa koskevan yhteistyön kannalta merkitykselliset unionin välineet.

3. Unioni ja jäsenvaltiot varmistavat toimivaltaisten viranomaisten keskinäisen sekä unionin ja jäsenvaltioiden välisen vilpittömän yhteistyön ja tiiviin koordinoinnin sekä sisäisten ja ulkoisten osatekijöiden välisen synergian ottaen huomioon, että unionin turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevien politiikkojen vaikuttavuus on niiden yhteinen etu.

43 artikla
Toimivaltaiset viranomaiset ja niiden resurssit

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa tästä asetuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisestä.

2. Kunkin jäsenvaltion on osoitettava toimivaltaisille viranomaisille tarvittavat resurssit, mukaan lukien asianmukaisesti koulutettu henkilöstö, joka on saanut ohjeita tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava riittävä säilöönottokapasiteetti ottaen huomioon todelliset tarpeet ja seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevat palauttamiset, erityisesti järjestelmien valmistelemiseksi hyvin ja asetuksen (EU) 2024/1351 7 artiklan mukaisten valmiussuunnitelmien laatimiseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat saada tukea toisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta 44 artiklan mukaisesti ja unionin virastojen asiaankuuluvalta henkilöstöltä, mukaan lukien 45 artiklan mukaisesti.

44 artikla
Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

1. Edellä olevan 43 artiklan mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä yhteistyötä ja annettava keskinäistä apua seuraavia tarkoituksia varten:

   a. kauttakulun salliminen niiden alueen kautta, jotta voidaan auttaa toisen jäsenvaltion tekemän palauttamispäätöksen noudattamisessa tai saada matkustusasiakirjat;

   b. logistisen, taloudellisen tai muun aineellisen tai luontoissuorituksina annettavan avun antaminen;

   c. kolmansien maiden viranomaisten kanssa käytävän poliittisen vuoropuhelun ja yhteydenpidon johtaminen tai tukeminen takaisinoton helpottamiseksi;

   d. yhteyden ottaminen kolmansien maiden toimivaltaisiin viranomaisiin kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden todentamiseksi ja voimassa olevan matkustusasiakirjan saamiseksi;

   e. palauttamisen täytäntöönpanoa koskevien käytännön järjestelyjen toteuttaminen pyynnön esittävän jäsenvaltion puolesta;

   f. 8 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun siirron helpottaminen;

   g. sen tukeminen, että kolmannen maan kansalainen poistuu jäsenvaltioon, jossa hänellä on oikeus oleskella 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

45 artikla

Frontexin tuki

1. Jäsenvaltiot voivat pyytää, että Frontexin lähettämät tai tukemat asiantuntijat, mukaan lukien palauttamisasioiden yhteyshenkilöt ja muut yhteyshenkilöt avustavat niiden toimivaltaisia viranomaisia asetuksen (EU) 2019/1896 mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava Frontexille merkitykselliset tiedot Frontexin tuen suunnitelluista tarpeista, jotta voidaan toteuttaa viraston tuen tarvittava suunnittelu palauttamista, takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista koskevien unionin painopisteiden mukaisesti ja panna täytäntöön asetuksen (EU) 2024/1349 mukainen rajalla tapahtuva palauttamismenettely, asetuksen (EU) 2024/1351 8 artiklan mukainen eurooppalainen turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintastrategia sekä painopisteet, jotka liittyvät asetuksen (EY) N:o 810/2009 25 a artiklan mukaiseen takaisinottoa koskevan yhteistyön säännölliseen arviointiin.

46 artikla

Paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeminen

1. Jäsenvaltioiden on perustettava paluuta ja uudelleenkotoutumista koskevia neuvontarakenteita, jotta kolmansien maiden kansalaisille voidaan antaa palauttamismenettelyn mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tietoa ja ohjausta paluu- ja uudelleenkotoutumisvaihtoehdoista, mukaan lukien 3 kohdassa tarkoitetut ohjelmat. Paluu- ja uudelleenkotoutumisneuvonta voidaan yhdistää muuhun neuvontaan jäsenvaltion muiden muuttoliikemenettelyjen yhteydessä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että paluuta ja uudelleenkotoutumista koskevaa tietoa annetaan myös ennen palauttamispäätöksen tekemistä, erityisesti silloin, kun sovelletaan asetuksen (EU) 2024/1348 37 artiklaa.

3. Jäsenvaltioiden on perustettava kansallisia ohjelmia, joilla tuetaan paluuta ja uudelleenkotoutumista, ja niissä on pääsääntöisesti hyödynnettävä unionin tarjoamia ohjelmia. Kansalliset ohjelmat ja unionin antama uudelleenkotouttamistuki koostuvat kolmannen maan kansalaiselle annettavasta logistisesta, taloudellisesta ja muusta aineellisesta tai luontoissuorituksina annettavasta avusta tai kannustimista, mukaan lukien uudelleenkotouttamistuki paluumaassa.

4. Uudelleenkotouttamistuki ei ole henkilökohtainen oikeus, eikä se ole takaisinottomenettelyn edellytys.

5. Paluu- ja uudelleenkotoutumisohjelmien kautta annettavan tuen on heijastettava kolmannen maan kansalaisen tekemän yhteistyön ja vaatimusten noudattamisen tasoa, ja se voi ajan mittaan supistua. Palauttamis- ja uudelleenkotouttamistuen lajia ja laajuutta määritettäessä on otettava soveltuvin osin huomioon seuraavat kriteerit:

   a. asianomaisen kolmannen maan kansalaisen palauttamis- ja takaisinottomenettelyn aikana tekemä 21 artiklassa tarkoitettu yhteistyö;

   b. palaako kolmannen maan kansalainen vapaaehtoisesti vai onko hän maastapoistamisen kohteena;

   c. onko kolmannen maan kansalainen asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II mainitun kolmannen maan kansalainen;

   d. onko kolmannen maan kansalainen tuomittu rikoksesta;

e. onko kolmannen maan kansalaisella erityistarpeita sen vuoksi, että hän on haavoittuvassa asemassa, alaikäinen, ilman huoltajaa oleva alaikäinen tai osa perhettä.

6. Tässä artiklassa tarkoitettua tukea ei myönnetä kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat jo saaneet toisen jäsenvaltion tai unionin antamaa muunlaista tai samanlaista tukea. Unioni, jäsenvaltiot ja Frontex huolehtivat uudelleenkotouttamistuen johdonmukaisuudesta ja koordinoinnista.

IX luku
LOPPUSÄÄNNÖKSET

47 artikla
Kiireelliset tilanteet

1. Jos palautettavien kolmansien maiden kansalaisten poikkeuksellisen suuri määrä aiheuttaa jäsenvaltion säilöönottoyksiköiden kapasiteetille tai sen hallinto- tai oikeusviranomaisen henkilöstölle odottamattoman suuria rasitteita, kyseinen jäsenvaltio voi poikkeuksellisen tilanteen ajaksi päättää sallia 33 artiklan 3 kohdassa säädettyä pidemmät laillisuusvalvonta-ajat sekä toteuttaa säilöönoton edellytysten osalta 34 artiklan 1 kohdasta ja 35 artiklan 2 kohdasta poikkeavia kiireellisiä toimenpiteitä.

2. Asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viipymättä tällaisiin poikkeuksellisiin toimenpiteisiin turvautumisesta. Sen on myös ilmoitettava komissiolle heti, kun perusteet näiden poikkeuksellisten toimenpiteiden soveltamiselle eivät enää ole olemassa.

3. Tämän artiklan säännöksiä ei saa tulkita jäsenvaltioille myönnetyksi luvaksi poiketa niiden yleisestä velvoitteesta toteuttaa kaikki tarvittavat yleis- ja erityistoimenpiteet tämän asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.

48 artikla
Tilastotiedot

1. Rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 862/2007[54] soveltamista jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle (Eurostatille) neljännesvuosittain seuraavat tiedot:

   a. niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joista toinen jäsenvaltio on tehnyt tunnustetun palauttamispäätöksen;

   b. niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joihin sovelletaan säilöönotolle vaihtoehtoisia toimenpiteitä;

   c. niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joihin sovelletaan säilöönottoa.

2. Toimitetut tiedot on eriteltävä iän, sukupuolen ja kansalaisuuden mukaan. Tietojen on koskettava yhden vuosineljänneksen viitejaksoa. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle (Eurostatille) tiedot yhden vuosineljänneksen muodostavilta kolmelta kalenterikuukaudelta kahden kuukauden kuluessa kunkin vuosineljänneksen

[54] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 862/2007, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, muuttoliikettä ja kansainvälistä suojelua koskevista yhteisön tilastoista sekä ulkomaisia työntekijöitä koskevien tilastojen laatimisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 311/76 kumoamisesta (EUVL L 199, 31.7.2007, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

päättymisestä. Ensimmäinen viitejakso on [tämän asetuksen soveltamisen alkamista seuraava toinen vuosineljännes].

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava Frontexille kuukausittain kustakin kolmannesta maasta seuraavat tiedot ja vastaavat tietoaineistot:

   a. esitettyjen takaisinottopyyntöjen lukumäärä;

   b. kansalaisuuden vahvistamista koskevien pyyntöjen lukumäärä ja kansalaisuuden vahvistamista koskeviin pyyntöihin saatujen myönteisten ja kielteisten vastausten lukumäärä;

   c. matkustusasiakirjojen myöntämistä koskevien pyyntöjen lukumäärä, kolmannen maan viranomaisten myöntämien matkustusasiakirjojen lukumäärä ja matkustusasiakirjapyyntöjä koskevien kielteisten vastausten lukumäärä;

   d. uudelleenkotouttamistuen saajien lukumäärä eriteltynä kolmansien maiden mukaan.

   Frontex tarjoaa komissiolle pääsyn tässä kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut jäsenvaltioiden mukaan eritellyt tiedot voidaan toimittaa kolmansille maille takaisinottamisen periaatteen täytäntöönpanon ja noudattamisen seurantaa varten, mukaan lukien unionin takaisinottovälineiden yhteydessä.

49 artikla
Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Kyseinen komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa. Jos komitea ei anna lausuntoa, komissio ei hyväksy täytäntöönpanosäädöksen luonnosta, ja tuolloin sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

50 artikla
Raportointi

1. Komissio toimittaa viimeistään [...] ja sen jälkeen viiden vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta.

2. Jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä toimitettava kertomuksen laatimisessa tarvittavat tiedot viimeistään yhdeksän kuukautta ennen määräajan päättymistä.

51 artikla
Kumoaminen

1. Kumotaan direktiivi 2008/115/EY niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä asetus sitoo. Kumotaan direktiivi 2001/40/EY ja neuvoston päätös 2004/191/EY 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanopäätöksen julkaisemisesta alkaen niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä asetus sitoo.

2. Viittauksia kumottuihin direktiiveihin pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

52 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSTA JA DIGITAALISIA VAIKUTUKSIA KOSKEVA SELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA 3
1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi 3
1.2. Toimintalohko(t) 3
1.3. Tavoite (Tavoitteet) 3
1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet) 3
1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet) 3
1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset 3
1.3.4. Tulosindikaattorit 3
1.4. Ehdotus/aloite liittyy 4
1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut 4
1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu 4
1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla. 4
1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset 4
1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin 5
1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen 5
1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto 6
1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat 6
2. HALLINNOINTI 8
2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt 8
2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t) 8
2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle 8
2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä 8
2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista 8
2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi 9
3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET 10

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat 10
3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin 12
3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin 12
3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 12
3.2.1.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 17
3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset 22
3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin 24
3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.3. Määrärahat yhteensä 24
3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve 25
3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat 25
3.2.4.2. Ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla katettavat 26
3.2.4.3. Henkilöresurssien kokonaistarve 26
3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin 28
3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa 28
3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet 28
3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin 29
4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET 29
4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta 30
4.2. Data 30
4.3. Digitaaliset ratkaisut 31
4.4. Yhteentoimivuusarviointi 31
4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi 32

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI yhteisen järjestelmän perustamisesta unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi.

1.2. Toimintalohko(t)

Muuttoliike

1.3. Tavoite (Tavoitteet)

1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on tehostaa palauttamisprosessia antamalla jäsenvaltioille selkeät, nykyaikaiset, yksinkertaistetut ja yhteiset säännöt palauttamisen tehokasta hallinnointia varten ja selkeyttää prosessia sekä toimivaltaisten viranomaisten että asianomaisen kolmannen maan kansalaisen kannalta.

1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Erityistavoite 1:

Luodaan yhtenäisempi lähestymistapa palauttamista koskeviin jäsenvaltioiden sääntöihin, poistetaan toisistaan poikkeavat käytännöt perustamalla EU:n yhteinen palauttamisjärjestelmä ja vältetään se, että kolmansien maiden kansalaiset voivat kiertää palauttamissääntöjä.

Erityistavoite 2:

Sujuvoitetaan palauttamismenettelyä sekä tehdään palauttamissäännöistä helppoja noudattaa tuloksekkaasti ja selkeytetään niitä, myös menettelyllisten takeiden osalta.

Erityistavoite 3:

Kannustetaan kolmansien maiden kansalaisia yhteistyöhön yhdistämällä velvollisuuksia, kannustimia ja yhteistyöstä kieltäytymisen seuraamuksia.

1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen.

Parannetun oikeudellisen rakenteen tarkoituksena on nopeuttaa ja virtaviivaistaa palauttamisprosesseja ja turvata samalla perusoikeudet. Ehdotuksella pyritään yhteisten sääntöjen avulla tehostamaan ja yksinkertaistamaan menettelyjä sekä helpottamaan muiden jäsenvaltioiden tekemien palauttamispäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, mikä lisää täytäntöönpanon yhdenmukaisuutta ja selkeyttä. Tämän odotetaan nopeuttavan palauttamisprosessia ja johtavan palautusten määrän kasvuun.

Euroopan PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSELLA yhteisen järjestelmän perustamisesta Euroopan unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi vastataan poliittisiin vaatimuksiin uudesta lähestymistavasta palauttamisten hallintaan EU:ssa.

Sillä varmistetaan, että keskeisiä uutuuksia, kuten yhteistyövelvoitetta, pakenemisen vaaran arviointia, säilöönottoa ja säilöönoton vaihtoehtoja, lähestytään yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Lyhyellä aikavälillä tämä edellyttää joidenkin jäsenvaltioiden käytäntöjen mukauttamista, mutta ajan mittaan sääntöjen selkiyttämisestä odotetaan merkittäviä tehokkuushyötyjä.

Aloitteen mukaan jäsenvaltioiden palauttamispäätösten keskeiset tiedot kirjataan yhteiseen lomakkeeseen, jota kutsutaan eurooppalaiseksi palauttamismääräykseksi. Tämä tukee palauttamispäätösten tunnustamista, antaa vahva signaalin kolmansien maiden kansalaisille ja helpottaa puuttumista edelleen liikkumiseen.

Kolmansien maiden kansalaisille asetetut velvoitteet ovat yhdenmukaisia kaikissa jäsenvaltioissa, mikä auttaa puuttumaan joihinkin nykyisen järjestelmän vääristymiin kolmansien maiden kansalaisten käyttäessä hyväkseen jäsenvaltioiden välisiä eroja. Asetuksen odotetaan muodostavan perustan aiempaa aukottomammalle EU:n tason palauttamisjärjestelmälle. Asetusta sovelletaan sellaisenaan, ja se on osoitettu jäsenvaltioille, unionille, virastoille ja kolmansien maiden kansalaisille. Ehdotuksella helpotetaan Frontexin palauttamisasioissa antaman tuen parempaa, yhtenäisempää ja strategisempaa käyttöä esimerkiksi yhteisten palauttamisoperaatioiden yhteydessä. Aloitteessa vahvistetaan yhteinen menettely takaisinottopyyntöjen esittämiseen, ja sillä lisätään läpinäkyvyyttä ja koordinointia takaisinottoasioihin liittyvässä yhteydenpidossa kolmansiin maihin. Ehdotuksessa säädetään mahdollisuudesta laatia vakiomuotoinen takaisinottopyyntölomake ja täsmennetään takaisinottopyynnön muoto ja olennaiset seikat, erityisesti kansalaisuuden vahvistamista koskeva pyyntö ja matkustusasiakirjojen myöntämistä koskeva pyyntö. Näin edistetään johdonmukaista yhteistyötä kolmansien maiden viranomaisten kanssa ja siten helpotetaan ja parannetaan tiedonkeruun laatua, jolloin saadaan parempaa näyttöä päätöksentekoa varten. Asetuksella pyritään tukemaan muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanoa. Siinä sovitetaan yhteen EU:n yhteisten palauttamista koskevien sääntöjen tarve ja tietynasteinen joustovara jäsenvaltioille. Se mahdollistaa mukautumisen muuttoliikkeen hallinnan kansallisiin realiteetteihin ja olosuhteisiin erityisesti yhteistyövelvoitteen, yhteistyöstä kieltäytymisen seuraamusten, säilöönoton vaihtoehtojen ja niitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen sekä menettelyllisten näkökohtien, kuten muutoksenhaun, osalta.

Ehdotuksessa kunnioitetaan kaikilta osin ihmisarvoa, oikeutta elämään, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen tai kohtelun kieltoa, oikeutta vapauteen ja turvallisuuteen, oikeutta henkilötietojen suojaan sekä suojaan maastapoistamisen yhteydessä (erityisesti palauttamiskiellon periaatetta), syrjimättömyyden periaatetta ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

Oikeus vapauteen ja vapaaseen liikkuvuuteen on suojattu, koska säilöönotto on sallittu ainoastaan asetuksessa selkeästi määritellyistä syistä. Asetuksessa ohjataan myös säilöönoton vaihtoehtojen käyttöä pitäen mielessä, että säilöönoton vaihtoehdoilla puututaan vähemmän yksilön vapauksiin vaikka ne niitä rajoittavatkin.

Asetuksessa säädetään, että haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten alaikäisten, tarpeet on otettava palauttamisprosessissa asianmukaisesti huomioon. Asetuksella taataan, että asetusta sovellettaessa otetaan ensisijaisesti huomioon lapsen etu. Alaikäisiin sovelletaan palauttamisprosessissa erityissääntöjä etenkin säilöönotto-olosuhteista. Lisäksi joitakin uuteen muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen perustuvan lainsäädännön keskeisistä uudistuksista, jotka

koskevat erityisesti alaikäisten iän arvioimista ja käytäntöä nimetä ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle edustaja, otetaan nyt käyttöön myös tämän asetuksen mukaisessa palauttamismenettelyssä.

1.3.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Komissio toimittaa viimeistään [...] ja sen jälkeen viiden vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta jäsenvaltioissa.

Erityistavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta voidaan seurata seuraavien keskeisten indikaattorien avulla:

Erityistavoite 1: Luodaan yhtenäisempi lähestymistapa palauttamista koskeviin jäsenvaltioiden sääntöihin, poistetaan toisistaan poikkeavat käytännöt ja tulkinnanvaraisuus perustamalla EU:n yhteinen palauttamisjärjestelmä ja vältetään se, että kolmansien maiden kansalaiset voivat kiertää palauttamissääntöjä.

– niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joista toinen jäsenvaltio on tehnyt tunnustetun palauttamispäätöksen;

– yhteisten palauttamisoperaatioiden vuotuinen osuus kaikista palautuksista Frontexin avustuksella järjestetyissä tilauslento-operaatioissa.

Erityistavoite 2: Sujuvoitetaan palauttamismenettelyä sekä tehdään palauttamissäännöistä helppoja noudattaa tuloksekkaasti ja päivitetään ja parannetaan määritelmiä ja selkeytetään niitä, myös menettelyllisten takeiden osalta.

– tilastotiedot kohonneista palautusasteista.

Erityistavoite 3: Kannustetaan kolmansien maiden kansalaisia yhteistyöhön yhdistämällä velvollisuuksia, kannustimia ja yhteistyöstä kieltäytymisen seuraamuksia.

– vuosittaiset tiedot toteutuneista paluista (jaoteltuna pakkotoimin tapahtuvaan ja vapaaehtoiseen paluuseen)

– niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joihin sovelletaan säilöönotolle vaihtoehtoisia toimenpiteitä

– niiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä, joihin sovelletaan säilöönottoa.

1.4. Ehdotus/aloite liittyy

☒ uuteen toimeen

☐ uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen[55]

☐ käynnissä olevan toimen jatkamiseen

☐ yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

[55] Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Lainsäädäntövallan käyttäjien hyväksyttyä ehdotuksen (mahdollinen tavoite vuonna 2026) lainsäädäntöaloitteen täytäntöönpano edellyttää teknisiä ja menettelyllisiä toimenpiteitä EU:n ja kansallisella tasolla lainsäädännön tultua voimaan.

Asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että 3–6 kuukauden kuluessa sen soveltamisen aloittamisesta hyväksytään kaksi täytäntöönpanosäädöstä, joista toisessa vahvistetaan yhteinen lomake eurooppalaiselle palauttamismääräykselle ja toisessa vakiolomake takaisinottopyyntöjen esittämistä varten.

Jäsenvaltioiden on toimitettava Frontexille tarvittavat tiedot oletettavista tuen tarpeista, jotta Frontex voi suunnitella tukeaan strategisesti.

Tarvittavia Frontexin resursseja, erityisesti henkilöresursseja ja rahoitusta, olisi lisättävä ajan mittaan sitä mukaa, kun sen toimeksiantoa laajennetaan ja kysyntä sen palauttamisasioissa antamalle tuelle kasvaa. Asetuksen voimaantulon jälkeen toiminta alkaa vaiheittain, jotta voidaan ottaa huomioon Frontexin palveluihin ja toimintaan kohdistuvien vaatimusten odotettu asteittainen kasvu sekä uusien resurssien käyttöönottoon tarvittava aika.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

Syyt siihen, miksi toimi toteutetaan EU:n tasolla (ennen toteutusta):

Sellaisten kolmansien maiden kansalaisten turvallinen ja ihmisarvoinen palauttaminen, joilla ei ole oleskeluoikeutta, on olennainen osa EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa turvapaikka- ja maahanmuuttoasioihin. Palauttamisten toteutuminen on ratkaisevan tärkeää muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikan uskottavuuden säilyttämiseksi. EU:n tasolla palauttamispolitiikkaa säännellään direktiivillä 2008/115/EY[56], jäljempänä ’palauttamisdirektiivi’. Palauttamisten tehokkuutta ja tuloksellisuutta heikentävät tällä hetkellä useat eri tekijät alkaen tehottomista kansallisen tason menettelyistä ja päätyen kolmansien maiden puutteelliseen yhteistyöhön kansalaistensa takaisinotossa. Huomattavista poliittisella ja operatiivisella tasolla toteutetuista ponnisteluista huolimatta palautusten toteutus on tällä hetkellä kaukana tyydyttävästä: vain noin 20 prosenttia kolmansien maiden kansalaisista, jotka on määrätty poistumaan unionista, todella poistuu.

Tällä asetuksella pyritään tarjoamaan kaikille jäsenvaltioille saumattomat ja tehokkaat menettelyt ja välttämään se, että kolmansien maiden kansalaiset liikkuvat jäsenvaltiosta toiseen palauttamisprosessin vaikeuttamiseksi.

[56] Direktiivi 2008/115/EY jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi.

Uusiin menettelyihin sovellettaisiin samoja sääntöjä riippumatta siitä, mikä jäsenvaltio niitä soveltaa. Näin voidaan varmistaa niiden tuloksellisuus sekä selkeys ja oikeusvarmuus yksilön kannalta.

Jäsenvaltiot yksinään eivät voi vahvistaa yhteisiä sääntöjä, joilla vähennettäisiin niiden välisen luvattoman liikkumisen kannustimia. Sen vuoksi jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän ehdotuksen tavoitteita, vaan ne voidaan asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unionilta edellytetään toimia ja se voi toteuttaa toimenpiteitä.

Odotettavissa oleva EU:n tason lisäarvo (toteutuksen jälkeen)

Ehdotuksella Euroopan PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI yhteisen järjestelmän perustamisesta Euroopan unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi vastataan poliittisiin vaatimuksiin uudesta lähestymistavasta palauttamisten hallintaan EU:ssa.

Siinä esitetään uudistettu oikeudellinen kehys, jolla päivitetään vuonna 2008 annettua palauttamislainsäädäntöä, mukautetaan sitä muuttoliikkeen hallinnassa tapahtuneisiin muutoksiin, mukaan lukien muuttoliike- ja turvapaikkasopimus, ja vastataan nykypäivän tarpeisiin ja haasteisiin. Sillä pyritään yksinkertaistamaan ja tehostamaan palauttamisprosessia ja varmistamaan samalla kaikkien perusoikeuksien kunnioittaminen, mikä vahvistaa EU:n sitoutumista tasapainoiseen ja uskottavaan muuttoliikepolitiikkaan. Ehdotuksella pyritään antamaan jäsenvaltioille tarvittavat välineet, joilla varmistetaan sellaisten kolmansien maiden kansalaisten tosiasiallinen palauttaminen, joilla ei ole laillista oikeutta oleskella unionissa, hyödyntäen kaikkia EU:n tason yhteistyömahdollisuuksia. Myös asianomaisten kolmansien maiden kansalaisten oikeuksia koskevat vähimmäistakeet yhdenmukaistetaan, mikä lisää keskinäistä luottamusta jäsenvaltioiden palauttamisjärjestelmiin. Palautettavien perusoikeudet turvataan selkeillä menettelyllisillä takeilla. Niillä varmistetaan, että palauttamispäätöksiä valvotaan, mukaan lukien muutoksenhakuoikeuden toteutuminen ja palauttamiskiellon noudattaminen, ja että haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ja lapsen etu otetaan asianmukaisesti huomioon. Ehdotuksen odotetaan nopeuttavan palauttamisprosessia ja johtavan palautusten määrän kasvuun.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Sen jälkeen, kun palauttamisdirektiivi hyväksyttiin vuonna 2008, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta ja unionin maahanmuuttopolitiikkaa on uudistettu merkittävästi siten, että vähimmäisvaatimusten vahvistamisesta on siirrytty yhdenmukaisuuden lisäämiseen ja operatiivisten käytäntöjen parantamiseen koko EU:ssa. Tämän vuoksi vuoden 2018 ehdotuksessa palauttamisdirektiivin tarkistamiseksi[57] pyrittiin päivittämään oikeudellista kehystä ja parantamaan tuloksellisuutta. Vaikka neuvosto muodosti osittaisen yleisnäkemyksen vuonna

[57] Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (uudelleenlaadittu teksti), COM(2018) 634 final.

2019[58], Euroopan parlamentissa käydyissä keskusteluissa ei saavutettu yhteisymmärrystä[59], joten neuvottelut olivat pysähdyksissä suurimman osan edellisen komission toimikaudesta.

Komissio ehdotti syyskuussa 2020 muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta[60]. Yksi sopimuksen keskeisistä tavoitteista on perustaa EU:n yhteinen palauttamisjärjestelmä, jolla varmistetaan tosiasiallinen palauttaminen kaikkia perusoikeuksia kunnioittaen. Sopimusta koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin 14. toukokuuta 2024. Yksi sopimuksen keskeisistä tavoitteista on perustaa EU:n yhteinen palauttamisjärjestelmä, jolla varmistetaan tosiasiallinen palauttaminen kaikkia perusoikeuksia kunnioittaen.

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Lokakuussa 2024 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota esittämään kiireellisesti uuden palauttamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen.

Puheenjohtaja von der Leyenin vuosien 2024–2029 poliittisissa suuntaviivoissa ilmoitettiin uuden palauttamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen esittämisestä.

Ehdotus on jatkoa muuttoliike- ja turvapaikkasopimukselle, jonka mukaan palautukset ovat olennainen osa kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikkeeseen.

EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla tarvittavat investoinnit ovat yhteensopivia vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen kanssa. EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla tarvittavat investoinnit ovat tukikelpoisia turvapaikka- ja maahanmuuttorahastosta (AMIF) vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen aikana. Vuoden 2027 jälkeinen rahoitus kuuluu seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävien neuvottelujen piiriin.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

Nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä jäsenvaltioiden investointitarpeisiin voidaan vastata kohdentamalla AMIF-rahaston varoja uudelleen. Vuoden 2027 jälkeiset kustannukset ovat viitteellisiä, eivätkä ne vaikuta määrärahoihin, jotka ovat käytettävissä aloitetta varten tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä. Ehdotuksella luodaan kuitenkin myös synergioita unionin virastojen, erityisesti Euroopan raja- ja merivartioviraston, toimien kanssa. Viime vuosina jäsenvaltioiden kysyntä Frontexin avulle palauttamisasioissa on kasvanut eksponentiaalisesti, mikä on johtanut määrärahojen kasvattamiseen vuosittain alun perin suunniteltua enemmän. Koska ehdotus lisää merkittävästi Frontexin toimintaa palauttamisasioissa, se edellyttää rahoituksen ja henkilöresurssien lisäämistä. Tähän tarvittavat

58 Euroopan unionin neuvosto (2019), Muuttoliikepolitiikka: neuvostolta osittainen neuvottelukanta palauttamisdirektiivistä, Euroopan unionin neuvosto, Bryssel, https://www.consilium.europa.eu/en/press/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive.

59 Euroopan parlamentti, ehdotus palauttamisdirektiivin uudelleenlaatimiseksi, käsittelyaikataulu, Euroopan parlamentti, Bryssel, https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive.

60 Euroopan komissio (2020), Uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus, Euroopan komissio, Bryssel, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_fi.

määrärahat eivät sisälly Frontexin määrärahoihin monivuotisessa rahoituskehyksessä, koska kyseessä on uusi ehdotus, johon tarvittavat määrät eivät olleet tiedossa ehdotuksen tekohetkellä. Ehdotuksen mukaan Frontexin palauttamismäärärahoja lisätään tarvittaessa vuosina 2025, 2026 ja 2027 tekemällä Frontexin talousarviossa määrärahasiirtoja menojen tosiasiallisen toteutumisen mukaan. Vuoden 2027 jälkeinen rahoitus kuuluu seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävien neuvottelujen piiriin.

1.6 Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto

☐ **kesto on rajattu**

– ☐ Toiminta alkaa [PP/KK]VVVV ja päättyy [PP/KK]VVVV.

– ☐ Maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia VVVV–VVVV.

☒ **kestoa ei ole rajattu**

– Käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,

– minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat[61]

☒ **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

– ☐ yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään

– ☐ toimeenpanovirastoja

☒ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☒ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

– ☐ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille

– ☐ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)

– ☐ Euroopan investointipankille ja Euroopan investointirahastolle

– ☒ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille

– ☐ julkisoikeudellisille yhteisöille

– ☐ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut

– ☐ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut

– ☐ sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja

[61] Kuvaukset talousarvion eri toteuttamistavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla budjettipääosaston BUDGpedia-verkkosivuilla osoitteessa: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä

– ☐ jäsenvaltioon sijoittautuneille jäsenvaltion yksityisoikeuden tai unionin oikeuden mukaisille elimille, joille voidaan alakohtaisten sääntöjen mukaisesti antaa tehtäväksi unionin varojen tai talousarviotakuiden hoitaminen, siltä osin kuin tällaiset elimet ovat julkisoikeudellisten elinten tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavien yksityisoikeudellisten elinten määräysvallassa ja niillä on asianomaisten määräysvaltaa käyttävien elinten yhteisvastuullisten vakuuksien muodossa antamat riittävät rahoitustakuut tai vastaavat rahoitustakuut, jotka voidaan kunkin toimen osalta rajoittaa unionin tuen enimmäismäärään.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Ilmoitetaan sovellettavat aikavälit ja edellytykset.

Asetuksen täytäntöönpanoa ja toimintaa tarkastellaan uudelleen ja arvioidaan säännöllisesti raportoinnin avulla.

Komission olisi arvioitava tätä asetusta viiden vuoden kuluttua sen voimaantulosta ja sen jälkeen viiden vuoden välein tässä asetuksessa säädettyjen jäsenneltyjen prosessien ja läpinäkyvyysmekanismien avulla kerättyjen tilasto- ja muiden tietojen perusteella. Komission olisi raportoitava arvion yhteydessä tekemistään havainnoista Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Suoran ja välillisen hallinnoinnin kautta toteutettava rahoitus pannaan täytäntöön turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston temaattisen rahoitusvälineen kautta, ja se kuuluu myös rahaston yleisen seuranta- ja arviointimekanismin piiriin. Vahvistetaan yhdenmukaistetut mallit ja säännöt indikaattoreiden keräämiseksi avustus- ja rahoitusosuussopimusten edunsaajilta samaan tahtiin kuin yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa, jotta voidaan varmistaa vertailukelpoiset tiedot. Jos unionin rahoitusosuus myönnetään yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin mukaisesti, sovelletaan seuraavia sääntöjä: Rahoituksessa, jonka jäsenvaltiot panevat täytäntöön yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin mukaisesti, noudatetaan 24. kesäkuuta 2021 annetussa asetuksessa (EU) 2021/1060, jäljempänä ’yhteisiä säännöksiä koskeva asetus’, asetuksessa (EU) 2018/2016 (varainhoitoasetus) ja turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston perustamisesta 7. heinäkuuta 2021 annetussa asetuksessa (EU) 2021/1147, jäljempänä ’AMIF-rahastoa koskeva asetus’, vahvistettuja sääntöjä. Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisesti kukin jäsenvaltio on jo perustanut ohjelmaansa varten hallinnointi- ja valvontajärjestelmän, jolla varmistetaan seurantajärjestelmän laatu ja luotettavuus. Sen vuoksi yhteistyössä toteutettavaa hallinnointia varten on käytössä johdonmukainen ja tehokas raportointi-, seuranta- ja arviointikehys. Jäsenvaltioiden on perustettava seurantakomitea, jonka toimintaan komissio voi osallistua neuvoa-antavassa roolissa. Seurantakomiteat tarkastelevat kaikkia kysymyksiä, jotka vaikuttavat siihen, miten ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa edistytään. Muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston (HOME) rahastojen osalta jäsenvaltiot toimittavat komissiolle vuotuiset tuloksellisuuskertomuksensa ohjelman täytäntöönpanosta sekä siitä, miten välitavoitteiden ja varsinaisten tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty. Näissä kertomuksissa olisi käsiteltävä myös ohjelman tuloksellisuuteen vaikuttavia ongelmia ja kuvattava niiden ratkaisemiseksi toteutettuja toimia.

Frontexin osalta ehdotuksen seurannassa ja raportoinnissa noudatetaan eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen[62] ja Europoliin sovellettavissa varainhoitosäännöissä[63] esitettyjä periaatteita ja erillisvirastoja koskevaa yhteistä lähestymistapaa. Frontexin on vuosittain lähetettävä komissiolle,

[62] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta.

[63] Europol: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf.

Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhtenäinen ohjelma-asiakirja, joka sisältää monivuotiset ja vuotuiset työohjelmat ja resursseja koskevan suunnitelman. Asiakirjassa esitetään tavoitteet, odotetut tulokset ja suoritusindikaattorit, joilla seurataan tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia. Frontexin on myös toimitettava hallintoneuvostolle konsolidoitu vuosikertomus. Kyseinen kertomus sisältää tietoja erityisesti yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa esitettyjen tavoitteiden ja tulosten saavuttamisesta. Kertomus on toimitettava myös komissiolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Valvontajärjestelmä perustuu varainhoitoasetukseen ja yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen. Temaattisen rahoitusvälineen puitteissa suoralla ja välillisellä hallinnoinnilla täytäntöön pantavan osan osalta hallinnointi- ja valvontajärjestelmä perustuu nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen täytäntöönpanosta saatuihin kokemuksiin.

Yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin osalta yhteisiä säännöksiä koskeva asetus pohjautuu ohjelmakaudella 2014–2020 voimassa olleeseen hallinnointi- ja valvontastrategiaan. Siinä otetaan kuitenkin käyttöön joitakin toimenpiteitä, joilla on tarkoitus yksinkertaistaa toteutusta ja keventää valvontarasitetta sekä avustuksensaajien että jäsenvaltioiden kannalta.

Osa tästä ehdotuksesta toteutetaan välillisellä hallinnoinnilla Frontexin talousarvion kautta.

Frontexin talousarvion toteuttamisessa noudatetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti vaikuttavaa ja tehokasta sisäistä valvontaa. Sen vuoksi Frontexin on sovellettava asianmukaista valvontastrategiaa, jota koordinoidaan valvontaketjuun osallistuvien toimijoiden kesken.

Jälkitarkastusten osalta Frontexiin, joka on erillisvirasto, sovelletaan erityisesti seuraavia:

– komission sisäisen tarkastuksen osaston suorittama sisäinen tarkastus;

– Euroopan tilintarkastustuomioistuimen laatimat vuosikertomukset, joissa annetaan tarkastuslausuma tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta;

– Euroopan parlamentin myöntämä vuotuinen vastuuvapaus;

– mahdolliset Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkinnat, joiden tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että virastoille osoitetut resurssit käytetään asianmukaisesti.

Frontexin kumppanipääosasto HOME toteuttaa erillisvirastoja koskevaa valvontastrategiaansa, jolla se varmistaa luotettavan raportoinnin vuotuisessa toimintakertomuksessa. Vaikka erillisvirastoilla on täysi vastuu talousarvionsa toteuttamisesta, HOME vastaa budjettivallan käyttäjän vahvistamien vuotuisten rahoitusosuuksien säännöllisestä maksamisesta.

Myös Euroopan oikeusasiamies suorittaa Frontexin hallinnollisia toimia koskevaa valvontaa ja vastuuvelvollisuuden seurantaa.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa nykyisten ohjelmien toteuttamisen yleiset riskit liittyvät tilanteeseen, jossa jäsenvaltiot käyttävät rahastoa liian vähän, sekä mahdollisiin virheisiin, jotka johtuvat sääntöjen monimutkaisuudesta ja hallinnointi- ja valvontajärjestelmien heikkouksista. Yhteisiä säännöksiä koskevassa asetusluonnoksessa yksinkertaistetaan sääntelykehystä yhdenmukaistamalla yhteistyössä hallinnoitavien eri rahastojen sääntöjä ja hallinnointi- ja valvontajärjestelmiä. Se myös yksinkertaistaa valvontavaatimuksia (esim. riskiperusteiset hallinnon tarkastukset, mahdollisuus suhteutettuihin valvontajärjestelyihin kansallisten menettelyjen mukaisesti, tarkastustyön rajoittaminen ajoituksen ja/tai erityisten toimien mukaan).

Frontexin toteuttamaa talousarviota varten tarvitaan erityinen sisäisen valvonnan kehys, joka perustuu Euroopan komission sisäisen valvonnan kehykseen. Yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa on annettava tietoja sisäisen valvonnan järjestelmistä, kun taas konsolidoidussa vuotuisessa toimintakertomuksessa on oltava tietoja sisäisen valvonnan järjestelmien tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta, myös riskinarvioinnin osalta.

Euroopan tietosuojavaltuutettu ja Frontexin tietosuojavastaava (riippumaton toimi, jota hoidetaan suoraan hallintoneuvoston alaisuudessa) valvovat Frontexin suorittamaa henkilötietojen käsittelyä.

Lisäksi HOME toteuttaa Frontexin kumppanipääosastona vuotuisen riskienhallintamenettelyn, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja arvioida virastojen toimintaan mahdollisesti liittyviä suuria riskejä. Kriittisiksi katsotuista riskeistä raportoidaan vuosittain HOMEn hallintasuunnitelmassa, ja niihin liittyy toimintasuunnitelma, jossa mainitaan riskejä lieventävät toimet.

Operatiivisella tasolla kyseeseen tulevat seuraavat riskit:

– operatiivisten resurssien jääminen niukoiksi johtuen jäsenvaltioiden kasvavista operatiivisista tarpeista;

– riittämättömät taloudelliset ja henkilöresurssit suhteessa operatiivisiin tarpeisiin.

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista

Yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin osalta valvontakustannusten odotetaan mahdollisesti kasvavan jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden valvontakustannusten odotetaan vähenevän edelleen, kun yhteisiä säännöksiä koskevassa asetusluonnoksessa käyttöön otettava hallinnoinnin ja valvonnan riskiperusteinen lähestymistapa yhdistetään yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käytön lisääntymiseen. Frontexin osalta komissio raportoi valvontakustannusten suhteesta hallinnoitujen varojen arvoon. HOMEn vuoden 2023 toimintakertomuksessa tämän suhteen raportoidaan olevan välilliseen hallinnointiin osallistuvien yhteisöjen ja erillisvirastojen, myös Frontexin, osalta 0,08 prosenttia.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

HOME soveltaa omaa petostentorjuntastrategiaansa myös vastaisuudessa komission petostentorjuntastrategian mukaisesti varmistaakseen muun muassa, että sen sisäiset petostentorjuntatarkastukset ovat täysin komission strategian mukaiset ja että sen riskinhallintamallissa painopiste on petoksille alttiiden osa-alueiden ja asianmukaisten vastatoimien kartoittaminen.

Yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa jäsenvaltioiden on varmistettava komissiolle toimitettuun tilitykseen sisältyvien menojen laillisuus ja sääntöjenmukaisuus. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimet sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja oikaisemiseksi.

Välillisen hallinnoinnin osalta petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan torjuntaan liittyviä toimenpiteitä kuvataan muun muassa eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen 117 artiklassa. Frontexin on osallistuttava Euroopan petostentorjuntaviraston petostentorjuntatoimiin ja ilmoitettava komissiolle viipymättä oletetuista petoksista ja muista taloudellisista väärinkäytöksistä sisäisen petostentorjuntastrategiansa mukaisesti.

Lisäksi HOME on kumppanipääosastona kehittänyt ja pannut täytäntöön oman petostentorjuntastrategiansa OLAFin menetelmien pohjalta. Erillisvirastot, Frontex mukaan lukien, kuuluvat tämän strategian soveltamisalaan.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM[64]	EFTA-mailta[65]	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta[66]	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoituksensa sidotut tulot
4	10 01 01 00	JM/EI-JM	EI	EI	EI	EI
4	10 02 01 00	JM/EI-JM	EI	EI	EI	EI
4	11 10 01 00	JM/EI-JM	EI	EI	EI	EI

64 JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.
65 EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.
66 Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake		4				
PO HOME			Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**MRK YHTEENSÄ 2021–2027**
Toimintamäärärahat						
10 02 01 00	Sitoumukset	(1a)	0,000	75,044	122,240	**197,284**
	Maksut	(2a)	0,000	8,005	8,514	**16,519**
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat						
10 01 01 00		(3)	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
Pääosaston HOME määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	**0,000**	**75,876**	**123,850**	**199,726**
	Maksut	= 2a + 2b + 3	**0,000**	**8,837**	**10,124**	**18,961**

Virasto: Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex)	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**YHTEENSÄ 2021–2027**
Budjettikohta 11 10 01 00 / EU:n talousarviosta virastolle maksettava rahoitusosuus	0,148	0,599	1,124	1,871

Ehdotuksen mukaan Frontexin palauttamismäärärahoja lisätään tarvittaessa vuosina 2025, 2026 ja 2027 tekemällä määrärahasiirtoja Frontexin talousarvion puitteissa toteutuneiden menojen perusteella. Sisäinen uudelleenkohdentaminen voidaan korvata vähentämällä seuraavan AMIF-ohjelman/budjettikohdan määrärahoja: 10 02 01 00 / vuosina: 2025–2027

			Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	**MRK YHTEENSÄ 2021–2027**
Toimintamäärärahat YHTEENSÄ (ml. rahoitusosuus erillisvirastolle)	Sitoumukset	(4)	0,148	75,643	123,364	**199,155**
	Maksut	(5)	0,148	8,604	9,637	**18,390**
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat YHTEENSÄ		(6)	0,000	0,832	1,610	**2,442**
Monivuotisen rahoituskehyksen	Sitoumukset	= 4 + 6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
OTSAKKEESEEN 4 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	Maksut	= 5 + 6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**
Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeisiin 1–6 kuuluvat	Sitoumukset	= 4 + 6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
määrärahat YHTEENSÄ (viitemäärä)	Maksut	= 5 + 6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	**7**	”Hallintomenot”			
PO HOME		Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	**MRK YHTEENSÄ 2021–2027**

Henkilöresurssit		0,958	1,146	1,334	**3,438**
Muut hallintomenot		0,000	0,000	0,000	**0,000**
PO HOME YHTEENSÄ	Määrärahat	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**

		Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**MRK YHTEENSÄ 2021–2027**
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEISIIN 1–7**	Sitoumukset	**1,106**	**77,621**	**126,308**	**205,035**
kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	Maksut	**1,106**	**10,582**	**12,581**	**24,270**

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset (ei täytetä erillisvirastojen osalta)

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset			**Vuosi**		**Vuosi**		**Vuosi**		**YHTEENSÄ 2021–2027**	
ò			**2025**		**2026**		**2027**			
	TUOTOKSET									
	Tyyppi	Keskimäär. kustannukset	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus
ERITYISTAVOITE 1 *Vahvistetaan* ***eurooppalaista ulottuvuutta palauttamisten hallinnassa sekä yksinkertaistetaan ja tehostetaan palauttamisprosessia***										
– Otetaan käyttöön yhteinen lomake eurooppalaista palauttamismääräystä varten						0,087			**0**	**0,087**
– Laaditaan vakiolomake takaisinottopyyntöjä varten						0,087				**0,087**
Välisumma, erityistavoite 1			**0**	**0,000**	**0**	**0,174**	**0**	**0,000**	**0**	**0,174**
ERITYISTAVOITE 2 Palauttamismenettelyn sujuvoittaminen										
– Pakkoon perustuvien palautusten määrän kasvu						17,070		34,140	**0**	**51,210**
Välisumma, erityistavoite 2			**0**	**0,000**	**0**	**17,070**	**0**	**34,140**	**0**	**51,210**
ERITYISTAVOITE 3 Palautettavan kannustaminen yhteistyöhön										
– Vapaaehtoisen paluun kannustimet						2,800		5,600	**0**	**8,400**
– Säilöönottokapasiteetti						55,000		82,500	**0**	**137,500**
Välisumma, erityistavoite 3			**0**	**0,000**	**0**	**57,800**	**0**	**88,100**	**0**	**145,900**

KAIKKI YHTEENSÄ	**0**	**0,000**	**0**	**75,044**	**0**	**122,240**	**0**	**197,284**

3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEENSÄ 2021–2027
OTSAKE 7				
Henkilöresurssit	0,958	1,146	1,334	**3,438**
Muut hallintomenot	0,000	0,000	0,000	**0,000**
OTSAKE 7, välisumma	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
OTSAKKEESEEN 7 sisältymättömät				
Henkilöresurssit	0,000	0,805	1,610	**2,415**
Muut hallintomenot	0,000	0,027	0,000	**0,027**
OTSAKKEESEEN 7 sisältymättömät, välisumma	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
YHTEENSÄ	**0,958**	**1,978**	**2,944**	**5,880**

Henkilöresursseja ja muita hallintomenoja koskeva määrärahatarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetuilla pääosaston määrärahoilla ja/tai pääosastossa toteutettujen uudelleenjärjestelyjen tuloksena saaduilla määrärahoilla sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna[67]

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027
• Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)			
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)	4	5	6
20 01 02 03 (unionin edustustot)	0	0	0
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)	0	0	0
01 01 01 11 (suora tutkimustoiminta)	0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?)	0	0	0
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)			
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset	2	2	2

67 Ilmoittakaa taulukon alla, kuinka monta ilmoitettuun määrään kuuluvaa kokoaikaista työntekijää on jo osoitettu toimen hallinnointiin ja/tai voidaan uudelleenjärjestelyjen tuloksena osoittaa pääosastossanne ja mitkä ovat nettotarpeet.

asiantuntijat)				
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja nuoremmat asiantuntijat unionin edustustoissa)		0	0	0
Hallinnollisen tuen budjettikohta [XX.01.YY.YY]	– päätoimipaikassa	0	0	0
	– unionin edustustoissa	0	5	10
01 01 01 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – epäsuora tutkimustoiminta)		0	0	0
01 01 01 12 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – suora tutkimustoiminta)		0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsake 7		0	0	0
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsakkeen 7 ulkopuolella		0	0	0
YHTEENSÄ		**6**	**12**	**18**

Aloitteen edellyttämä henkilöstö koostuu 6 AD-virkamiehestä ja 12 ulkopuolisesta toimihenkilöstä (10 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 2 kansallista asiantuntijaa).

Tällä hetkellä tämän palauttamista koskevan lainsäädäntöehdotuksen parissa työskentelee HOMEssa (kokoaikaiseksi muutettuna) 4 AD-virkamiestä ja 2 ulkopuolista toimihenkilöä (kansallista asiantuntijaa). Kuten HOMEn vuoden 2026 talousarvioesitystä koskevassa ehdotuksessa jo selitettiin, tarvitaan vielä 3 AD-virkamiestä jatkamaan neuvotteluja ja seuraamaan tämän uuden aloitteen sekä palauttamis-, takaisinotto- ja uudelleenkotouttamisprosessin digitalisaatiota koskevan tulevan arkkitehtuurin toteutusta. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä pyydetyistä 3 AD-virkamiehestä 2 tarvitaan tukemaan neuvotteluja/valmisteluja ennen asetuksen voimaantuloa ja laatimaan täytäntöönpanosäädöksiä / delegoituja säädöksiä, mikä on mainittu tähän säädösehdotukseen liittyvässä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskevassa selvityksessä. HOME selvensi ehdotuksessaan, miksi sisäiset uudelleenjärjestelyt eivät tällä hetkellä ole toteuttamiskelpoinen vaihtoehto (pääosasto on jo käyttänyt niitä mahdollisuuksien mukaan painopisteiden ja tarvittavan henkilöstön sovittamiseksi yhteen muilla aloilla). Ehdotuksessa edellytetään myös, että kolmansissa maissa sijaitseviin EU:n edustustoihin sijoitetaan 10 sopimussuhteista toimihenkilöä, joita ei voida siirtää pääosaston sisällä vaan jotka on osoitettava sille vuotuisen henkilöstökohdennuksen lisäksi.

Ehdotuksen toteuttamiseksi tarvittava henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna):

	Komission yksiköissä käytettävissä oleva henkilöstö	**Lisähenkilöstö***			
		Rahoitetaan otsakkeesta 7 tai tutkimusmäärärahoista	**Rahoitetaan BA-budjettikohdasta**	**Rahoitetaan maksuilla**	**Poikkeuksellisesti komission uudelleenkohdennettavien virkojen/toimien reservistä sen jälkeen, kun hallintoneuvostolta on saatu ohjeistus***
Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet	4		Ei sovelleta		2
Ulkopuolinen henkilöstö (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)	2		10 AC		

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	– 2 työntekijää: Lainsäädäntöehdotuksesta Euroopan parlamentissa ja neuvostossa käytävien neuvottelujen tukeminen – 1 työntekijä: Delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten laatiminen + neuvottelut – 2 työntekijää: Tuki jäsenvaltioille ja Frontexille täytäntöönpanossa – 1 työntekijä: Käsikirjan laatiminen

Ulkopuolinen henkilöstö	– 1 kansallinen asiantuntija: Lainsäädäntöehdotuksesta Euroopan parlamentissa ja neuvostossa käytävien neuvottelujen tukeminen – 1 kansallinen asiantuntija: Delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten laatiminen + neuvottelut, käsikirjan laatiminen ja tuki jäsenvaltioille ja Frontexille täytäntöönpanossa – 10 AC: Tuki jäsenvaltioille ja Frontexille takaisinoton toteuttamiseksi kolmansissa maissa

3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin

Pakollinen: jäljempänä olevaan taulukkoon olisi sisällytettävä paras arvio ehdotuksen/aloitteen aiheuttamista digitaaliteknologiaan liittyvistä investoinneista.

Jos ehdotuksen/aloitteen toteuttaminen sitä edellyttää, otsakkeen 7 määrärahat olisi poikkeuksellisesti esitettävä asianomaisella rivillä.

Otsakkeiden 1–6 määrärahat olisi otettava huomioon ”toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenoina”. Näillä menoilla tarkoitetaan toimintamäärärahoja, jotka käytetään suoraan aloitteen täytäntöönpanoon liittyvien tietoteknisten alustojen/välineiden uudelleenkäyttöön/ostoon/kehittämiseen sekä niihin liittyviin investointeihin (esim. lisenssit, koulutus, tietojen säilyttäminen). Tässä taulukossa annettujen tietojen olisi oltava yhdenmukaisia 4 jaksossa ”Digitaaliset ulottuvuudet” esitettyjen tarkempien tietojen kanssa.

YHTEENSÄ Digitaaliteknologiaan ja tietotekniikkaan liittyvät määrärahat	Vuosi **2024**	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**MRK YHTEENSÄ 2021–2027**
OTSAKE 7					
Tietotekniikkamenot (toimielintasolla)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
OTSAKE 7, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
OTSAKKEESEEN 7 sisältymättömät					
Toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenot	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
OTSAKKEESEEN 7 sisältymättömät, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
YHTEENSÄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Ehdotus/aloite

– ☒ voidaan rahoittaa kokonaan kohdentamalla menoja uudelleen monivuotisen rahoituskehyksen kyseisen otsakkeen sisällä

AMIF-rahastosta ja Frontexin määrärahoista katettavat kustannukset rahoitetaan nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa.

– ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen kyseiseen otsakkeeseen sisältyvän kohdentamattoman liikkumavaran ja/tai monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa määriteltyjen erityisvälineiden käyttöä

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät sekä ehdotetut välineet.

– ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen tarkistamista.

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät

3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen

– ☒ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja

– ☐ rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi **2024**	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho					
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ					

3.2.8 Arvioidut henkilöresurssit ja tarvittavien määrärahojen käyttö erillisvirastossa

Henkilöstötarpeet (kokoaikaiseksi muutettuna)

Virasto: Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex)	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**
Väliaikaiset toimihenkilöt (AD-palkkaluokka)	2	4	*7*
Väliaikaiset toimihenkilöt (AST-palkkaluokka)	0	1	1
Väliaikaiset toimihenkilöt (AD + AST), välisumma	*2*	*5*	*8*
Sopimussuhteiset toimihenkilöt	0	1	1
Kansalliset asiantuntijat	0	1	2
Sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat yhteensä	*0*	*2*	*3*
Henkilöstö YHTEENSÄ	**2**	**7**	**11**

EU:n talousarviosta maksettavalla rahoitusosuudella katettavat määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Virasto: Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex)	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**YHTEENSÄ 2021–2027**
Osasto 1: Henkilöstömenot	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Osasto 2: Infrastruktuuri- ja toimintamenot				**0,000**
Osasto 3: Toimintamenot				**0,000**
EU:n talousarviosta katettavat määrärahat YHTEENSÄ	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Yhteenveto henkilöresursseista ja määrärahoista (milj. euroa), joita ehdotus/aloite edellyttää erillisvirastossa

Virasto: Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex)	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**	**YHTEENSÄ 2021–2027**
Väliaikaiset toimihenkilöt (AD + AST)	**2**	**5**	**8**	
Sopimussuhteiset toimihenkilöt	**0**	**1**	**1**	
Kansalliset asiantuntijat	**0**	**1**	**2**	
Koko henkilöstö	**2**	**7**	**11**	
EU:n talousarviosta katettavat määrärahat	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Maksuilla katettavat määrärahat	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Yhteisrahoitetut määrärahat (tapauksen mukaan)	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Määrärahat YHTEENSÄ	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Ehdotuksen mukaan Frontexin palauttamismäärärahoja lisätään tarvittaessa vuosina 2025, 2026 ja 2027 tekemällä määrärahasiirtoja Frontexin talousarvion puitteissa menojen tosiasiallisen toteutumisen mukaan. Vuoden 2027 jälkeinen rahoitus kuuluu seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävien neuvottelujen piiriin.

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

– ☒ Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.

– ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:

  – ☐ vaikutuksia omiin varoihin

  – ☐ vaikutuksia muihin tuloihin

  – ☐ tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus[68]			
		Vuosi **2024**	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**
Momentti ….					

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta/-kohdat käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

[…]

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

[…]

[68] Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.

4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET

4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta

Tämä aloite liittyy läheisesti toiseen tulevaan aloitteeseen, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla (palauttamista koskevaa uutta yhteistä toimintamallia). Tulevassa aloitteessa käsitellään perusteellisesti tällä aloitteella käyttöön otettujen prosessien digitalisointia.

Viittaus vaatimukseen	**Vaatimuksen kuvaus**	**Toimija, johon vaatimus vaikuttaa tai jota se koskee**	**Ylätason prosessit**	**Luokka**
42 artiklan 1 kohdan d alakohta	Unionin yhteiseen palauttamisjärjestelmään on sisällyttävä digitaaliset järjestelmät kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallinnointia varten.	Jäsenvaltiot	Digitaalisten järjestelmien perustaminen	Digitaalinen ratkaisu
7 artiklan 7 kohta	Velvollisuus asettaa Schengenin tietojärjestelmässä saataville eurooppalainen palauttamismääräys, joka sisältää palauttamispäätöksen olennaiset tiedot.	Jäsenvaltiot	Tietojen tallentaminen	Data
21 artiklan 5 kohta	Jäsenvaltioiden on joko vahvistettava kansallisessa lainsäädännössä tiedoksiantotapa ja hetki, jona kolmannen maan kansalaisen katsotaan vastaanottaneen tiedoksiannon, tai käytettävä unionin kehittämiä ja/tai tukemia digitaalisia järjestelmiä tällaista tiedoksiantoa varten.	Jäsenvaltiot	Tiedoksianto	Data
36 artiklan 4 kohta	Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on ladattava	Jäsenvaltiot	Tietojen tallentaminen	Data

	Schengenin tietojärjestelmään tiedot kansalaisuuden vahvistamista koskevan pyynnön tuloksesta ja saadusta matkustusasiakirjasta. Tällaiset tiedot ja matkustusasiakirja on pyynnöstä asetettava muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saataville.			

4.2. Data

Datan tyyppi	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Standardi ja/tai eritelmä (tapauksen mukaan)**
Data, jota tarvitaan sovellettaessa aloitetta, jolla pyritään yhteiseen EU:n järjestelmään EU:ssa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten	42 artiklan 1 kohdan d alakohta	–
Yhteinen lomake, joka sisältää palauttamispäätöksen olennaiset tiedot (eurooppalainen palauttamismääräys)	7 artiklan 7 kohta	–
Toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden kansalaisten välillä siirretyt tiedot	21 artiklan 5 kohta	–
Tiedot kansalaisuuden vahvistamista koskevan pyynnön tuloksesta ja matkustusasiakirjasta	36 artiklan 4 kohta	–

Yhdenmukaistaminen Euroopan datastrategian kanssa

Kun otetaan huomioon käsiteltävän datan tyyppi ja se, että tällaista dataa käsitellään ainoastaan tiettyjä tarkoituksia varten, ehdotetulla aloitteella on hyvin vähäinen merkitys todellisten datan sisämarkkinoiden saavuttamista koskevan tavoitteen kannalta, joka on Euroopan datastrategian perustavoite.

Yhdenmukaistaminen Euroopan datastrategian kanssa

Kun otetaan huomioon käsiteltävän datan tyyppi ja se, että tällaista dataa käsitellään ainoastaan tiettyjä tarkoituksia varten, ehdotetulla aloitteella on hyvin vähäinen merkitys todellisten datan sisämarkkinoiden saavuttamista koskevan tavoitteen kannalta, joka on Euroopan datastrategian perustavoite.

Yhdenmukaistaminen yhden kerran periaatteen kanssa

Yhden kerran periaatetta tarkastellaan erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla. Tässä erillisessä aloitteessa käsitellään luotettavien ja yksityiskohtaisten tilastojen tuotannon automatisointia päätöksenteon parantamiseksi. Siinä käsitellään myös nykyisten ja tulevien digitaalisten järjestelmien yhteentoimivuutta palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.

Tietovirrat

Datan tyyppi	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Datan/tiedon toimittaja**	**Datan/tiedon vastaanottaja**	**Datan-/tiedonvaihdon käynnistävä tekijä**	**Toimittamistiheys (tarvittaessa)**
Data, jota tarvitaan sovellettaessa tätä aloitetta, jolla pyritään yhteiseen unionin järjestelmään EU:ssa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten	42 artiklan 1 kohdan d alakohta	Jäsenvaltiot	Jäsenvaltiot	Velvollisuus noudattaa menettelyvaatimuksia	–
Yhteinen lomake, joka sisältää palauttamispäätöksen olennaiset tiedot (eurooppalainen palauttamismääräys)	7 artiklan 7 kohta	Jäsenvaltiot Schengenin tietojärjestelmän kautta	Jäsenvaltiot Schengenin tietojärjestelmän kautta	Velvollisuus noudattaa menettelyvaatimuksia	–
Toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden kansalaisten välillä siirretyt tiedot	21 artiklan 5 kohta	Jäsenvaltiot	Kolmansien maiden kansalaiset	Tarve pitää yhteyttä kolmansien maiden kansalaisiin	–

Tiedot kansalaisuuden vahvistamista koskevan pyynnön tuloksesta ja matkustusasiakirjasta	36 artiklan 4 kohta	Jäsenvaltiot Schengenin tietojärjestelmän kautta	Jäsenvaltiot Schengenin tietojärjestelmän kautta	Velvollisuus noudattaa menettelyvaatimuksia	–

4.3. Digitaaliset ratkaisut

Digitaalinen ratkaisu	Viittaukset vaatimuksiin	Pääasialliset ratkaisulta odotettavat toiminnot	Vastuutaho	Miten saavutettavuus on huomioitu?	Miten uudelleenkäytettävyys on huomioitu?	Tekoälyteknologioiden käyttö (tapauksen mukaan)
Digitaaliset järjestelmät kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallintaan	42 artiklan 1 kohdan d alakohta	Digitaalisilla järjestelmillä hallinnoitaisiin kolmansien maiden kansalaisten palauttamista, takaisinottoa ja uudelleenkotouttamista.	Jäsenvaltiot	Tällaisia järjestelmiä pitäisi olla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käytettävissä.	Datan jakamista ja uudelleenkäyttöä käsitellään yksityiskohtaisesti erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.	–

Digitaaliset järjestelmät kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallintaan

Digitaalinen ja/tai alakohtainen politiikka (tarvittaessa)	Selvitys vastaavuudesta
Tekoälysäädös	– / Asiaa selitetään tarvittaessa erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.
EU:n kyberturvallisuuskehys	– / Asiaa selitetään tarvittaessa erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.

eIDAS	– / Asiaa selitetään tarvittaessa erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.
Yhteinen digitaalinen palveluväylä ja IMI	– / Asiaa selitetään tarvittaessa erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.
Muu	– / Asiaa selitetään tarvittaessa erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.

4.4. Yhteentoimivuusarviointi

Digitaalinen julkinen palvelu tai digitaalisten julkisten palvelujen ryhmä	**Kuvaus**	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisut (EI SOVELLETA)**	**Muut yhteentoimivuusratkaisut**
Maahanmuuttopalvelut	Palauttamista koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset	42 artiklan 1 kohdan d alakohta, 7 artiklan 7 kohta, 21 artiklan 5 kohta ja 36 artiklan 4 kohta	–	Tässä aloitteessa tarkoitetun digitaalisen asianhallintajärjestelmän yhteentoimivuutta käsitellään yksityiskohtaisesti erillisessä aloitteessa, joka koskee tapausten hallinnan digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.

Digitaaliset julkiset palvelut 1: Digitaaliset järjestelmät kolmansien maiden kansalaisten palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen hallintaan

Arviointi	**Toimenpiteet**	**Mahdolliset jäljellä olevat esteet (tapauksen mukaan)**
Yhdenmukaisuus nykyisten	–	–

digitaali- ja alakohtaisten politiikkojen kanssa Tässä aloitteessa tarkoitetun digitaalisen asianhallintajärjestelmän yhteentoimivuutta käsitellään erillisessä aloitteessa, joka koskee digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.		
Organisatoriset toimenpiteet, joilla edistetään digitaalisten julkisten palvelujen sujuvaa tarjoamista rajojen yli Tässä aloitteessa tarkoitetun digitaalisen asianhallintajärjestelmän hallinnointia käsitellään erillisessä aloitteessa, joka koskee digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.	–	–
Toteutetut toimenpiteet sen varmistamiseksi, että datasta/tiedosta on yhteinen käsitys Tässä aloitteessa tarkoitetussa digitaalisessa asianhallintajärjestelmässä käsitellyn datan jakamista ja uudelleenkäyttöä käsitellään erillisessä aloitteessa, joka koskee digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.	–	–
Yhteisesti sovittujen avointen teknisten eritelmien ja standardien käyttö	–	–

4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi

Komission ja muiden toimijoiden (kuten EU:n virastot) roolia käsitellään erillisessä aloitteessa, joka koskee digitalisointia palauttamisen, takaisinoton ja uudelleenkotouttamisen alalla.